

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2011 рік

№ 5 (239)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Дельфіни чи не найбільш приязні і водночас загадкові для людини земні створіння.

Читайте в цьому номері на сторінці 35 ексклюзивний фоторепортаж для "Бористену" з Криму "Вічні дітлахи, або Як я закохалась у дельфінів".

"БОРИСТЕН" — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор Фідель СУХОНІС

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Володимир Валентин Власівський - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор, доктор філософських наук, професор
Світлана Сергіївна Іванюк - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, доцент, виконавчий директор факультету, доктор історичних наук, професор
Шандра Євген Карпатиш - Національний гірничий університет ім. Дніпропетровська, професор кафедри історії політичної партії, доктор історичних наук, професор
Юрид Олександр Андрійович - Інститут економічних досліджень та аналізу, голова Місії Євросоюзу з питань корупції в Україні, Київ, доктор, доктор історичних наук, професор
Володимир Віталій Савоско - Національний гірничий університет ім. Дніпропетровська, професор кафедри історії політичної партії, доктор історичних наук, професор
Попович Дмитрій Михайлович - Дніпропетровський державний університет економіки і права, професор кафедри історії держави, доктор філософських наук, професор
Дмитро Володимир Дмитрович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, доцент факультету історії та архітектури національного університету економіки, професор
Зварич Євген Іванович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філософських наук, професор
Шандра Іван Іванович Альбертович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, виконавчий директор міжнародного відділення, доктор філософських наук, доктор
Володимир Олександр Сергійович - Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, виконавчий директор факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук
Григорук Петро Іванович - Дніпропетровський національний університет економіки і права, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук
Ворошило Алла Костянтинівна - Інститут міжнародних студій, факультет історії та архітектури РНУ України ім. Київ, професор кафедри міжнародних студій, доктор філософських наук, професор
Степан Дмитро Васильович - Інститут міжнародних студій, факультет історії та архітектури РНУ України ім. Київ, професор кафедри міжнародних студій, доктор філософських наук, професор
Грица Сергій Іванович - Інститут міжнародних студій, факультет історії та архітектури РНУ України ім. Київ, професор кафедри міжнародних студій, доктор філософських наук, професор
Найдюк Олександр Євгенович - Інститут міжнародних студій, факультет історії та архітектури РНУ України ім. Київ, професор кафедри міжнародних студій, доктор філософських наук, професор
Катюха Світлана Ігорівна - Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор філософських наук, професор
Шандра Василь Михайлович - Черкаський державний університет економіки і права, доктор історичних наук, кандидат наук, професор
Коростів - Ірина Куп

Представництва редакції:

у Києві: Юрій Зварич, тел. Т. 044-482-26-28, 040-469-88-63.
 у США: Bahriany Foundation, INC 8118 Woodcroft Ave., Arlington, N.J. 07008-2749 USA, Bahriany Cheryl 45 Mountain Ave, Wanaque, N. J. 07093, e-mail: bahriany@bahriany.com, Bahriany, 74 Oakridge, Westbury, N. J. 07080, USA.
 у Канаді: Mr. J. Bosh, 80 Gw Hill Dr Apt 414, Toronto, Ont M0S 3C9, Canada.
 у Румунії: Яніска Virginia STB, 1 Decembrie 7 Blok 19-8e B. Ap. 8 8885 Nazlin Jna Tulcea, Rumonia.
 у Бразилії: Pedro Henrique AL, Av. Guarani 516/1, 785-80410-140 Ontaria, PR BRAEL.
 у Австралії: Mr. Fedin Habelko S. Reserve C. T. Glenora VIC, Australia - 3046 T & Fax: 08.83061997
 у Турції: Sultana Ozt, Arif Rubin, 15-11, Lad, Izmir.
 у Польщі: Jolita Hinczulska, ul. roget 55 17-100 Bielsk Podlaski, Polska.
 Журнал надходить до акредитованого видавництва України.

Редакція не відповідає за думки і факти, опубліковані авторами на сторінках щомісячника. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів, які наділяються авторами. Редакція не несе відповідальності за зміст матеріалів, які наділяються авторами.

**Адреса "Бористен", електронна пошта: 791, 19008, Дніпропетровськ, Україна.
 Телефони: 050-340-26-27, (056) 713-32-58.**

Серія КВ, реєстр. номер 10084-4556 PR. Різ. видання щомісячний.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська загальнодержавна організація "Товариство шанувальників журналу "Бористен", Національний історичний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

ВОДА ВЦІ: Дніпропетровська загальнодержавна організація "Товариство шанувальників журналу "Бористен", національний історичний університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постійною організацією ВАК України з 9-го квітня 2008 року за номером №1-03/4 журналу присвоєно місце у списку наукових факультетів України, у яких можуть публікуватися результати дослідницьких робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

E-mail: borysten@ukr.net
 Наша вебсторінка: www.borysten.net.ua

Номер рішеннями щодо друку вченою радою НГУ України. Підписано до друку 10.05.2011 р. Формат 60/84/6, друк офсетний. Усього друку при 2,74

тис. 4 944 Тираж 1500
ТОВ "Парша мейська друкарня".

Адреса: вул. Сталінового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

**УКРАЇНО,
 ти - моя
 молитва...**

Василь СИМОНЕНКО

ЗБІРНИК

Роман КУПЧИНСЬКИЙ

МІЙ КРАЙ

Україна — край мій рідний
 Від Кавказу по Карпати,
 І веселий, і свобідний,
 І великий, і багатий.

Де є в світі кращі ріки,
 Як Дністер, Дніпро-Славути?
 Хто покине їх навіки,
 Тому в серці вічна смута.

Де є в світі кращі гори,
 Де таке повітря свіже?
 Де шумлять так гарно бори
 І хвилює спіле збіжжя?

Де ясніше сонце світить,
 Де гарніше зорі сяють?
 Де ж солодше пахнуть квіти —
 Як у нашій любім краї!

Петро ОСАДЧУК

З ТОБОЮ

Послухай, як струмок дзвенить,
 Як гомонить ліщина.
 З тобою всюди, кожду мить
 Говорить Україна.

Послухай, як трава росте,
 Напоена дощами,
 І як веде розмову степ
 З тобою колосками.

Послухай, як вода шумить —
 Дніпро до моря лине, -
 З тобою всюди, кожду мить
 Говорить Україна.

Павло ТИЧИНА

**ДОБРИЙ ДЕНЬ,
 УКРАЇНО МОЯ!**

Струмок серед гаю, як стрічка.
 На квітці метелик, мов свічка.
 Хвилюють, малюють, квітують
 поля —
 Добридень тобі, Україно моя!

ЗМІСТ

Р. КУПЧИНСЬКИЙ, «МІЙ КРАЙ»; П. ОСАДЧУК, «З ТОБОЮ»; П. ТИЧИНА «ДОБРИЙ ДЕНЬ, УКРАЇНО МОЯ!». 2 с. обкл.

Зміст; Наталія АНДРЮЩЕНКО, «Серія краєзнавчих видань «Дніпровіана» відкрита дослідженням земського самоврядування Катеринославщини»; Ліка МУШКУ-ДІАНІ «Всіх нас поєднує любов до українського слова». 1-2 с.с.

В. БОЛЬШАКОВ, «Досягнення ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» у сфері науки». 3 с.

О. КОНОВАЛ, «ВІН ЖИВ УКРАЇНОЮ»; Альбіна ТКАЧЕНКО, «Сучасність». 4-5 с.с.

Валентина ШАБЕТЯ, «Як працюють «Інформаційні технології DELKAM і КОМПАС в конструкторсько-технологічних рішеннях». 6 с.

ДНУ, «З ім'ям Олеса Гончара». 7 с.
Й СІРКА, «Люди з кам'яним серцем». 8-9 с.;

Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «Люди прагнуть Божого слова». с. 10.

Марія БЕРЕЖНА, «Гірничий — краєвий університет південного регіону»; Оксана ПІХУРКО, «Українські рушники». 11 с.

М. ДУПЛЯК, Ярослав Грицьков'ян, «Без вини винуваті»; Інф. ГУОН ОДА «Дніпропетровські пірати в столиці України». с. 12-14.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА, «Естафета педагогічних інновацій». 15 с.

Інеса РУДЕНКО, «Взаємовідносини Української держави з національними меншинами: політико-правовий аспект». 16-17 с.с.

Галина МЕГЕГА, «Психолого-педагогічні та організаційні умови впровадження профільної освіти в сучасних традиційних загальноосвітніх навчальних закладах і в навчальних закладах нового типу». 18 с.

Ольга ЮДИНА, «СВІТ МОЛОДИХ ХУДОЖНИКІВ»; Інф. НГУ, «Високотехнологічні світові бренди у захопленні від наших науковців», 19 с.

Інф. ДНУ, «Передові космічні технології на благо людства»; «Співає пісню муза Мельпомена». 20-21 с.с.

Ю. ЗАВГОРОДНІЙ, «Народ чи тільки населення?» 22-25 с.с.

Наталія ФЕДЬКО, «Пошуки втраченого раю»; В. ЛЕНДИЧ, вірші. 26-27 с.с.

Валентина ШАБЕТЯ, «Вже цвіте бузок ніжним білим цвітом...», 28 с.

В. ІВАНЕНКО, В. МИРОНЧУК, «ВІРНІСТЬ ІСТОРИЧНИЙ ПРАВДІ». 29-30 с.с.

Інф. ДНУ, «Україні XXI сторіччя — інтелект і творчість молоді». 31-32 с.с.

Ф. СУХОНИС, «І ЗНОВУ Я В АМЕРИЦІ». 33-34 с.с.

Дарина СУХОНИС, «Вічні дітлахи, або Як я закохалась у дельфінів». 35-36 с.с.

Марія ТОВСТОП'ЯТ, «Пам'яті Віталія Шумакова». 36 с.

Мудрість народів світу, реклама. 3-4 с. с. обкл.

Наталія АНДРЮЩЕНКО

Серія краєзнавчих видань «Дніпровіана» відкрита дослідженням земського самоврядування Катеринославщини

Два роки поспіль кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та політичної теорії НГУ Ігор Кочергін працював над збиранням та дослідженням великого обсягу атеріалу, що висвітлює розвиток земського самоврядування Катеринославщини через життя та діяльність тих, хто його очолював з 1864 року й до ліквідації у 1917. Натрапивши на раніше не оприлюднені документи, вчений провів значну роботу по дослідженню історії земства. Тож поява монографії «Земське самоврядування Катеринославщини (персоналогічний вимір)» видавництва «Герда» серед науковців і краєзнавців стала подією. Учасники травневої презентації книги у відділі краєзнавчої літератури ДОУНБ пересвідчилися — мати це видання, означає бути обізнаним не лише у зазначеній темі, а й у рідкісній, в майбутньому раритетній літературі.

Наклад у 300 примірників, дизайнерське рішення в стилі модерн, а головне — раніше нікому не відомі факти біографій більшості голів Катеринославської губернської земської управи, вже викликають інтерес до книги. Для автора Ігоря Кочергіна вона по особливому цінна, тому й присвятив її тим, хто підтримує його у копійчій праці: дружині Олені та дітям Юлії і Ярославу. Саме вони з розумінням ставляться до його зайнятості й наукових відряджень. Цього разу довелося працювати в архівах Москви, Санкт-Петербурга, Києва та Дніпропетровська. Підтримку таким дослідженням забезпечило керівництво Національного гірничого університету, науковий консультант Ганна Швидько, професор Віктор Пушкін, а також директор Інституту суспільних досліджень Владислав Грибовський.

На презентації монографії директор видавництва «Герда» Ольга Вінниченко розповіла, що книга «Земське самоврядування Катеринославщини (персоналогічний вимір)» відкрила серію видань «DNIPROVIANA». Її присвятили особистостям, які творили історію Дніпропетровщини, відродженню забутих сторінок їх життя та діяльності, пов'язаної з нашим краєм. На черзі — реалізація безлічі ідей, щодо випуску літератури краєзнавчого характеру. Свій професійний підхід у цій справі творча команда видавництва повною мірою проявила у роботі над виданням про земське самоврядування.

За словами дизайнера та художнього редактора Михайла Кислова оформлення книги повністю відповідає унікальності її змісту. Видання проілюстровано фотоматеріалами і портретами героїв монографії, які майстерно відтворив художник, кандидат архітектури Олександр Харлан. Він також виступив автором низки малюнків. Завдяки яким, наприклад, широкому колу стало відомо, як виглядав родинний герб одного із голів земської управи Володимира Карпова. Сам дизайнер Михайло Кислов у поіменному складі Катеринославської губернської земської управи за весь час її існування, до якого входять 279 осіб, знайшов свого близького родича.

Автор монографії, кандидат історичних наук Ігор Кочергін говорить, що цій науковій роботі передували бібліографічний словник, який вийшов у ДОУНБ. У ньому перелічені всі прізвища голів Катеринославської губернської земської управи. Написання монографії потребувало більше часу і глибшого дослідження. Во-

На світлині зліва направо: завідувача красназничим відділом ДОУНБ **Ірина ГОЛУБ**, автор монографії **Ігор КОЧЕРГІН** та директор видавництва «Герда» **Ольга ВІННИЧЕНКО**.

но виявило, що біографію багатьох керівників губернського земства раніше було викладено лише в коротких свідченнях. Тому історію життя та діяльність голів земського самоврядування іноді доводилось відтворювати, починаючи з дати

народження. Але така робота захоплювала Ігоря Кочергіна.

Незважаючи на те, що відомості про одного із голів земської управи Михайла Родзянка можна було знайти лише в окремих статтях, науковець відкрив нову інфор-

мацію про нього і розширив біографію багатьох героїв монографії. Адже в різні часи діяльність управи багато в чому віддзеркалювала погляди і вчинки її голів: Дмитра Бразоля, Никанора Штанського, Костянтина Гесберга, Володимира Карпова, Івана Бурханського та інших. Зрештою земська управа набула своєї значимості та, на жаль, останній її керівник Андрій Новак в складних умовах революційних змін не зміг розумно розпорядитися грошовою скарбницею земства, звівши нанівець п'ятидесятирічну працю своїх попередніх колег.

Автору монографії довелося зважати на кожне слово, щоб об'єктивно висвітлити історію земської управи. Коректором і редактором книги стала завідувача красназничим відділом ДОУНБ Ірина Голуб. За її словами, вже на сьогодні, з'явилось багато охочих прочитати цю книгу, ознайомитися з її ексклюзивним матеріалом. ■

ВСІХ НАС ПОЄДНУЄ ЛЮБОВ ДО УКРАЇНСЬКОГО СЛОВА

Мало не щодня у Центрі культури української мови ім. Олесея Гончара Національного гірничого університету відбувається щось цікаве і значуще. Тільки встигай слідкувати за подіями і, за бажанням, брати участь в них. Нещодавно, наприклад, проходила триденна Всеукраїнська науково-практична конференція «Рецепція України в контексті сучасної мови та літератури».

Двері 57-ї аудиторії з самого ранку відчинені для гостей. Тут, як завжди, навіть пахне Україною. З усіх боків чути гомін присутніх, котрі зібралися на урочисте відкриття конференції. «Всіх нас поєднує любов

Конференція розпочалася.

Ліка МЮШКУЦІАНІ, студентка Інституту економіки НГУ

до українського слова», — сказала у своєму привітанні ведуча, науковий координатор ЦКУМ Світлана Євгенівна Ігнат'єва. І вона має рацію, адже серед тих, хто прийшли - студенти, письменники, викладачі, науковці, включаючи 10 докторів філологічних наук, котрі завітали до нас з різних університетів і міст. Це і Надія Миколаївна Сологуб, і Людмила Михайлівна Ромашенко з Києва, і Олександр Андрійович і Валентина Миколаївна Галичі з Луганська, і Микола Хомич Гуменний з Одеси та інші не менш поважні гості. Приїхала з Полтавщини й племінниця Олесея Гончара Тетяна Бондаревська.

Центр культури української мови ім. О. Гончара прикрасила виставка вишиванок дніпропетровського майстра Василя Кандели. Майже 100 робіт, серед яких рушники, портрети Тараса Шевченка, Олесея Гончара, Олександра Довженка та інших видатних особистостей української і світової культури осяяли святкову оселю культурного осередку. Кожному гостеві вручили прекрасний Гончарівський спецвипуск університетської газети «Вісник».

Яскраво привітав гостей ансамбль бандуристок «Чарівниця» Дніпропетровської консерваторії ім. М. Глінки. Нікого не залишили байдужими ці дівчата, котрі так вправно володіли нашим національним музичним інструментом і виконували дуже гарні пісні. З вітальним словом виступив й ініціатор створення першого Центру культури української мови в технічному вузі України, ректор нашого університету Геннадій Півняк. Він щиро дякував усім за присвячений час і бажання відвідати цей центр натхнення, творчості і пам'яті. Підхопив хвилю привітань чоловічий ансамбль НГУ «Обертон» під керівництвом О. Переверзева, за участю солістки Аліни.

Цікавими були доповіді учасників конференції, першою з яких була Н.М. Сологуб. Вона подякувала ректору за те, що укорінив традицію українськості. Хочеться приєднатися до її слів і побажати натхнення Центру культури української мови ім. Олесея Гончара і її провідникам у світ мови і літератури професорам В.Ю. Пушкіну, С.Є. Ігнат'євій, директору ЦКУМ І.К. Цюп'як та ст. викладачеві Н.Г. Костюк, адже, будьте впевнені, вони організують ще багато не менш захоплюючих заходів! ■

ДОСЯГНЕННЯ ДВНЗ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ» У СФЕРІ НАУКИ

Дніпропетровський вищий навчальний заклад «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» (ДВНЗ «ПДАБА») — базовий навчально-науковий будівельний заклад Придніпровського регіону України, який приймає активну участь у рішенні актуальних проблем Придніпровського регіону, які обумовлюють його розвиток.

Реалізація проектів підвищення конкурентноспроможності економіки Дніпропетровського регіону визначає будівництво як одну із галузей, системний розвиток якої є необхідною умовою для оновлення зношених основних фондів, введення у дію нових виробничих потужностей, об'єктів інфраструктури, розвитку житлового будівництва.

Наукова діяльність ДВНЗ «ПДАБА» здійснюється по всім пріоритетним напрямкам розвитку науки і техніки. Наукові дослідження охоплюють усі життєві цикли будівель і споруд різного призначення, а саме: проектування архітектурно-конструктивних систем з використанням енергозберігаючих технологій, розробка сучасних будівельних матеріалів, розробка енергозберігаючих заходів для існуючого житлового фонду, а також ефективних технологій теплового захисту для нового будівництва, удосконалення сучасного обладнання та механізмів для будівництва, ремонту та демонтажу будівель, тощо.

Науковцями академії розроблено низку проектів забудови та реконструкції житлового фонду: проекти реконструкції 5-типоверхових житлових будинків перших ма-

сових серій з використанням комбінованого каркасу з трубобетону, металевих та залізобетонних каркасів; проекти реновації житлового кварталу існуючої міської забудови будинками перших масових серій індустріального домобудівництва

для підвищення ефективності використання територій міста шляхом застосування якісного нового підходу на основі будівництва мега-кластерів — великих будинків-комплексів з повним набором елементів сучасної інфраструктури;

проекти будівництва малоповерхового соціального житла з використанням екологічно чистих огорожуючих конструкцій з місцевих матеріалів (деревина, очерет, солома) та енергоефективних систем життєзабезпечення, основні вимоги якого доступність, екологічність, довговічність, енергоефективність.

У науковців академії одним з пріоритетних напрямків досліджень є розробка товстостілової мікролегованої сталі для виготовлення відповідальних несучих конструкцій будівель, що поєднують найбільш оптимальні експлуатаційні і економічні характеристики. Також науковцями ведуться розробки та дослідження високотехнологічних сухих будівельних сумішей на основі доступної вітчизняної сировини та енергозберігаючих технологій їх промислового виробництва.

Вченими академії були розроблені конструктивні і технологічні рішення по новому вискоефективному робочому обладнанню для розбирання та руйнування бетонних каркасних та цегляних будівель і споруд, яке може бути установлене на базі одноковшових гідравлічних екскаваторів, будівельних маніпуляторів чи міні-машин. Запропоновані технічні рішення по робочому обладнанню на базі будівельних маніпуляторів та стрілових самохідних кранів для

демонтажу окремих будівельних конструкцій при розбиранні будівель та споруд, а також конструкції механізмів з прямим приводом робочих органів спеціальної підйомно-транспортної машини для проведення робіт з реконструкції, що дає можливість понизити динамічні навантаження на механізми в 2—4 рази, забезпечити економію матеріалів і енергії, підвищити рівень автоматизації процесів переміщення вантажів і отримати систему з якісно новими показниками.

Одним із наукових підрозділів академії є науково-дослідна лабораторія АЕС.

Науковці академії виконують науково-дослідні роботи в рамках міжрегіонального проекту Міжнародного агентства з атомної енергетики (МАГАТЕ), спрямованих на вирішення проблеми продовження ресурсу будівельних конструкцій споруд АЕС. Спільно із ЗАТ «Оргенергострой» (м. Москва) фахівцями ПДАБА виконуються дослідження, пов'язані з моніторингом та прогнозуванням осадок і деформацій фундаментів будівель і споруд АЕС.

Науковці академії вносять свої пропозиції щодо виконання Державної цільової соціально-економічної програми будівництва доступного житла на 2010—2017р.р., в завдання яких входять: створення економічно об'єднаних рішень щодо реконструкції застарілого житлового фонду.

Зважаючи, що пріоритетними напрямками розвитку регіону є сільське господарство та будівництво, вченими академії разом з Придніпровським науковим центром НАНУ та Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України розроблено пропозицію щодо створення високотехнологічних соціоекоагрокомплексів в Україні, де поєднуються новітні аграрні технології та технології будівництва екологічно чистого енергоефективного дешевого житла. ■

*Олексій КОНОВАЛ
Іллінойс, США*

ВІН ЖИВ УКРАЇНОЮ

Михайло Воскобійник — доктор наук, професор, історик, журналіст, публіцист, викладач, громадсько-політичний діяч. Народився 21 листопада 1918 року в Миргороді на Полтавщині в родині Марини та Григорія Воскобійників. Сім'я пережила розкуркулення, колективізацію, арешти, суди та страхотя голодомору, спричиненого Москвою в 1932—1933 роках. Наприкінці 30-х років заарештовано його батька. Лише після відновлення незалежності України родина дізналася, що Григорій Воскобійник загинув на засланнях на сибірських островах чи Соловках, а був розстріляний під Полтавою, в урочищі Триби, того ж таки 1937 року...

Перемагаючи численні труднощі й перешкоди, Михайло Воскобійник перед Другою світовою війною закінчив історичний факультет Харківського університету. За німецької окупації України редагував газету «Миргородські вісті». Щоб не опинитися там, де зник його батько, уся родина — мати Марина, Михайло і два його брати, Іван та Олексій, — помандрували на Захід разом із гнаними, пере-

слідуваними, репресованими, стріляними, неостріляними й тими, хто пережив геноцид 1932 — 1933 років, людьми зі східних і центральних земель України.

По війні опинилися вони в Німеччині — у таборі для переміщених осіб у Новому Ульмі. У 1947—1948 роках Михайло Воскобійник розпочав студювати політичні науки в Гейдельберзькому університеті. У таборі Ді-Пі познайомився з українським письменником, поетом, публіцистом Іваном Багряним, який став ініціатором створення Української революційно-демократичної партії (УРДП). Ця партія, членом якої Михайло Воскобійник був від дня її створення, стала в обороні всіх, кому загрожувала примусова репатріація до СРСР. Члени УРДП — це глибоко національно свідомий елемент із центральних та східних українських областей — так звані «східняки», православні люди з Великої літери.

Наприкінці 1945-го в Новому Ульмі почала виходити газета «Українські вісті». У 1950—1955 роках Михайло Воскобійник був її головним редактором. У 1955—1959 роках при газеті друкували спеціальний бюлетень — орган комісії ЦК УРДП «Ми ще повернемося». Його також редагував Михайло Воскобійник. Бюлетень було створено на протипагу кадебістському «Комітету за возвращеніє на родину», який закликав українців повертатися в нібито «щасливу, квітучу радянську Україну».

З 1948 року почав виходити журнал політичної проблематики, орган УРДП, «Наші позиції», який тривалий час редагував М. Воскобійник і в якому він друкував свої статті. В одній із них, «Територіяльні підстави української державності», дослідник порушував питання: чому Україна прогала визвольні змагання в 1917—1920 роках? І відповідав: Україна не володіла тоді узбережжям Чорного моря, а південні міста — Одеса, Херсон, Миколаїв, Таганрог, що мали бути тилом у боротьбі з Москвою, стали разом із Кримом, Кубанню і Доном теренами концентрації ворожої українській справі

Михайло ВОСКОБІЙНИК

російської білогвардійщини, військ генерала Денікіна.

1953 року в Німеччині було засновано організацію поневоєних народів СРСР під назвою «Ліга визволення народів», яку називали Паризьким блоком. Михайло Воскобійник, як член президії Української Національної Ради уряду України в екзилі, як член секретаріату ЦК УРДП, часто їздив у різні держави на наради й мав доповіді в Парижі, Лондоні, Нью-Йорку та інших містах Заходу на теми ситуації в СРСР та становища поневоєних комуністичною владою націй.

У 1955—1957 роках М. Воскобійник працював як автор радіопередач, диктор на радіо «Визволення».

У 1957 році Михайло Воскобійник з родиною переїхав мешкати в США, де продовжував вивчення англійської мови, здобув ступінь магістра прикладних наук у Сиракузькому університеті, а докторат філософії — у Пенсильванському університеті.

У США члени УРДП у 50-х роках створили «Об'єднання українців революційно-демократичних переконань» (ОУРДП). Члени УРДП назвали свою організацію не партією, а об'єднанням, що діяло в межах законів та конституції США. Це «Об'єднання» доклало багато зусиль, щоб в Америці й у світі знали про поневоєння України. Воно дбало про організацію мо-

лоді «ОДУМ», школи українознавства, видання книжок. Цю організацію кілька років очолював (з 1957-го) Михайло Воскобійник.

Усе свідоме життя М. Воскобійник присвятив українській справі й робив усе, що в його силах, щоби світ знав про Україну і вона якнайшвидше вирвалася з московсько-комуністичного ярма, стала незалежною, демократичною державою. Був членом багатьох американських та українських наукових установ та організацій — Української вільної академії наук, Наукового товариства імені Тараса Шевченка та інших.

У Державному Центрі УНР Михайло Воскобійник виконував дуже важливу роботу. Він був останнім головою Української Національної Ради й разом з іншими членами Державного Центру передав у 1992 році повноваження екзильного уряду — урядові України, першому Президентові України Леоніду Кравчукові в Маріїнському палаці Києва.

М. Воскобійник є одним із організаторів і творців Фондації імені Івана Багряного. Він є автором важливого звернення управи Фондації до членів УРДП і її симпатиків. Михайло дякував їм за допомогу газеті «Українські вісті» та діяльність на користь УРДП. Дякував, що не збайдужіли до національних громадсько-політичних справ. Він писав: «Розбудуймо Фондацію — фундамент праці УРДП. УРДП була з вами, коли ви її потребували, будьте з нею, коли вона потребує вас!»

Помер Михайло Воскобійник 15 вересня 2001 року після довгої й тяжкої хвороби у штаті Флорида у США, залишивши у смутку дружину Галину та доньок Марину й Наталку з дітьми, а також брата Олексія з родиною.

Щоб уся людність, зокрема молоді покоління України, більше знала про Голодомор-геноцид в Україні 1932—1933 років, Фондація імені Івана Багряного видала накладом 10 тисяч примірників книжку Семена Старіва «Страта голодом». Це переклад праці С. Старіва, який вийшов спочатку англійською мовою в американському видавництві «Execution by Hunger» під псевдонімом Мирон Долот, щоб не накликати біди на рідних автора в Україні. У книжці зазначено, що її видано коштом Фондації на честь професора, доктора Михайла Воскобійника (уміщено його біографічні дані та фотографії).

• НА КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДІ МАРУСИ ТА ІВАНА ГНИПП

Альбіна ТКАЧЕНКО

СУЧАСНІСТЬ

(мініцикл)

УКРАЇНЦЯМ

Чи українець ти, чи ні?
А хто ж? Бо, я живу на Україні!
Чи син своєї ти Землі,
Чи кривдник її безмежної душі?
Та, українець, мабуть, все ж таки.
Жаліюсь, плачу та живу!
Куди подінешся, як не дала нічого
Та ваша рідная земля,
Нема нічого, крім шкуринки хліба
Та під груддю босого дитя.
Хіба ж так можна говорити?
Хіба ж так можна долю не любити?
Хто може матір вибирати, заглядаючи в кишеню?
Хто право дав тобі, синку, кривить душею?
Хоча, де диву взятись?
Хто ж може ще своєї крові відцуратись,
І в рідній хаті живучи,
Плювати в різні боки і руйнувать її?

Україно моя, красивая матусю.
Моя ріднесенька країно,
В твоєму серці я стою і в очі синії дивлюся.
Україно, ти вічно молода.
Тебе не вкриє час, не заберуть літа.
Тебе не згубить чужоземна мова,
Не забере ворожая рука.
Допоки діти твої є,
Допоки зірка твоя сяє,
Цвістиме соняшник й барвінок на землі,
І вітер золоте колосся огортає.
Тобі судилось бути вічною,
Бо ти пройшла вогонь і муки,
Бо ти знесла вогонь нестерпної розлуки.
Своїх синів приймала у землі,
А дощем їм очі мертві цілувала.
Лише пташки на погреб їм співали,
Бо все страждало навкруги.
І церкви і мости- все спалено було скотами.
Лиш небо синєє жило,
До нього рука ворожа не дістала.
Воно приймало дим снопів і душ людських потік.
Воно приймало всіх дітей, а їхній матері сумній
Майбутнє світле прорікало.
Сумуєш, рідна мати, ти за ними,
Та так було завжди:
Хтось гине за країну, а хтось живе, плюндруючи її!

Про автора:

Альбіна ТКАЧЕНКО

народилась 14 липня 1989 року в місті Дніпропетровську. Студентка 5 курсу ДНУ, майбутній журналіст. Пише вірші та прозу. З 2006 року публікується у літературно-художньому та громадсько-публіцистичному журналі «Крила». У 2008 році на світ з'явилась її перша книга «Життя без пафосу» (філософські роздуми, проза, поезія). Приймала участь у Волошинських читаннях, м. Коктебель. Любить свою родину, друзів, Батьківщину, музу та життя.

Текст і фото Валентини ШАБЕТИ

ЯК ПРАЦЮЮТЬ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ DELKAM І КОМПАС В КОНСТРУКТОРСЬКО- ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕННЯХ»

На кафедрі технології гірничого машинобудування на честь 90-річчя Механіко-машинобудівного факультету НГУ відбувся науково-практичний семінар «Інформаційні технології DELKAM і КОМПАС в конструкторсько-технологічних рішеннях». Ще у 2008 році Національний гірничий університет приєднався до державної програми «Передові комп'ютерні технології — вузам України». Відтоді для підготовки інженерів-машинобудівників у навчальний процес введено новітні інформаційні технології.

Генеральний директор Центру САПР (м. Львів) **Олег БОРИСЕНКО** і завкафедрою технології гірничого машинобудування професор **Ростислав ДІДИК**.

Студенти паралельно з вивченням програмного продукту КОМПАС почали опановувати продукти DELKAM, що дозволяє виконувати автоматизоване проектування програм для верстатів з ЧПУ.

Студенти НГУ вивчають дані технології вже три роки і за цей час домоглися гарних результатів. Приміром, нещодавно у резиденції Надзвичайного і Повноважного Посла Великобританії в Україні в Києві були підбиті підсумки 11-го щорічного міжнародного Конкурсу студентських робіт на іменні премії DELCAM. Компетентне журі відзначило вісімку найкращих студентсь-

ких досягнень з українських університетів. Серед лауреатів премії і студенти кафедри технології гірничого машинобудування Національного гірничого університету Віталій Дербабя і Олександр Войчишен. Грамоти переможцям у Посольстві Великобританії в Україні вручили директор англійської корпорації Delcam Ріс Х'ю Хамфрісс та Посол Лі Тернер.

Але наука розвивається далі, а разом з нею розробники удосконалюють і технології DELKAM і КОМПАС. Для ознайомлення з останніми новинами у світі цих інформаційних технологій і відбуваються подібні практичні семінари. Про 20-річний досвід в галузі комплексної автоматизації інженерної підготовки виробництва доповів генеральний директор Центру САПР (м. Львів) Олег Борисенко. Андрій Пінчук, керівник відділу DELKAM Цен-

тру у Львові розповів про Інтегрований програмний комплекс PowerSolution компанії DELKAM Ріс. Ще одна його доповідь присвячувалася рішенням від компаній FARO і DELKAM для зворотного інжинірингу (Задачі та їх вирішення в прикладах).

Учасником семінару з інших вузів

Ростислав ДІДИК і практикуючий лікар травматолог-ортопед обласної лікарні ім. Мечникова, **Олександра ГРИЦЕНКО**.

України було цікаво послухати про практичний досвід наших вчених. Про концепцію використання CAD/CAM систем у навчальному процесі для технології машинобудування доповіли завкафедрою технології гірничого машинобудування професор Ростислав Дідик, головний спеціаліст ВО «Південний машинобудівний завод» Михайло Чубенко, доцент кафедри технології гірничого машинобудування Сергій Пацера.

Особливо цікавим видався другий день семінару, коли доповідали вчені-початківці. Віктор Волков і Олексій Коваленко — аспіранти Севастопольського національного технічного університету займаються застосуванням сучасних інформаційних технологій при створенні анатомічно-адаптованих імплантантів великих суглобів і хребта людини. Послухати їх спеціально прийшли практикуючі лікарі з обласної лікарні ім. Мечникова. Студенти НГУ Максим Гаєвський і Віталій Дербабя також зуміли зацікавити аудиторію нестандартними доповідями.▣

Віктор ВОЛКОВ і **Олексій КОВАЛЕНКО** — аспіранти Севастопольського національного технічного університету.

З ім'ям Олесея Гончара

За історичний памфлет «Послання до Ірода» міжнародною літературною україно-німецькою премією імені Олесея Гончара нагороджений Олег АНДРІШКО — студент четвертого курсу Дніпропетровського національного університету імені Олесея Гончара.

З цієї приємної новини в ДНУ розпочалися традиційні щорічні Гончарівські читання «Олесь Гончар — відомий і невідомий». Сам Олег свою роботу називає невеликою історичною повістю про всім відомий лист, написаний козаками турецькому султану Махмуду IV: «Ніхто достовірно не знає, був цей лист насправді, чи ні, — розмірковує студент. — За допомогою своєї творчої уяви я спробував з'ясувати, чи існував лист, як він писався, навіщо, як дух козацької епохи передається і нам — нащадкам, українцям.

Писалася повість на одному подиху — за три тижні. Можливо, символічно, що вона була завершена 9 березня — у день народження Кобзаря. Спочатку це була маленька новелка, яка згодом переросла в оповідання, а потім — у повість. Щодо премії, то йшов я до неї досить довго — четвертий раз поспіль подавав свої твори у різні номінації (поезію, наукову літературознавчу роботу, присвячену творчості Олесея Гончара). Цього року вперше пощастило — і саме в прозі, отримана нагорода є однією з найпрестижніших молодіжних премій».

Цьогорічні читання склалися з двох частин, логічно пов'язаних між собою. У першій — науковій — прозвучали студентські доповіді, які висвітлювали дискусійні питання біографії і творчості митця, а також тогочасного соціокультурного контексту. З доповіддю про офіційну та неофіційну біографію письменника, і, зокрема, про історію виникнення його псевдоніма, виступила студентка 1-го курсу Людмила Литвиненко. Дещо несподіваний ракурс «проблеми Гончара» запро-

понувала студентка 1-го курсу Марина Ванжа, яка проаналізувала «антисоборну кампанію» у контексті боротьби політичних кланів в Україні. Мало кому відомо, що після розголосу, якого набув роман «Собор», відбулася ліквідація так званого «радянського кріпосного права» і селянам почали видавати паспорти. З повідомленням на цю тему виступила студентка 1-го курсу Надія Криворучко. Компаративний аналіз роману Олесея Гончара «Берег любові» та повісті Е. Хемінгуея «Старий і море»

здійснила студентка 2-го курсу Катерина Овчарова, яка озвучила результати свого дослідження у доповіді «Олесь Гончар та Е. Хемінгуей: типологічні паралелі».

У другій частині читань відбувся конкурс читців-декламаторів прози, де на суд журі було представлено одинадцять виступів. Приємно, що бажання взяти участь у конкурсі виявили не лише студенти українського відділення. Так, уривок із роману «Собор» українською мовою прозвучав у виконанні студентів 2-го курсу групи УРК-09-02 Цзян Лі та Лін Цян, а також китайською мовою у виконанні студентки цієї ж групи Юань Фуйцинь з Китайської Народної Республіки. Уривок із «Собору», перекладений турецькою мовою, виголосив на конкурсі студент групи УРК-09-02 Язар Бірол з Туреччини. Всі учасники отримали почесні грамоти та подарунки.

«Особливістю цьогорічних читань „Олесь Гончар — відомий і невідомий“ є те, що вони підготовлені виключно студентами, — зізнається декан факультету Ірина Степанівна Попова. — Це означає, що

Олесь Гончар залишається сучасним, актуальним, цікавим для нашої молоді. Основоположні поняття буття — чесність, совість, краса, любов, Бог — возведені письменником у ранг дуже високохудожніх ідеалів, ці поняття є визначальними у житті кожної справжньої Людини. Досліджуючи життя і творчість Олесея Гончара, студенти переконуються, що він мав глибокий художній і людський світ, і тому залишається для сучасників ще й невідомим. Тобто, Гончара ми будемо відкривати ще не один рік».

Приємно, що гостею читань знову була рідна сестра Олесея Гончара Олександра Терентіївна Сова, яка днями відзначила 97-ліття. З цієї дивовижною жінкою колектив філологів Дніпропетровського національного університету поєднує справжню дружбу. Олександра Терентіївна розповідає учасникам зібрання: «Коли Олесь народився, дідусь вивів мене з хати, поведив по дворі, а потім каже: „Ходімо до хати, ми тобі братика піймали“. Я: „Де?“. „Та, тут бігав по городі, насилу піймали — таке швидке, зв'язали і поклали в хаті, ходімо подивись“. Після розлуки у 20-му, після смерті мами ми з ним зустрілися аж у 1935 році. Письменники часто запитували Олесея, як він встигає так продуктивно працювати, а він відповідав: „Мені допомагає той, кому ви не вірите — Бог“. Я ж читати навчилася, коли доньку в перший клас віддала, разом з нею грамоту освоювала. Це тепер вже у мене багато літератури — і релігійна, і письменницька, і братикові книги...».

І студенти, і науковці Дніпропетровського національного університету, і близькі для Олесея Гончара люди, роблять усе для того, щоб досягнути його непересічну особистість і зберегти для нащадків його творчу спадщину.

Інформаційно-аналітичне агентство

ДНУ ім. О.Гончара. ☐

• ПЕРОМ ПУБЛІЦИСТА

Йдеться не про казкових героїв, але про сучасних багатіїв України, яким чужі поняття милосердя, співчуття, допомоги!

Такі риси людяності, як милосердя і почуття допомогти потребуючим, дуже поширені у західному світі, де існують численні організації, які збирають різноманітну допомогу потребуючим — харчі, одяг, притулок, гроші і т.і.. Саме до таких благодійних організацій належить вже понад 55 років і Суспільна Служба Українців Канади. Своє коріння ССУК бере ще з 1945 року, коли був заснований Українсько-Канадський Допоміжний Фонд (Ukrainian Canadian Relief Fond).

Спочатку ця організація займалася допомогою вихідцям з України (зокрема емігрантам після Другої світової війни), пізніше вона перетворилася у Суспільну Службу Українців Канади (Ukrainian Canadian Social Services). По всій Канаді існує 10 філій, 1975 р. торонтоною Філією ССУК був заснований Фонд Поміч Україні, завдяки якому 2008 р. було спрямовано в Україну понад 125 тисяч канадських доларів на допомогу потребуючим. Ця громадська організація збирає добровільні пожертви на Фонд, за допомогою якого Суспільна служба допомагає й допомагає потерпілим в Україні від повені, підтримує матеріально сиріт та пенсіонерів, допомагає харчами та одягом, організує літні дитячі табори. У своєму друкованому інформаційному звіті: *Фонд Поміч Україні* Суспільна служба помістила листи вдячності від дітей, інвалідів, дитячих будинків з різних областей України: Донецької, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Тернопільської, Харківської.

Читаєш ці листи і так стає прикро на душі. Саме останнього тижня у світовій пресі повідомили, що у британській столиці — Лондоні якийсь багатій з України заплатив досі най-

більшу суму — 138 мільйонів американських доларів — за одне помешкання! Кілька років тому була інша сенсаційна вістка, мовляв, донька Кучми також у Великій Британії купила будинок за кілька сот мільйонів доларів. Ще раніше люди довідалися про кількостямільйонний дарунок у вигляді золотої менори пана Рабіновича Ізраїлеві. Тут можна було б перерахувати не одні дуже резонантні вістки про мільйонні витрати олігархів та бізнесменів з України, але про це всі знають. Та знає народ і про те, що більшість «п'яністів» ВР України їздять на найдорожчих автівках, завдяки

які, зазвичай, отримують не від тих, хто має багато, але від тих, хто знає, що таке голод, холод, що таке безпритульність, безробіття, що таке нестача грошей, що таке бути сиротою, що таке брак продуктів, води, здоров'я і таке інше. Ми вже звикли до повідомлень про голодування, бідноту в Африці, у зруйнованому землетрусом Гаїті, але при сьогоднішньому владному режимі в Україні треба знов привикати до таких вісток, які з родючої української землі не повинні б ніколи появлятися: *«Кожного дня я приходжу в школу і бачу маленькі голодні оченята»* — пише О. Кашуба, смт. Іванівка, Одеська обл.. Ці слова висловлені не у тридцять років минулого століття, а сьогодні в Україні і, певно, не тільки в Іванівці такі діти є, але й по різних селах та містах, де по вулицях ганяють на високій швидкості дорогі автомашини, а за кошти лише одної з них можна було утримувати цілий рік один дитячий буди-

Йосип СІРКА (Канада)

ЛЮДИ З КАМ'ЯНИМ СЕРЦЕМ

«скромним» винагородам за позичання, або й власнення картки, якою можна безкарно порушувати Закон України у ВР і поза нею. Українці ще пам'ятають таких багатіїв як Мазепа, Семиренко, Чикаленко, Шептицький та багато інших, які будували церкви, фабрики, допомагали бідним і не вивозили капітал поза межі своєї країни. В Канаді ці українські традиції спонсорства продовжили Яцик, Мельник, Гуцуляк, Коструба, Ігнатівич, Шафранюк, Тимертей та сотні інших, які вклали мільйони в будівництво українських церков, української науки, старечих будинків, соціальної і медичної допомоги українцям в Канаді та в Україні.

Сьогоднішній світ таким став, що одні бісяться від добробуту, а інші чекають на подачки,

нок!

За 20 років незалежності України вже понад половина населення, яка не зазнала «промивання» мозків про «найгуманнішу, найсправедливішу, най-, най-» систему, становить більшість. Вона не зазнала системи, яка виховала мовби бездушних виродків, яким цілковито чужі риси милосердя та почуття потреби допомогти страждаючим. Саме ота лицемірна і нелюдська тоталітарна система спричинилася до того, що олігархи витрачають мільйони, а то і мільярди гривень на предмети розкоші, на найдорожчі у світі авта, на люксові помешкання в Україні та поза її межами, мільйонні годинники, а в той час на вулицях України зростає кількість бездомних дітей і дорослих.

Саме тут постає питання: **Звідки** ж взялися оті бездухі, безідейні, ненаситні людські акули, які готові проковтнути сусіда аби мати його площу, взяти людське життя задля наживи, переїхати пішохода, аби не зменшувати швидкість, зректися мови, аби не викликати підозріння у неояльності до окупанта!? **Чому** для «кнопкодавців» (вірніше власників карток у тзв. ВР України) та для пануючої «еліти» знаходяться кошти на підвищення і без того високої платні, а для шкіл, дитячих будинків, пенсіонерів, вчителів, лікарів — не вистачає бюджетних коштів!? **Що робить** молоде покоління, яке становить більше половини населення України, щоб змінити систему, яка не влаштовує більшість!? **Як замінити** безсердечних олігархів та швидко збагатілих нахаб, злочинців та кримінальних у владі молодими людьми, які здобували освіту ще за часів, коли не продавали дипломи та наукові звання, які пройшли вже науку в цивілізованих країнах Західної Європи та Північної Америки?!

Щоб знайти відповіді на ці питання — звідки, чому, що і як, то найкращим буде приглянутись до сусідів, які також пережили тоталітарну систему, які також мали свого «брата» — до словаків. Словаки, з історичного погляду, мали власну державу тільки від 1939 до 1944 року і то з ласки Гітлера. Звичайно, словаки ніколи не зазнавали чехізації, як Україна русифікації, але висока національна свідомість була саме тим важливим чинником, який привів сьогодні незалежну 5-мільйонну країну до Європейського Союзу та забезпечив громадянам певний життєвий рівень, про який в Україні багато хто лише мріє. Звичайно, що є тут і хворі і безробітні. Але ця країна не очікує, щоб її дітей одягали та годували з-поза кордону. Незважаючи на те, що тут є національні меншини, які становлять біля 20% всього населення, словацька мова не підлягає дискусії — її вивчають і угорці, і ро-

ми, і русини-українці, і німці, і поляки, і чехи. Тут навіть собі уявити не можна, щоб міністром освіти став словакофоб, який буде закривати словацькі школи, який буде запроваджувати у школи та університети недержавну мову! Певно запитаєте, як їм таке вдалося?

Дуже просто — тут позбулися старих комуністичних кадрів, колишніх працівників Державної служби безпеки та їхніх інформантів і співпрацівників. До влади прийшли сили, які зацікавлені у творенні словацької держави, а не у накопичуванні капіталу та його вивезенні за кордон! Звичайно, що й тут відбулись першопочаткові скупчення капіталу, але не в такій мірі і не в такий спосіб, як це було і є в Україні. Тут владу і парламент творять не олігархи, а голосують не картки в парламенті, а люди, які почувуються зобов'язаними перед виборцями! Звичайно, що бідних і голодних можна знайти і в найбагатших країнах, а не можна змиритись з тим, щоб на найродючіших землях планети діти голодували, бо це не тільки гріх, але й злочин проти народу, який живе на цій землі споконвіку! Народ, який зазнав протягом одного століття три рази голод, який за одне століття втратив біля 15 мільйонів людей від голодної смерті; не сміє терпіти владу, при якій можливі такі листи, як лист п. Кашуби про «маленькі голодні очі». Купувати за мільйони помешкання у далекій чужині, їздити на дорогих автомашинах, коли пенсіонер, який за тебе голосував не знає як звести кінці з кінцями — не етично і неморально!

Канадська виборча кампанія виборів 2-ого травня 2011 до Федерального парламенту розбудила молодь. Якщо 2008 р. у голосуванні взяло лише 37% молоді, то, згідно з опитуваннями, зараз їхнє число може настільки збільшитись, що це вирішить долю майбутнього уряду. Канадська молодь прокинулася і дехто зараз не радий, що вона ожила.

Може поведінка канадської молоді стане для української молоді (це стосується не тільки студентів!) прикладом, бо я переконаний, що розмовами про «переможний» прапор, про брехливу «спільну історію» в Україні вже нікого не «захопити»! Один з моїх приятелів в Україні на відгук моєї статті написав: *Чим народ бідніший, чим затурканіший, тим легше ним маніпулювати. А якщо ще й не хоче, чи не вміє мислити, то шансів вирватися з таких тенет пропаганди майже нема. Теперішнє телебачення в Україні працює для цього наповну, роблять з нас дебілів тупими серіялами, ток-шоу, «савмеснай історією с велікім рус-Скім народом», «фільмами пра велікую Пабеду».*

Богу дякувати, під сучасну пору, крім окупаційної пропаганди про «щасливе і переможне» минуле існують ще й письменники Л. Костенко, В. Шкляр, О. Забужко, Ю. Андрухович, М. Матіос та багато інших, публіцисти та історики С. Грабовський, О. Медведєв, Я. Сватко, І. Лосєв, В. В'ятрович та десятки інших, яких праведне слово можна прочитати не тільки в інтернетних виданнях. Своє потрібно не тільки роз'яснювати, захищати, вимагати, але й відвоювати!

Від лицемірів, які задля людського ока хрестяться або навіть йдуть у церкву, чи синагогу — даремно чекати милосердя, чи допомоги, бо для них важливіші Роль Ройси, Мерседеси, Бентлі, Ламборгіні, Ферарі, Каділаки, дорогі годинники та інші цяцьки не щоденної потреби! Тут цілковито можна погодитись зі словами мого приятеля з Києва: *«... нам просто треба будувати і творити свою Україну, своє суспільство, свою Державу, наш український світ і культуру».*

Ті, що скуповують мільйонні помешкання поза Україною і є доказом того, що своє майбутнє вони бачать поза межами джерела своїх статків, а кам'яне серце замінити можна хіба у казці!

Торонто, 29.04.2011 р. ☐

Провідники рубрики: почесний доктор теології **Леонід ЯКОБЧУК** та журналіст **Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ**

ЛЮДИ ПРАГНУТЬ БОЖОГО СЛОВА

Василь Іванович Дробот з села Стерче на Буковині пише: «Я сів написати листа до вас, щоб подякувати спочатку за здорову науку на релігійну тему, а головне чисту і правдиву. Я переконався і твердо знаю, що не важливо бути православним, католиком чи протестантом, вченим, лікарем чи простим робітником, бо для Бога є приємно і важливо шанувати Його, виконуючи Його заповіді. Після розвалу Радянського Союзу я навчався в школі командного складу у Підмосков'ї. Зі мною в одній групі навчався узбек на ім'я Мурад. Якось зайшла мова про віру в Бога. Мурад був мусульманином, але те, що він сказав, мене вразило. Я запам'ятав на усе життя. «Проблема не в тому, чи ми віримо в Бога, біда в тому, що ми Богові не віримо», — сказав він: «Я пишу вірші на релігійні теми, але мало хто мене розуміє, тому вірші пишу поки що для себе. Але головне, що я вірю в Бога, осягаю мудрість Його заповідей, хочу розуміти Його волю, а також хочу любити».

Дуже правильно сказав знайомий Василя Івановича про наші взаємини з Богом. Апостол Павло в усіх своїх листах до Церков постійно вимагав пізнання Божої природи, Божого характеру, бо за таким пізнанням приходила справжня віра, а не сліпе виконання релігійних ритуалів. Можна вірити у те, що є на світі віща сила, яка усім на землі управляє. Для індійців такою силою може бути Будда, для мусульман — Аллах, а для вчених атеїстів — природа з її численними законами. Кожен з них вшановує своє божество, приносить квіти і пахощі, в природі створює заповідники. Але чи має відповідь на свої старання? Не ставлять винятку і віруючі численних християнських громад. Вони досконало знають, що на Великдень треба фарбувати яєчка, на Різдво приносити до хати снопа, а на свято Трійці встеляти підлогу татарським зіллям та лепехою. Молитви теж вони завчили і промовляють їх, не дуже замислюючись над змістом. Відстояли Службу Богу і повернулися до звичаїв свого грішного життя. А коли станеться якийсь лих, то й свічу в церкві куплять, щоб запалити перед іконою. Запитайте у них про головну заповідь Ісуса Христа — не знають. А вона ж бо визначає усе наше життя: усім серцем любити Господа нашого, любити й ближнього свого як самого себе. Не завченою молитвою, а щирим словом звертатися до Бога, як до свого Батька, бо так учив нас Христос. Писав бо апостол Павло до євреїв: **«Ми маємо відвагу входити до святині кров'ю Ісусовою, з щирим серцем, у повноті віри, окропивши серця від сумління лукавого та обмивши тіла чистою водою» (10:19—22).**

Великий лист надійшов з Червонограду Львівської області: «Пише до вас Марія Володимирівна Олійничок з шахтарського міста Зеленограда — за советською назвою Червоноград — з вул. Степана Бандери. Як пише наш великий і славетний пророк Тарас Григорович Шевченко: „Я читаю Біблію не щодня, а щогдини: ми віруємо не щодня, а щогдини Твоїй силі, і Слово Живому, встане Правда, встане воля і Тобі одному поклоняться усі народи віднині й довіку“. Толку не буде в Україні до тих пір, доки не об'єднаються усі храми до Київського патріархату, бо серце України не в Москві, не в Римі, а у Золотоверхому Києві, бо це наш новий святий Єрусалим. Тоді ми будемо духовно найсильніші і вийдемо на світову вершину. Запрошую вас до нас в гості на годиночку-дві, то і побидете, як я поживаю без грошей, а щасливо як на небі, бо в моїй голові дочки і онука, Бог, Бог, Бог, Україна і бідні люди. Та в мого тата-небіжчика було тисячу разів чистіше в стайні, ніж тепер у під'їздах, сушилках, підвалах і всюди. Чи то мають японці, американці чи китайці усе поприбирати? А на весіллі у моїх батьків в 1947 році випили тільки півфляшки горілки. Нічого не замикалося і нічого не дівалося, а яка була духовність, свідомість і культура! Господи, що то зараз сталося з людьми? Царю Небесний, Ісусе Христе!

Щиро зсилаю пісню свою.

Даруй нам волю, даруй нам долю

Нашій Україні, прошу Тя нині!

Нехай затамлять собі усі, що і у Творця Отця Саваофа, у Господа нашого Ісуса Христа не пройде жодна фальш і за кожне слово, думку, вчинок дуже скоро у вічності доведеться скласти іспит перед справедливим суддею — Господом нашим Ісусом Христом. Нечистими грішми, що грабують нас, ніколи не відкупляться. Усе нечесно нажите добро піде прахом. Для спасіння душі багато не треба — віра, молитва, каяття, піст і милостиня! Напривольяще залишили селян, а вони ж нас годують. Село без міста буде жити вічно, а місто без села помре з голоду, бо на асфальті ще ніколи нічого не виростило. Родюча земля поросла бур'янами! Народ наш такий трудолюбивий спивається, зкурюється, зколюється. Батьки вештаються на заробітки, а діти ростуть безпритульними. Хіба ж цього вчить Біблія? Світ ще такого не бачив і не чув: що в Україні за рік зареєстровано 10 млн. абортів! Свідомо вбито цілу державу! Закликаю до покаєння український народ. Покайтеся і більше не грішіть, бо завтра буде пізно каятися. Не пропивайте Україну!»

Болить серце у Марії Володимирівни Олійничок за гріховний стан нашого світу. Треба йти до людей, переконувати їх, навертати до віри, до праведного життя. Це нелегко, треба поступитися особистим. Але ми маємо добрі приклади. Коли Ісус Христос вийшов на берег Генісаретського озера і побачив там рибалок Симона, Андрія, Івана, Якова, то сказав їм: «Ідіть за Мною». І вони пішли, усе покинули — і човни, і мережі ловецькі. Кожен з них мав своє заняття, своє майно, свою родину. Але кожен пішов, бо Господь покликав їх до праці на Божій ниві. Не з усіма так було. Коли Ісус з учнями йшов до Єрусалиму, до нього підходили охочі послужити Божій справі. І Він теж запрошував їх йти з Ним. Вони ніби й хотіли. Але одному треба було доглянути старих батьків, другий мав спершу попроситися з домашніми, третього непокоїло важке життя мандрівного проповідника. Не пішли... Ісус же сказав: **«Ніхто з тих, хто кладе свою руку на плуга і назад озиратися, не надається до Божого Царства» (Лк. 9:57—62).** Сказано чітко, конкретно. Отже, йдучи за Христом, ми не тільки світ рятуємо, а й своє майбутнє освітлюємо Божим благословінням.

Не кожен має стати мандрівним проповідником. Зміст Христового заклику полягає в тому, щоб людина знала свої пріоритети. По-перше, йти за Господом не означає мати добробут, але мати Христа в своєму серці, жити за Христовими заповідями. По-друге, щоб знати ці заповіді, треба читати Євангеліє, бо вони там записані. Христос не звільняє нас від родинних обов'язків. Навпаки, Він вимагає, щоб ми були відповідальними, чесними, справедливими, любили Бога і служили ближнім. В цьому полягає сутність правдивого християнина.

Ще є лист від Лідії Павлівни Пашкевич з Черкас, яка пише, що нинішній рік має бути урожайним, бо добрий сніговий покрив зберіг посіви від вимерзання. «Якщо нічого прикрого не трапиться, то будемо з хлібом», — пише вона.

Слово «хліб», про який вона пише, вживаються у Біблії багато десятків разів, а ще ж згадані різновиди зерна — ячмінь, овес, пшениця. Щоразу ці плоди згадуються з належною шановою. А для християн найсвятішим є хліб Вечері Господньої, про який у Першому посланні до коринтян апостол Павло писав: **«Господь Ісус ночі тієї, як виданий був, узяв хліб, подяку віддав, і переломив, і сказав: "Прийміть, і споживайте — це Тіло Моє, що за вас ламається. Це робіть на спомин про Мене" (1 Кор. 11:23—24)».** І коли Господь посилає на українські поля рясний врожай хліба, то має надію, що той хліб захопить усіх нас до спомину про Господа, до подяки Йому, а також до вивчення настанов Господніх щодо праведного життя. І я вас до цього заохочую, покликаний Святим Духом до проголошення Слова Божого. Перебувайте в Господі! Амінь. ■

**FRIENDSHIP
CHRISTIAN SCHOOL**

- Academic Excellence and Student Development Built on Biblical Truth
- Quality Facilities including Science and Technology Labs with Interactive White Boards in Many Classrooms.
- Daily Language Instruction in Russian, Spanish or English as a Second Language.
- Small Class Sizes Providing Individual Attention and Personal Growth.
- Competitive Athletic Programs
- International Student I-20/Visa Sponsorship Program
- Host Home Opportunities Available

**NOW ENROLLING
INTERNATIONAL STUDENTS IN
3RD THROUGH 12TH GRADES**

3160 Old Atlanta Road,
Suwanee, Georgia 30024
United States of America

Please visit our website for more
information.
www.FCSGA.org
Email: admissions@fcsga.org

Підготувала Марія БЕРЕЖНА

ГІРНИЧИЙ — КРАЩИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ

Такі дані, визначені за результатами четвертого щорічного рейтингу ВНЗ «Компас—2011», опублікувала газета «Дело». На відміну від інших аналогічних проєктів, «Компас» оцінює університети з точки зору безпосередніх споживачів в сфері освіти — випускників, батьків, роботодавців та експертів.

Отже, за результатами рейтингу в топ-п'ятірку ВНЗ України увійшло сім університетів, п'ять з яких розміщено в Києві, і по одному — у Львові та Донецьку.

Перше місце зберіг за собою минулорічний переможець — Національний технічний університет «Київський політехнічний інститут». На другому — розмістився Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. Третє місце посів Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана.

Визначив «Компас» і регіональних лідерів в сфері вищої освіти. Так, в центральному регіоні найбільш якісну освіту дають університети з топової трійки рейтингу — НТУ «КПІ», КНУ та КНЕУ, найкращими ВНЗ західної України стали «Львівська політехніка» та Національний університет ім. Івана Франка. Найбільш кваліфікованих спеціалістів східного регіону готують в стінах Донецького національного технічного університету, а кращим ВНЗ південного регіону визнано Національний гірничий університет.

Як відмічають представники університетської сфери та експерти, подібні рейтинги національних університетів мають велике значення, адже саме вони пропонують об'єктивну оцінку рівня викладання в різних навчальних закладах.

*Оксана ПИХУРКО
(Тернопільська область)*

Українські рушники

*З колишніх давніх, ще прабабiniх
часів*

Традиція живе у нашій краї:

*З біленьких рамок пишних
рушників*

Ікони людям в душі зазирають.

Ой, білі українські рушники!

Ви - обереги отчого порогу.

Зігріті ніжністю жіночої руки

*Ви з чумаками йшли в важку
дорогу.*

Ви хвацько так в'язали старостів —

Закоханим допомагали заручитись,

Щоб потім, під весільні пісні,

*Щасливим молодим під ноги
постелитись.*

Ой, з торочками білі рушники!

І візерунки пишні йдуть по краю.

Ви залишіться з нами на віки, —

Хай бабина наука не вмирає!

Микола ДУПЛЯК, (США)
«БЕЗ ВИНН ВИНУВАТІ»
Ярослав Грицков'ян,
Без винн винуваті.
Моє життя та
український
студентський рух у
Польщі 1955—1965.
Кошалін, 2010, стр. 175.

На книжковому ринку появилася цікава своїм змістом книжка історично-мемуарного змісту, присвячена подіям українського студентського руху та молоді інтелігенції в післявоєнній Польщі. Вона доречно й авторитетно висвітлює один із розділів історії українського Закерзоння після ганебної депортації українського автохтонного населення з рідної землі на польські понімецькі землі шляхом операції «Вісла» з метою його швидкого винародовлення та швидкої ліквідації як національної меншини. На цьому тлі вирішується доля першої хвилі молодих українців на польському засланні, які вже закінчили вищі навчальні заклади або ще в студентські роки шукають своєї національної ідентичності та роблять перші спроби виходу з конспірації і стихійно творять т. зв. «культурне підпілля».

Автор книжки на той час був одним із провідних членів українського студентського руху. Його свідчення додають цьому періодові в житті українців прозорості та переконливої інтерпретації, спертої на джерельні й архівні матеріали. Йдеться тут про тих adeptів і студентів польських шкіл, які "пережили трагедію акції «Вісла», зазнали чимало біди, трагедій, морально-патологічних упосліджень депортованого українського населення", яке стало жертвою збірної відповідальності в основному за те, що після кількох сотлітнього спротиву колонізації, зберегло свою культурну спадщину та любов до Батьківщини — до України.

Молодь, що підросла, швидко вивчивши польську мову, бажала здобути вищу освіту та бажану спеціальність. Однак, ця молодь не хотіла бути чужим погноєм. Вона бажала перш за все пізнати своє минуле, а тому, що таких можливостей в умовах суцільної дискримінації та переслідувань українців під Польщею не було, приходи-

лось використовувати й нелегальні джерела та можливості, якщо такі були. В половині 50-их років у польських вищих школах студіювало біля 300 студентів українського роду, а особливо в таких містах, як: Краків (45), Ольштин (25), Вроцлав (30), Гданськ (42) і Щецин (60).

Вперед в академічному русі вели патріотично настроєні випускники та студенти, які усвідомлювали суть і небезпеку наявного незavidного життя своїх земляків під окремим наглядом органів державної безпеки. Оці найсвідоміші та найвідповідальніші студенти й молоді інтелігенти, «незважаючи на переслідування й утиски, вирішили протистояти тоталітарним настановам» влади щодо українського населення. Спочатку йшлося про те, щоб налагодити товариське життя молоді та студентів, приєднати законспірованих друзів до свого товариства та додати їм більшої сміливості й відваги, щоб триматися своєї культурної спадщини, щоб захищати її та свою національну гідність.

Як колишній студент Ягайлонського Університету, так про це пише автор у своїй передмові до книжки: — «Ті, що здобували освіту і мешкали в містах, збиралися в гуртах, сягали по свою літературу (також заборонену), читали вірші і співали пісні, заохочували молодь до вивчення рідної мови, організували розважальні вечори та приватки. А головним завданням була підготовка в площині організаційно-творчій, для схоплення усього студентства». Саме ці паростки української молоді інтелігенції й увійшли в історію польських українців під назвою «культурного підпілля» ще до Першого З'їзду Українського Суспільно-Культурного Товариства в 1956 році.

Першим про себе заявив чи не «Гурток молодих українців» у Кракові, який відразу взяли на приціл органи державної безпеки, які вбачали в таких і подібних спробах небезпеку для режимного плану швидкого ополячення запроторених українців. Однак, молодим українцям йшлося не про підпільну та небезпечну працю, а про легальні та напів-легальні зусилля у рамках панівної політичної системи. Цей рух, за словами провідника й творця нових сил протесту Мирослава Трухана, «мав бути організо-

ваним, не творячи організації». Такий задум був дуже виважений, обережний і передбачливий. Як можна було сподіватися, служби державної безпеки негайно заворушилися. Будь-яка спроба українців згуртуватися, викликала в них підозріння. Проти горстки української академічної молоді посилювалась репресивна система політичного нагляду.

На основі тепер уже розсекречених матеріалів Служби Безпеки з 50-их років, що зберігаються в Архівах Національної Пам'яті у Варшаві, автор робить виправдані висновки, «що рух цей в історії українського населення в Польщі був одним з найбільш вагомих зрушень п'ятидесятих-шістдесятих років». Оці зрушення і є в центрі уваги вдумливого автора цієї публікації. Це, тим більше, що досі про наявність у п'ятидесятих роках українського «культурного підпілля» написано мало. Та й чимало українців на польському засланні не були свідомі його наявності, хоч могли бути учасниками стихійного національного себевияву.

У Кракові, як пише Я. Грицков'ян, «найбільш чисельною групою були студенти медицини, філології та політехніки. Слід додати, що ця молодь, після тотального знищення нашої інтелігенції в роки війни і післявоєнного українсько-польського конфлікту (боротьба на Закерзонні), в основному стала її новим ядром». У цьому ж місті «Гурток молодих українців» знайшов притулок у Товаристві Польсько-Радянської Дружби, що приміщувалось у палаці Потоцьких. Там їхня діяльність набрала офіційного характеру. Дуже потрібними й популярними на той час були знамениті «Маланки», на які приїздила свідомо молодь з далеких міст — Варшави, Лодзі, Катовиць, Щецина, з далеких сіл тощо. Студенти влаштували також доповіді та дискусії, що притягали молодь. Цей гурток існував до часу створення владою УСКТ, якому офіційно дозволено плекати культурні надбання українців.

Виявилось, — пише автор, що й поза межами академічних міст молодіжні групи й поодинокі особи, охолонувши від удару акції «Вісла», щораз відважніше спонтанно вписуються в гуртки «таким самим культурних кодів». На його думку, «винятковість краківських процесів

— у їхньому активному, самостійному студентському піднесенні. Мета залишилась старою — досягти, можливо повної інтеграції українських студентів, включити в їх дії старше покоління, розширити свої впливи на інші осередки. Перші кроки в цьому напрямі були здійснені саме в Кракові».

У Щеціні діяла неформальна група українських студентів і молоді інтелігенції, яку очолював Мирослав Трухан. Як студент україністики, пам'ятаю про піклування наших старших друзів про потреби студентів, а це була велика моральна, а деколи й матеріальна підтримка. Старші заохочували молодших активізуватись у праці української громади та шанувати й захищати свою національну гідність і добре ім'я українця.

У Щеціні відбувалися також принагідні, дозволені й недозволені студентські зустрічі, велися дискусії про культурні події тощо. На думку автора, «М. Трухан тверезо дивився на ситуацію українців у Польщі. У своїх поглядах був поміркованим і обережним. Прагнув скріпити студентство та молоду інтелігенцію, боротися за поступ і українізацію шляхом розважливих дій, легально, пам'ятаючи про те, скільки горя і нещастя перенесла наша громадськість у 1947—1954 роках». Від себе можу впевнено додати, що студенти шанували й поважали Мирослава Трухана за його освіченість і розумне слово.

Створення УСКТ в 1956 році українці в Польщі прийняли з радістю та надією на покращення їхнього життя, а свідомо молодь, студенти та інтелігенція поповнили ряди першої в повоєнній Польщі організації українців. Однак, органи безпеки противилися будь-яким українським централізованим студентським гуртам, бо бачили в них «загрозливі для держави націоналістичні діяння». Вони ніколи б не дозволили на створення спілки українських студентів.

Я. Грицков'ян не без причини заперечує думку, що весь культурницький рух українців у Польщі належить УСКТ. З думкою про те, щоб об'єднати студентів українського роду, 5-го травня 1957 р. в Щеціні скликало представників усіх більших академічних осередків, щоб намітити концепції об'єднання на принципах «наукового товариства меншого розміру». За даними

«Нашого слова», на форум прибуло 40 студентів, з них 22 делегати з-поза Щеціна. Студенти навіть планували видавати в Кракові окремий місячник «Наша мета». Тайний співробітник СБ так опісля звітував своїм хлібодавцям: учасники хочуть відірвати культурну діяльність «від здорового партійного стержня», нападають на «Наше слово» за його антинаціоналістичну поставу, закликають до контактів з українськими студентами на Заході, а в загальному, постулюють організувати окремі «Гуртки знання і літератури», всупереч статутів УСКТ.

Щоб перехопити ініціативу, в лютому 1958 року УСКТ скликало на раду студентів і створило Студентські секції, а в склад Президії Голвної Управи УСКТ і Допомогової Комісії введено представника молоді. Учасники наради згодом звернулися до української молоді інтелігенції та студентів із закликом масово вступати в члени УСКТ та включатись до праці в організованих секціях. Однак, явно організовані Студентські секції УСКТ також трапили під нагляд СБ. У біографії студентів вписувалися різні звинувачення — націоналізм, зв'язки з закордоном, контакти з українською еміграцією. Списки членів і їхні провідники опиняються в засекречених «течках» спецслужб. Не дозволено й видавати в Кракові український місячник «Наша мета».

Я. Грицков'ян цікаво розповідає про Всесвітній фестиваль молоді та студентів, що відбувся в 1957 році в Москві та про свою участь у ньому; про зустріч з цієї нагоди з українською молоддю з-за «колючої границі».

Окреме місце у книжці займає справа провідного європейського вченого-україніста проф. Олексі Горбача та контактів з ним української інтелігенції з Польщі під час його перебування у Кракові. Про це довідуємось тепер також із звітів секретних служб, що слідували за тими контактами. До речі, проти контактів з українською діаспорою різко виступали редактори «Нашого слова» — комуністи Микола Щирба і Адріян Гошовський, які зводили на професора Горбача всякі партійні наклепи. Проф. Горбач постійно був під наглядом органів державної безпеки. Авантюра з його «шпигунськими

пристрастями» охоплювала надто всіх, хто спілкувався і зустрічався з ним. Користаючи з післяжовтневої відлиги, О. Горбач подбав про поставку до бібліотеки Ягайлонського Університету чималого кількості еміграційних видань. Надіслані видання обережно передавалися і в Україну. Олекса Горбач, немов добрий батько, нагадував своїм землякам про їхні обов'язки супроти Батьківщини. Про це свідчать опубліковані в цій книжці листи вченого до Я. Грицков'яна.

На ґрунті польського жовтня оформилася також допомога земляків з-за океану українським студентам у Польщі. «Речниками й ініціаторами цієї допомоги були др Олекса Горбач із Марбурґу та др Ярослав Ганилевич, який очолював тоді Українську Харитативну Службу в Мюнхені. Явно допомагали їм у цьому З'єднаний Українсько-Американський Допомоговий Комітет (ЗУАДК) і цілий ряд організацій з допомоговими комітетами в Канаді і США». На той час, коли українці на польському засланні не одержали від поневоленої Батьківщини не те що допомоги, але й співчуття, навіть невеличка матеріальна та фінансова поміч від земляків із вільного світу була для них великою моральною підтримкою. Приїхавши згодом до Америки, автор цієї статті віднайшов квитанції від посилок студентам в архівах Організації Оборони Лемківщини (ООЛ). Згодом справа харитативної допомоги студентам в оцінці влади стала «проявом націоналізму» та викликала занепокоєння партії. Проти прихильників допомоги почались репресії, арешти та спроби завербувати студентів до співпраці зі службами безпеки проти своїх колег і друзів. Траплялося, що з різних причин слабб духом і характером йшли на співпрацю зі службами безпеки, аякже. Відомо ж бо, що й між апостолами Христа трапився зрадник Юда. Про підлу працю ренегатів і донощиків довідуємось тепер з нововідкритих архівів. Автор розповідає про одного із них, якого колись називав найближчим приятелем.

Всесильне Міністерство Внутрішніх Справ покарало півторарічним ув'язненням фактичного творця «культурного підпілля» Мирослава Трухана, покарало й інших українців. Придушено репресіями

та погрозами його активних помічників — Степана Заброварного та Михайла Козака. За допомогою студента-сексота знейтралізовано краківський осередок, а його провідника — змушено виїхати на провінцію. Широкому наглядові піддаються студенти україністики в Щеціні і Варшаві та студенти, які виїхали на навчання в Київський Університет.

На думку автора книжки, «українське студентство і молода інтелігенція не проґавили ні крихти часу, щоб нести нашим рідинам вільнолюбні тенденції, відстоювати ідеї, які рано чи пізно мали реалізуватися на практиці і несли ідейну еволюцію своїх попередників, прихильників націоналізму».

Дуже цікаву своїм змістом книжку Я. Грицков'яна збагачує бібліографія та іменний покажчик. Свої матеріали автор ілюструє дев'ятьма чорно-білими світлина-

ми та сімома фотокопіями документів. Рецензентами книжки були професори історичних наук Роман Дрозд і Ігор Галаґіда. Мовного редактора не названо, але авторська мова гарна, літературна, хоч у книжці трапляються дрібні недоліки, на які бажаємо вказати, а саме:

а) польонізми: адрес замість адреса, повшехний замість загальний, поchtовий замість поштовий;

б) англіцизми: без пресінгу замість без примусу, волонтер замість доброволець, переслідувати замість переконувати;

в) русизми: учбовий замість освітній, магазин замість крамниця, советський замість радянський;

г) мовні: будьте замість будьте, хібаль замість хіба, близь замість близько;

ґ) правописні: Нью-Йорк замість Нью-Йорк, західня замість західна, східня замість східна, Німеччина замість Німеччина;

д) друкарські: полці замість полиці, розброїти замість роззброїти, О, іроніо! замість О, іроніє!;

е) відсутність відмінювання прізвищ, що кінчаються на — о: Ореста Захарко замість Захарка, о. Миколи Денько замість Денька, Михайла Юречко замість Юречка.

Всупереч оцим недолікам, книжка читається легко, не втомлює; авторські висновки вдумливі, точні й переконливі. Публікація збагачує літературу з історії українців під Польщею, в тому й літературу з історії Закарпаття та післявоєнного польсько-українського конфлікту. Вона зацікавить кожного інтелігентного українського читача, який хоче знати минуле свого народу, а особливо зацікавить учасників представлених подій та нащадків українського автотонного населення Закарпаття.

ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ ПІРАТИ В СТОЛИЦІ УКРАЇНИ

Початок презентації.

На Шостому Київському Весняному книжковому ярмарку «Медвін», що проходив у столиці з 7 по 10 квітня, відбулася презентація книги Наталії Дев'ятко, члена Національної Спілки журналістів України і Національної Спілки письменників України, — «Карта і компас».

Книга є першою частиною піратської трилогії «Скарби Примарних островів», написаної в жанрі пригодницького фентезі. Книга має велике виховне значення для особистості підлітка, навчає його бути порядною і сміливою людиною, цінувати загальнолюдські якості і духовні цінності.

Підтримати книгу до Києва поїхали дніпропетровські фантасти Ольга Кай і Віталій Кривоніс, павлоградський прозаїк і бард Олесь Дейна та молодий прозаїк Анна Садікова (м. Нікополь).

Молоді письменники Дніпропетровської області.

Учасники презентації, фіналісти і переможці обласного літературного конкурсу «Молода муза», перевдягалися у костюми піратів і чарівників. Особливо у захваті від костюмованої презентації, звичайно, були діти.

Невдовзі серія презентацій першої частини «Скарбів Примарних островів» пройде у дитячих та юнацьких бібліотеках нашої області.

Більше про книгу можна дізнатися на сайті видавництва «Навчальна книга — Богдан» (м. Тернопіль).

Книга може бути використана у роботі вчителів, педагогів та вихователів позашкільних дитячих закладів, усіх тих, кого турбує проблема виховання молодих громадян нашої держави.

Інф. ГУОН ОДА. ☐

Зустріч із київським фантастом **Тимуром ЛИТОВЧЕНКОМ**, двічі лауреатом премії Коронація слова.

Подорож у світ пригод починається.

Еліна ЗАРЖИЦЬКА

ЕСТАФЕТА ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

На виконання наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 28.03.2011 № 286 «Про проведення Всеукраїнської естафети педагогічних інновацій „Нові горизонти української школи“ та з метою вивчення та впровадження у практичну діяльність інноваційних форм роботи, спрямованих на розвиток загальної середньої та дошкільної освіти області 26—28 квітня 2011 року делегація

освітян Дніпропетровської області відвідала Тернопільську область.»

Делегація у складі керівників головного управління освіти і науки облдержадміністрації, Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, відділів освіти райдержадміністрацій, директорів інтернатних та професійно-технічних закладів Дніпропетровської області зустрілася з керівництвом управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації (начальник — Запорожан І.Г.) і ознайомила із перспективами розвитку освіти Тернопільщини, формами і методами діяльності у пошуку нових педагогічних та управлінських технологій, в оновленні змісту освіти, формуванні творчого потенціалу педагогічних і викладацьких кадрів тощо.

Вітаючи гостей, начальник управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації Іван Григорович Запорожан зазначив, що відповідно до того, як інтеграція України у європейський і світовий соціально-культурний і політико-економічний простір спря-

мована на зміцнення її державної незалежності і підвищення економічного та культурного потенціалу, так і долучення національної освіти до європейського освітнього простору має за мету всебічний розвиток усіх рівнів національної школи, набуття нею нових якісних ознак, що їх вимагають європейські та світові освітні стандарти, з одночасним збереженням і подальшим зміцненням вікових традицій, високих стандартів якості, які здобула наша школа впродовж багатьох віків.

Відповідно до програми перебування на Тернопільщині делегація Дніпропетровської області ознайомила з досвідом роботи відділів

освіти міста Тернополя, Бучачської райдержадміністрації, Чортківського педагогічного училища ім. О. Барвінського, спеціалізованої загальноосвітньої школи I-III ст. смт. Залізці, Кременецької загальноосвітньої школи I-III ст. — інтернату, Тернопільської Української гімназії ім. І. Франка, спеціальних навчальних закладів інтернатного типу обласного підпорядкування, професійно-технічних та вищих навчальних закладів тощо.

Освітня Дніпропетровщини взяли участь у проведенні круглого столу «Нові горизонти української школи», що пройшов на базі Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка.

У своєму виступі заступник начальника головного управління освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації Наталія Володимирівна Овчаренко підкреслила: «Стратегія розвитку освітньої галузі Дніпропетровської області викладена в ключовому регіональному проекті „Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти“, розробленому за ініціативою

голови облдержадміністрації О.Ю. Вілкула.»

Всього в містах і районах області діє понад 95 освітняських програм, якими передбачено не тільки забезпечення рівного доступу до якісних освітніх послуг всіх учасників навчально-виховного процесу, а й можливість продовжувати освіту впродовж всього життя: дошкільний навчальний заклад — середня загальноосвітня школа — вищий навчальний заклад — перше робоче місце — післядипломна освіта та підвищення кваліфікаційного рівня.

Також було досягнуто домовленостей щодо вивчення досвіду роботи освітньої галузі Дніпропетровської області делегацією керівників навчальних закладів Тернопільщини.

18—20 травня 2011 року в рамках проведення естафети педагогічних інновацій Дніпропетровщину має відвідати делегація освітян Чернівецької області. ■

*Інеса РУДЕНКО,**старший викладач кафедри гуманітарних та соціально-політичних наук Дніпропетровського Університету Економіки та Права ім. А. Нобеля*

ВЗАЄМОВІДНОСИНИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ З НАЦІОНАЛЬНИМИ МЕНШИНАМИ: ПОЛІТИКО- ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Анотація: У статті висвітлено особливості національної політики в Україні, відповідності українського законодавства щодо забезпечення прав національних меншин та взаємодія національних етнічних груп і самої Української держави.

Ключові слова: етнополітика, нація, поліетнічна держава, національна меншина, етнічна група.

Україна традиційно була й залишається поліетнічною країною. З одного боку, це її перевага — в сенсі можливостей взаємодоповнення етнічними культурними, інтелектуальними і навіть генетичними ресурсами, а з іншого — це чинник ускладнення суспільних відносин через протиріччя і вірогідні конфлікти, природа, зміст та динаміка яких зумовлюються спадщиною комуністичної системи, специфікою етнотемографічних, етномовних, ентосоціальних та міграційних процесів, особливостями вітчизняної економіки і політики, культури і суспільної свідомості та психології, геополітичних і геоцивілізаційних викликів сучасності. Тому одним із найважливіших чинників стабільності суспільства є підтримка міжнаціональної злагоди, гарантування прав і свобод національним меншинам.

Незалежна Україна уникла гострих міжнаціональних конфліктних ситуацій, які мали місце в усіх республіках пострадянського простору. Зміни в ентополітичній сфері нашої країни сприяли зростанню національної свідомості, зумовили рух національних меншин до самоорганізації та етнічної ідентифікації, активізували включення етнічних груп у внутрішнє і зовнішнє життя України. Актуальність обраної теми зумовлюється тим, що сьогодні у суспільстві стало пріоритетним забезпечення прав

та свобод особистості, національної ідентифікації меншин та мало чисельних народів.

Джерельною базою з теоретичних питань щодо нації, етногенезу, становлення політичної нації, фундаментальних засад щодо забезпечення прав національних меншин є праці Е. Сміта [11], О.М. Майборода [6—7], В. Євтуха [4], І. Римаренко [9], та інших. Проблемами законодавчого забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин та імплементації міжнародних норм, присвячені праці Н. Беліцера [3], В. Колісника [8] та інших дослідників. Вони визначають глобальний характер національного відродження на зламі ХХ — ХХІ століть.

Метою даної статті є вивчення політико-правового аспекту забезпечення міжнаціональної злагоди в Україні, та виявлення ефективності функціонування механізму забезпечення прав національних меншин в Україні.

Національна політика є важливою сферою суспільного життя, в якій повинні розроблятися моделі гармонійного розвитку міжнаціональних стосунків у полу етнічній державі, якою є Україна. У налагодженні міжетнічного діалогу виняткову роль відіграють цивілізаційні норми толерантності. Адже в умовах культурного плюралізму, діалогу культур, толерантність розглядається як важлива культурна цінність цивілізації, яка закладає осно-

ву вирішення проблеми міжкультурної та міжнаціональної взаємодії без застосування силових дій та економічного тиску, забезпечує збереження миру та спокою.

Міжнародний авторитет Української держави значно підвищився після прийняття «Декларації прав національностей України» від 1 листопада 1992 року, Закону «Про національні меншини в Україні» від 25 червня 1992 року. Проте пріоритетним правовим документом у регуляції міжетнічних стосунків у нашій державі є Конституція України [1], що уособлює верховенство закону в країні. Відповідно цим документом гарантується вільний розвиток та захист етнічних прав для усіх національних меншин. «Декларація прав національностей України» стала першим документом у сфері етнічної політики нашої держави, яким було підтверджено прагнення української спільноти до гармонізації і спокою в багатонаціональному суспільстві. **У статтях декларації гарантується всім національним меншинам, які проживають на території України, рівні політичні, економічні, соціальні і культурні права.**

Географічне розміщення та культурні цінності наближають Україну до європейської спільноти. Відповідно українською стороною ратифіковано ряд міжнародних до-

кументів, таких як: «Рамкова конвенція Ради Європи про захист національних меншин», «Європейська хартія регіональних мов або мов національних меншин», «Газькі рекомендації щодо національних меншин на освіту».

Таким чином, в Україні було закладено правові основи сучасної етнополітики, визначено оптимальне поєднання інтересів різних національних груп із нормами державотворення.

Кожна з представлених в Україні етнічних груп так чи інакше прагне зберегти свою мову, культурну спадщину, традиції, які в кінцевому рахунку формують основи національної ідентичності, забезпечують можливості для підтримки життєдіяльності й розвитку культури того чи іншого етносу, підтримки його соціальної й політичної спроможності. Питання про збереження та реалізацію національної ідентичності кожної з етнічних груп — це насамперед питання про формування цілісного й узгодженого поля законодавчого захисту цілої низки колективних та індивідуальних прав національних меншин. Мирне співіснування народів у багатоетнічному суспільстві визначається поєднанням різноманітних чинників: економічних, соціальних, політичних, релігійних, культурних, історичних.

Традиції уважного ставлення до прав національних меншин в Україні мають глибоке коріння, починаючи від доби УНР. III Універсал Української Центральної Ради проголошував поряд з іншими правами і свободами, можливість уживання місцевих умов у зносинах з усіма установами. В IV Універсалі проголошувалось: «В самостійній Українській Народній Республіці нації користуватимуться правом національно-персональної авто-

номії»[11].

Дотепер в Україні досі не ухвалено офіційної програми етнополітичного розвитку, хоча обговорення як на рівні політичної еліти, так і громадянських спільнот триває. Правове регулювання становища національних меншин в Україні має дві особливості: 1) законодавство України не встановлює жодних критеріїв для визначення національних меншин, за винятком виявлення почуття національного самоусвідомлення та спільності між собою; 2) титульна українська нація, яка за результатами перепису становить майже 78%, у декількох регіонах України за мовною ознакою є фактично меншістю, а отже, потребує захисту. Статус України як, з одного боку, національної держави, а з іншого, багатонаціональної, полікультурної, був закріплений у Конституції України 1996 року, де в Преамбулі дається визначення Українського народу як громадян України всіх національностей [1], тобто в основі такого визначення української політичної нації є як елементи громадянської нації, так і етнічної.

Після здобуття Україною незалежності відбувся злам у розвитку не тільки історичної, а і політичної думки. Українські науковці вважають, що в роки існування незалежної держави сформувалися чотири моделі національної політики:

1) «поліетнічна» модель, представники якої, спираючись на те, що Україна є багатонаціональною державою, прагнуть втілити у життя ідею федералізму та регіоналізму;

2) «двоетнічна» модель, її представники спираються на думку про те, що в Україні вирішальним є вплив двох народів — українського та російського;

3) «моноетнічна» модель, спо-

відає ідею «Україна для українців», котра передбачає безумовну державну асиміляцію національних меншин;

4) «титульної нації та національних меншин». Ця концепція передбачає підтримку як українців, так і національних меншин, гарантовану Конституцією України, Законом про національні та етнічні меншини.

Концепція єдності нації та держави виникла в період індустріалізації Європи, і відтоді національна держава стала домінуючою одиницею історичного та політичного поділу. Але не всі національні групи змогли добитися власної державності. У результаті всередині держави відбувся поділ на державотворчі нації та національні меншини. Україна має давні традиції щодо забезпечення прав національних меншин, починаючи з доби УНР.

В межах даної статті автор вважає за доцільне наголосити саме на політико-правовому аспекті проблеми забезпечення міжнаціональної та міжетнічної злагоди в Україні, необхідності розробки та прийняття Концепції державної етнонаціональної політики, яка б передбачала комплекс правових та етнополітичних засад.

Національні та етнічні меншини вдало пристосувалися до умов української національної політики. Держава через відповідні інституції зуміла організувати тісну співпрацю з великою кількістю етнічних груп. Така система розвитку етнічної політики створює позитивний імідж країни на міжнародній арені. Підсумовуючи, можна зазначити, що в Україні за роки її незалежності, було створено фундамент для захисту прав не тільки титульного українського народу, але й національних меншин.

Література:

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. — К.: Велес, 2003. — 64с.
2. Антонович М. Права національних меншин в Україні: національне законодавство та міжнародно-правові стандарти//*Право України*. 2004.№6.
3. Беліцер Н. Національні меншини: правові норми, документи, суспільні уявлення та очікування //*Сприяння поширенню толерантності у поліетнічному суспільстві*/О. Майборода, Р. Чичава, Т. Пилипенко та ін. — К.: Фонд «Європа XXI», 2002.- с.151—181.
4. Свух В. Етнополітика в Україні:правничий та культурологічний аспекти. — К.:Фенікс, 1997. — 245с.
5. Закон України «Про національні меншини»//*Відомості Верховної Ради України*.1992. №36.
6. Майборода О. Дебютує етнополітика// *Віче* — 1998. -№7.
7. Майборода О. Етнонаціональна політика і перспективи етносоціального розвитку в Україні // *Сучасність*. — 1995. — №12.
8. Колісник В. Про визначення поняття правового статусу національних меншин та його головних елементів //*Вісник Академії правових наук України*. 2002. №2(29).
9. Римаренко І.О. Основи етнодержавознавства. —К.: Либідь, 1997. — 656 с.
10. Сміт Е.Д. Національна ідентичність. — К.,1994.
11. Українознавство: Хрестоматія-посібник: У 2 кн. — К.:Либідь, 1997.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ УМОВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОФІЛЬНОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ ТРАДИЦІЙНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ І В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ НОВОГО ТИПУ

Модернізація змісту та структури сучасної освіти відповідно вимогам часу потребує особливої уваги до створення необхідних психолого-педагогічних та організаційних умов впровадження профілізації.

Новий формат розвитку освіти, запропонований Президентом України, Урядом у 2010 році, поставив нові вимоги перед нами — керівництвом органів виконавчої влади, органами управління освітою. У свою чергу ми зобов'язані розуміти, що ці вимоги покладають на нас велику відповідальність.

Знаковою прикметою 2010 року став той факт, що головною обласної державної адміністрації О.Ю. Вілкулом було ініційовано розробку регіонального проекту «Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти». Це дає Дніпропетровщині можливість вийти на новий рівень освітніх послуг в Україні, бути лідером не тільки в економічній сфері, але й сфері освіти.

Безумовно, позитивним нововведенням у свій час стало запровадження профільного навчання. Саме профілізація навчання позитивно впливає на якість освітніх послуг, оскільки пов'язана із підвищенням готовності випускників шкіл здобувати подальшу освіту та свідомим вибором професії.

Дніпропетровська область займає 5 місце на рівні України по охопленню старшокласників профільною освітою. Зазначу, що у 2010—2011 н.р. цей показник збільшився на 10% і склав 95%.

Розглядаючи питання профілізації, ми виходимо з того, що профільне навчання не може бути жорстко детермінованим, запрограмованим одночасно і на довгий термін. Мінливий характер сучасного суспільства, стрімкі соціально-економічні перетворення потребують постійної кореляції процесу, тому визначити абсолютно всі параметри розвитку профільної освіти неможливо, але головні принципи та критерії реалізації ідентичної мети допоможуть у прогнозуванні та здійсненні ефективного просування у цьому напрямку.

Концепцію профільного навчання в старшій школі (наказ № 854 від 11.09.2009 Міністерства освіти і науки України «Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі» [14] передбачається, що загальна профілізація надасть можливість наблизити процес навчання до індивідуальних освітніх потреб учня з урахуванням його здібностей; окрім того, школа разом із батьками та суспільством повинна більш ефективно впливати на професійне самовизначення учня та його соціальну адаптацію. «На відміну від поглибленого навчання, за умов якого один-два предмети вивчаються більш широко і глибоко, ніж це передбачено навчальними програмами загальноосвітніх навчальних закладів, а інші предмети вивчаються на загальноосвітньому рівні, профільне навчання передбачає створення умов для спеціалізованої, поглибленої підготовки учнів з метою подальшого продовження ними освіти або свідомого вибору напрямку професійної діяльності» [9; с.70].

Досягнення такої мети потребує не тільки зміни організаційно-методичних засобів та змісту навчання, а й необхідності зміни філософії освіти. Школа повинна давати молодій людині не стільки суму знань, скільки комунікативні, соціальні, інформаційні, креативні вміння, здатність до самореалізації та самоактуалізації. Навчання та виховання в школі охоплює той період життя людини, коли активно формується її особистість, визначається життєва позиція та моральні принципи, звідси — високий ступінь відповідальності школи стосовно забезпечення умов реалізації особистісно-орієнтованого освітнього середовища.

Плюралістична, диверсифікована освіта більше відповідає не тільки інтересам та потребам індивіда, вона більш адаптована до потреб суспільства.

М.І. Романенко, зупиняючись на компонентах методологічного забезпечення реформування школи в напрямку профілізації, визначає: «Сьогодні є безсумнівним пріоритет особистісної переорієнтації освіти, що проявляється у різноманітних формах. Це індивідуалізація та диференціація навчально-виховного процесу, впровадження інформаційних технологій та дистанційного навчання, соціокультурне наповнення освітньої діяльності, впровадження діалогових педагогічних технологій тощо. Мета усіх цих новацій — забезпечити кожному можливість не просто отримати певні знання та навички в процесі шкільного навчання, а знайти себе, визначити-

ся зі своїми життєвими перспективами, розвинути в собі ті сутнісні сили, на основі яких і відбудеться самоактуалізація особистості в подальшому житті... При цьому створюються реальні умови побудови учнем власної індивідуальної освітньої траєкторії» [12; с.19].

Профільна диференціація тісно пов'язана з усіма сторонами навчально-виховного процесу: змінюючи алгоритм освіти у старшій школі, ми повинні змінити парадигму освіти взагалі. М.І. Романенко цілком справедливо відмічає, що «Концепція модернізації освіти передбачає одночасні системні зміни у всіх елементах освітньої діяльності — формах організації, способах фінансування, системі управління, ціннісних орієнтирах, системі міжособистісної комунікації, змісті освіти, критеріях освітньої діяльності» [11; с.3].

Ми вважаємо, що реформування освіти у напрямку введення профільного навчання в старшій школі, в першу чергу, потребує переходу від традиційної педагогіки до особистісно-орієнтованої, диференційованої, побудованої на гуманістичних засадах та сучасних педагогічних технологіях освіти, яка включає різноманітні дидактичні, психолого-педагогічні, організаційні елементи. Тобто, головною організаційно-педагогічною умовою впровадження профілізації ми вважаємо перехід до концептуально нової, спрямованої на гуманістичні цінності, освіти.

Новий компетентісний підхід щодо реалізації освітніх завдань забезпечить ідеологічну та функціональну модернізацію освіти, яка, в свою чергу, стане необхідною складовою створення сприятливих психолого-педагогічних умов втілення в життя загальної профілізації. Ми згодні з тим, що «найповніше теоретичний принцип особистісно-орієнтованого навчання виражається у практичному завданні профільної спеціалізації школи» [12; с.19].

Які ще проблеми треба вирішувати, щоб сформувати дійсно ефективні психолого-педагогічні, інформаційно-методичні, організаційні умови створення системи профільної освіти?

Забезпечення успішного впровадження профілізації неможливе без системи моніторингу та соціологічних досліджень, з допомогою яких ми зможемо постійно стежити за ходом профілізації; аналізувати та розв'язувати питання, які виникають; робити корекцію педагогічної практики. Завдання моніторингу: узагальнення підсумків переходу на профільне навчання, виявлення позитивних тенденцій та невирішених проблем. Необхідно постійно проводити соціологічні дослідження серед учнів та їх батьків щодо їх намірів та мотивів обрання відповідного профілю. Л.О. Беловааа приводить результати анкетування серед учнів 9-х та 10-х класів Харківської області та зазначає, що «25,5% учнів у 10-х класах (які вже навчаються в профільних класах) мають бажання змінити напрям. Це свідчить про не сформованість профільної мотивації, неспроможність або випадковість визначення пізнавальних інтересів і професійних намірів деякими учнями» [3; с.7]. Щоб допомогти учню вирішити проблему вибору профілю, ми маємо постійно стежити за тим, на яких засадах формується професійна спрямованість дитини в рамках допрофільної підготовки, виявити індивідуальні особистісні нахили дитини, змоделювати характер майбутньої фахової орієнтації, щоб вибір напрямку навчання не був випадковим.

Соціологічна лабораторія ДОІППО спільно з головним управлінням освіти і науки Дніпропетровської облдержадміністрації теж проводять дослідження, результати яких допомагають висвітлити проблеми профільної освіти та профорієнтаційної роботи. Узагальнюючи опитування учнів та батьків, соціологи визначають тенденції розвитку профілізації у таких напрямках:

- роль школи у виборі майбутньої професії;
- вибір шляху здобуття майбутньої професії та освіти;
- різновид профільної спеціалізації навчання у школі;
- форми профільної спеціалізації навчання у школі;
- рейтинг найбільш пріоритетних професій та сфер діяльності тощо.

Далі буде

Про автора: Галина МЕГЕГА — начальниця головного управління освіти і науки облдержадміністрації

Ольга ЮДИНА,редактор газети «Студент НГУ»

СВІТ МОЛОДИХ ХУДОЖНИКІВ

Нещодавно у Центрі естетичного розвитку кафедри філософії НГУ відбулася незабутня подія — презентація картин молодих художників Дніпропетровщини під епатжною назвою «Молоді ХХІ — ОГО!».

У презентації взяли участь викладачі університету, студенти Інституту електроенергетики та Інституту економіки, які за віком були ледве старші за авторів представлених робіт. Молодим ХХІ-ого — від 16 до 20 років, але ж їх світоглядна зрілість, креативність змісту та свіжість форм вираження здивували всіх присутніх.

Директор Центру, завідувач кафедри філософії професор Ю.О. Шабанова зазначила, що Національний гірничий університет завжди відкритий для творчості молодих, для спілкування з креативно мислячими й талановитими людьми. Протягом 111 років НГУ зберігає середовище, що створює умо-

ви для народження та відкриття талантів як в науці, так і в мистецтві. Юлія Олександрівна вважає, що звернення до мистецтва, культури своїх сучасників є невід'ємною частиною виховання справжньої наукової інтелігенції.

Презентація виставки відбулася завдяки спільному проекту з Дніпропетровським художнім музеєм, реалізація якого триває вже декілька років. Університетська молодь гірничого має можливість безпосередньо ознайомитися з новими талановитими художниками і їх роботами за підтримки директора музею Тетяни Іванівни Шапоренко та особистій ініціативі знаного в Україні мистецтвознавця Людмили Володимирівни Тверської. Їх участь у презентації дозволила присутнім отримати високопрофесійні пояснення щодо авангардних пошуків молодих художників, познайомитися з неповторними особистостями художнього мистецтва майбутнього.

Знайомство з творчістю молодих художників було доповнено ви-

конанням музичних творів молодіжного гурту «Живо», створеного у 2010 році студентами дніпропетровських вишів. Ініціатор і керівник цієї групи студент Інституту електроенергетики Станіслав Котович, до речі, є одночасно автором слів та музики пісень. Приємно, що молоді виконавці

обрали музичний жанр етнофольк, через сучасну інтерпретацію якого відроджуються архаїчні форми мистецтва слов'янської ментальності.

Попереду цікаві зустрічі. Центр естетичного розвитку кафедри філософії продовжує знайомити з сучасним мистецтвом Дніпропетровщини!

ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНІ СВІТОВІ БРЕНДИ У ЗАХОПЛЕННІ ВІД НАШИХ НАУКОВЦІВ

На останньому урочистому засіданні вченої ради Національного гірничого університету декану факультету мехатроніки та електротехніки Есслінгенського університету прикладних наук, доктору-інженеру, професору Райнеру Вюрзліну було вручено нагрудний знак і диплом «Почесного доктора НГУ». Р. Вюрзлін відомий світові фахівець у галузі електроприводу, мікропроцесорної техніки, силових електроніки та електричних машин. Молодих дослідників гірничого університету науковець залучає до практики на фірмах-виробниках світових брендів. Саме це допомагає студентам і випускникам НГУ здобувати безцінний досвід.

Співробітництво між Національним гірничим університетом і Есслінгенським університетом прикладних наук триває більше дванадцяти років. Про основні його результати на початку засідання вченої ради розповів ректор НГУ академік НАН України Геннадій Півняк: «Сьогодні троє випускників гірничого університету реалізують свої наукові проекти на фірмах Німеччини. Надалі ця співпраця розвиватиметься. Тим більше, що закордонні партнери відзначають гарну фундаментальну підготовку студентів гірничого, їх уміння за короткий термін оволодіти німецькою мовою і якісно виконати дослідження. До того ж, у Національному гірни-

чому університеті поступово відкриватимуться підприємства високотехнологічних німецьких компаній».

Під час робочого візиту професор Райнер Вюрзлін побував на передзахисті кандидатської дисертації аспіранта НГУ Сергія Фурси (керівники — Ніколас Нойбергер із Есслінгенського університету прикладних наук і Олександр Бешта із Національного гірничого університету). Практичні напрацювання своєї роботи, що стосуються дослідження, розробки і оптимізації синхронного електродвигуна і системи його управління, аспірант Сергій Фурса здійснював у Німеччині, на базі фірми Данфос-Бауер.

Під час засідання вченої ради почесний доктор НГУ Райнер Вюрзлін розповів про високий результат молодого дослідника: «По-перше, для мене велика честь отримати високе звання НГУ, адже це свідчить про щире довіру, — сказав на засіданні вченої ради пан Вюрзлін. — Окрім того, наша співпраця радує своєю продуктивністю. У гірничому університеті студентам дають чудову теоретичну базу, наша сторона надає можливість молодим українським фахівцям розробляти наукові роботи на базі високотехнологічних виробництв кращих німецьких фірм. У перспективі ця практика не просто продовжуватиметься, до неї залучатимуться нові сучасні компанії. Я вважаю це партнерство необхідним і результативним як для України, так і для Німеччини».

Інформаційно-аналітичний центр НГУ

ПЕРЕДОВІ КОСМІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА БЛАГО ЛЮДСТВА

У Дніпропетровську пройшла Третя Міжнародна науково-практична конференція «Космічні технології: сьогоднішня і майбутня», присвячена 100-річчю від дня народження академіка Михайла Янгеля.

На три дні зала Палацу студентів ДНУ стала науковою Меккою для фахівців космічних технологій з усього світу. Загалом участь у форумі взяли понад 300 представників близько 100 профільних організацій та установ з 18 країн світу. Флагмани ракетобудування з Росії, Японії, Індії, США, Бразилії та інших країн приїхали до Дніпропетровська, щоб обговорити світові розробки та перспективи розвитку різних напрямків в галузі космосу. Вже втретє подібна конференція проводиться під егідою Міжнародної академії астронавтики

(МАН) і організовується за участю ДП «Конструкторське бюро „Південне“ ім. М. Янгеля» (Дніпропетровськ), Національного космічного агентства України (Київ), ДП ВО «Південний машинобудівний завод ім. О.Макарова» (Дніпропетровськ), Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара та за підтримки Трастового Фонду ім. Р. Хайлайна (США).

На урочистому відкритті учасників конференції привітали генеральний секретар Міжнародної академії астронавтики Жан-Мішель Контант, віце-президент Міжнародної федерації астронавтики Ясака Тетсуо, генеральний директор Національного космічного агентства України Юрій Алексєєв, представник учених Бразилії Карлос Гуржель Верас, льотчик-космонавт Анатолій Арцебарський та інші.

«Академія має честь вітати космічну співдружність на Третій Міжнародній конференції МАН „Передові космічні технології на благо людства“ у Дніпропетровську — одному із найпрестижніших центрів космічних технологій, — звер-

нувся до присутніх пан Ж.-М. Контант. — Зміни, що відбулись за останні десятиліття у цій частині Європи, показали, що Україна є лідируючою космічною державою. Космічне співтовариство України зараз знаходиться в десятці кращих країн світу, тому її членство в Міжнародній академії астронавтики є беззаперечним».

Генеральний конструктор-генеральний директор ДП «Конструкторське бюро „Південне“» О.В. Дегтярьов у вітальному слові висловив впевненість, що дана конференція позитивно вплине на зміцнення партнерських зв'язків і співпраці між країнами в інтересах світового освоєння та дослідження космічного простору. «Адже щоби розвиватися, ми повинні кооперуватися, — наголосив пан Дегтярьов. — Необхідно об'єднати інтелектуальні, технологічні та фінансові ресурси задля розвитку космічної галузі. І наша конференція — один із таких кроків». Окрім того, на відкритті заходу були вручені дипломи новообраним членам Міжнародної академії астронавтики. Також присутнім представили доповідь і документальний фільм про життя й діяльність академіка Михайла Янгеля.

Після урочистої частини робота конференції перейшла в секційний формат. Усього в рамках наукового зібрання працювало п'ять тематичних секцій, учасники яких представляли доповіді як теоретичного, так і практичного характеру. Це:

Секція 1: Сучасні та перспективні ракетно-космічні комплекси, ракети-носії, їх компоненти і системи.

Секція 2: Сучасні та майбутні космічні супутникові системи.

Секція 3: Перспективні ракетні двигуни та енергетичні установки.

Секція 4: Матеріали та технології.

Секція 5: Космос для людства.

Активно залучилися до проведення конференції і науковці Дніпропетровського національного університету ім. О.Гонча-

ра. Провідні вчені галузі входять до програмного комітету конференції, до організаційного комітету, до числа координаторів секцій за науковими напрямками: ректор ДНУ академік МАН професор М.В. Поляков і проректор ДНУ професор М.М. Дронь є заступниками голови міжнародного програмного комітету, а декан фізико-технічного факультету професор О.М. Петренко — член міжнародного організаційного комітету. У 52 доповідях провідні вчені університету представили останні наукові дослідження і розробки. Також в роботі конференції взяли участь аспіранти і студенти, що блискуче представили свої проекти. Тематика робіт фахівців ДНУ досить широка: проблематика двигунобудування; динаміка, балістика та управління літальними апаратами; проектування космічних апаратів та наземної інфраструктури супутникових систем; двигуни та енергетичні установки літальних апаратів; проблематика створення нових ракетних систем, історія ракетобудування, підготовка та виховання кадрів для ракетно-технічної галузі. Результати досліджень університетських фахівців зацікавили представників міжнародної спільноти. У роботі пленарного і секційних засідань взяли участь більше сотні представників ДНУ, крім того, сотні студентів і аспірантів мали можливість взяти участь у зустрічах з представниками Фонду письменника-фантаста Р. Хайлайна, що відбулась у Національному центрі аерокосмічної освіти молоді України.

Загалом за час роботи конференції були висвітлені глобальні проблеми розвитку та актуальні

прикладні задачі космічної сфери. Зокрема, фахівці приділили увагу питанням дослідження космосу

(космічні місії та технології); розглянули перспективи удосконалення ракетно-космічних систем (впрова-

дження ІТ-технологій, розробка альтернативного палива для ракет тощо). Крім того, обговорювались можливості утилізації космічного сміття, методи попередження зіткнення Землі з астероїдами, а також інші соціальні питання, пов'язані із впливом космосу на життя суспільства.

В останній день проведення конференції на її учасників чекали пізнавальні технічні екскурсії на ВО "Південний машинобудівний завод" та до Національного центру аерокосмічної освіти молоді України. Закінчилася Третя Міжнародна конференція «Косміч-

ні технології: сьогодення і майбутнє (Передові космічні технології на благо людства)» урочистою церемонією закриття.

На думку учасників, конференція стала гарним майданчиком для обміну цінними ідеями, знаннями і досвідом серед фахівців космічної галузі. А високий рівень її учасників в черговий раз підтвердив імідж Дніпропетровська — космічної столиці України — і засвідчив світове визнання нашої країни як провідної космічної держави світу.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара

«СПІВАЄ ПІСНЮ МУЗА МЕЛЬПОМЕНА»

У Дніпропетровському національному університеті імені О. Гончара відкрився культурологічний клуб «В гостях у ректора ДНУ».

На першу зустріч зі студентством, що мала назву «Про театр із перших вуст», ректор університету Микола Вікторович Поляков запросив директора Дніпропетровського академічного українського музично-драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка, народного артиста України, кандидата мистецтвознавства Валерія Івановича Ковтуненка.

Півторагодинне спілкування у Палаці культури студентів ДНУ продемонструвало обізнаність молоді в репертуарних питаннях та їх активну участь у театральному житті Дніпропетровська. Виявляється, питання «Як осучаснити український академічний театр?» хвилює не тільки акторів і режисерів, а й студентів.

«Для нас взаємодія з глядачами є дуже важливою, — говорить директор театру Валерій Ковтуненко. — Ми цілеспрямовано досліджуємо, які групи відвідують ті чи

інші вистави, надаємо можливість режисерам працювати над експериментальними постановками, розрахованими на камерні зали. Тому спілкування зі студентами допоможе краще відчувати молодіжну публіку, дізнатися про її уподобання. Нині у

нашому театрі відчувається зростання інтересу глядачів до академічних вистав і вітчизняної класики, але ми відкриті і для новаторських ідей. Сьогодні я запропоную ректорові університету благодійний проект для студентів від народної артистки України, режисера-постановника нашого театру Лідії Степанівни Кушковой. Впевнений, що завдяки системному підходу до справ, притаманному такому знаному вченому, академіку, як Микола Вікторович Поляков, цікаве і насичене життя культурологічному клубу ДНУ гарантоване», — говорить Валерій Іванович.

Із перших вуст студенти того дня довідувалися про такі філософські речі як покликання митця, трансформація сучасного сценічного мистецтва, виховний вплив теат-

ру. Дізналися студенти й про життя театру як «підприємства», що залишається за лаштунками, із невідомими глядачеві інженерним, столярним, бутафорським, костюмерним й іншими цехами. Не оминували увагою і курйозні ситуації зі сценічного життя Валерія Івановича. Як з'ясувалося, найстрашніші сні у акторів і студентів однакові — забути текст (у перших — на сцені, в останніх — на іспиті). Із захопленням молодіжна аудиторія сприймала авторські пісні Валерія Ковтуненка.

Наступні зустрічі «В гостях у ректора ДНУ» відбудуться із народними артистами України Михайлом Чернявським, Михайлом Мельником, Жаном Мельниковим, Людмилою Вершиніною, заслуженою артисткою України Галиною Кузяєвою.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара

ДНУ ім. О.Гончара

• НАШОГО ЦВІТУ ПО ВСЬОМУ СВІТУ

«100 РОКІВ УКРАЇНСЬКІЙ ДІЯСПОРІ ЛАТВІЇ: ІСТОРИЧНИЙ СПАДОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

Минулого року було знайдено в архівах документи про офіційну реєстрацію в Ризі 1911 року першої української організації «Громада». Цікавими дослідженнями поділилися на конференції науковці-історики латиші та українці, керівники українських організацій в Латвії, гості з інших держав. На урочистості прибули представники організованого українства з Естонії та Литви. Була представлена і Велика Україна — з Києва приїхала делегація на чолі з поетом, Героєм України Іваном Драчем, Головою товариства «Україна-Світ». В її складі група тележурналістів з ДТРК «Всесвітня служба телебачення і радіомовлення». Взяти участь в конференції і львів'яни з Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка» на чолі з директоркою інституту Іриною Ключковською.

Своєрідною родзинкою урочистостей стала перша вистава щойно народженого Українського народного театру — «Наталка Полтавка» Івана Котляревського. Близько двохсот глядачів постійно переривали дійство гучними оплесками і вигуками «Браво!». Сталася і презентація нових книжок активного латвійського українця Кості Оверченка. Він у свої 90 років з невеличким гаком продовжує активно займатися поетичною творчістю і працювати над перекладами латиських поетів.

Пропонується увазі читачів «Бористену» виступ на конференції нашого земляка, нині відомого київського письменника Юрія Завгороднього «Народ чи тільки населення?...»

ВИСТУП НА КОНФЕРЕНЦІЇ В РИЗІ, ПРИСВЯЧЕНІЙ 100-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ В ЛАТВІЇ (березень 2011 року)

Юрій ЗАВГОРОДНІЙ (м. Київ)

НАРОД ЧИ ТІЛЬКИ НАСЕЛЕННЯ?

Наприкінці восьмидесятих років минулого століття в Радянському Союзі була в розпалі бурхлива кампанія під гаслами «демократизації та гласності» запроваджена тодішнім керівником країни Михайлом Горбачовим. Тоді по усіх куточках великої держави почали створюватися національно-культурні осередки представниками різних народів, які пам'ятали своє родове коріння, не відцуралися від нього і прагли до нього притулитися, триматися своєї національної самосвідомості. Одним із найперших тоді в СРСР українських товариств за межами України постало 1988 року у столиці Латвії Українське національно-культурне товариство «Дніпро». Воно було офіційно зареєстрованим у державних органах лише з деякими невеличкими труднощами. До нього зразу потяглися сотні краян за рідним словом, за своєю піснею, за товариськими розмовами мовою батьків і прадідів. Виношу за дужки подальші роки, коли згодом запал членів товариства притих, бо хтось виїхав з Латвії, а хтось притулився до свого окремого хутірця. З того ча-

су єдності важко забути грандіозне вшанування пам'яті Тараса Шевченка з нагоди його 175-річчя в березні 1989 року. Досить велика глядацька зала Палацу культури "ВЕФ" не змогла вмістити всіх бажаючих на урочистому відкритті українського тижня в Ризі. Поголос після того ще довгенько не затихав і за межами латвійської столиці. Але латвійські українці не були винятком, бо в ті роки так само масово почали створювати свої товариства й представники інших народів, яких доля закинула з рідних теренів до балтійських республік. Щодо мого розуміння долі в цьому сенсі я висловлюся трохи згодом. Найменшим за чисельністю було товариство кримських татар — їх було лише дванадцять, але їхній провідник Рефат Чубаров очолив тоді вселатвійську асоціацію національно-культурних товариств. Нині він відомий в Україні як один з лідерів кримсько-татарського народу...

Та вертаюся до 1988 року, коли ще створювалося товариство «Дніпро». От саме тоді мені й довелося вперше почути незграбне і неоко-

вирне, я б сказав — навіть принизливе за сутністю своєю, визначення присутності представників різних національностей поза межами своєї Батьківщини в інших регіонах СРСР одним узагальненим поняттям — «русскоязычное население». Згодом до складу цього денационалізованого «населення» деякі політики розпочали зараховувати і ту частину будь-якого народу, яка залишалася і на своїй історичній етнічній території, але з різних причин почала користуватися російською мовою багато ширше, ніж рідною. Бо ж російська була призначена на теренах СРСР бути мовою міжнародного спілкування. І в Конституціях жодної з тодішніх республік, окрім Грузії, не було згадки, що мова корінного населення в республіці є державною або офіційною. Мені пригадується з того часу активний (а так і хочеться сказати — край нахабний) пресинг на всіх тодішніх членів Правління «Дніпра» від організаторів і натхненників «Балто-слов'янського товариства», яке теж створювалося того року в

Латвії. Вони постійно стрічалися зі мною та моїми однодумцями, силкуючись у спробах переконати мене, як і всіх інших активістів новопосталого товариства «Дніпро», наскільки недоцільно для всього суспільства і навіть небезпечно для організаторів створювати ще й якісь «націоналістичні» угруповання поза межами єдиного російськомовного середовища, де мають об'єднатися всі слов'яни Балтії. Розмови відбувалися приблизно на такому рівні щодо аргументації недоцільності: — «Юрію Степановичу, ну, Ви ж є типовим представником «русскоязычного населення» Латвії. Тож навіщо Вам брати участь у створенні якогось там сепаратистського «Дніпро». Це ж спільна ріка всіх трьох братських народів! Ми мусимо зібратися всі разом біля її витоків з усіх її берегів!». На моє щире пояснення, що я надто мало користуюся російською мовою, бо на роботі в мене переважає латиська, а вдома — українська, тому я ніяк не можу бути типовим представником «русскоязычного населення», мій співбесідник запально зауважив: — «Але ж Ви все-таки і знаєте добре, і користуєтеся в спілкуванні з іншими, хто не знає латиської саме російською! А це автоматично має Вас зарахувати до гурту російськомовного населення Латвії!» Я настільки здивувався, що лишень розсім'явся у відповідь, пояснюючи балто-слов'янському активістові, що багато людей у світі знають крім рідної й різні інші мови, в тому числі й російську. Ось, я теж уживаю при необхідності поспілкуватися з іншомовними ще й німецьку, польську та деякі інші мови, але через це не стаю ані німцем, ані поляком, ані кимось іншим. Так уже сталося, що залишаюся від народження свідомим українцем, хоча моя мати латиського походження. Навіть із цієї причини я скоріше міг би прилучитися до будь-якої культурологічної організації корінного населення Латвії, але аж ніяк до російськомовного «Балто-слов'янського товариства». І прикро було мені, що в того агітатора було не лише українське прізвисьце, а він навіть міг інколи дещо виголосити і пристойною українською. Подібних розмов тоді точилося вдовсталь, та нічим не можна було переконати прихильників єднання різнонаціонального люду в якійсь іншій спільноті під назвою «населення» через відмову від свого народу, від своєї культури, від предківських зви-

чаїв. Від того часу розігрування цієї химерної карти під визначенням «русскоязычного населення» стало не просто більш активним і розповсюдженим явищем окремих громадських організацій (а сьогодні навіть далеко за межами території колишнього СРСР), але й державною політикою Російської Федерації з досить потужним офіційним фінансуванням, не враховуючи ще й додаткових інших каналів фінансового захоплення активних виконавців. Знаю про те досить добре не лише з українських чи латвійських реалій. Пригадується наразі грізна нота російського МЗС (не зовсім зрозумілим не тільки для мене було, чому її подали до українського, а не латвійського уряду) з приводу надання міською владою Ризькій українській середній школі нового більшого приміщення. Або, як треба ставитися нормальним людям до вже цього річного судових спроб заборонити із надуманих причин діяльність у Росії Об'єднання українських культурно-освітніх організацій чи до брутальної спроби ліквідувати в Москві єдину(!) на території всієї Російської Федерації українську бібліотеку? Як це можна розуміти, коли в тій державі навіть за офіційною статистикою проживає декілька мільйонів українців, які ще перед початком Другої світової війни мали в РФ своє шкільництво, засоби масової інформації, бібліотеки, театри тощо? Відколи все це було враз заборонено, а активні українці репресовані, почалася стрімка денаціоналізація українців навіть у місцях їхнього компактного проживання на Кубані чи на Далекому Сході. Спочатку вони перетворювалися на «русскоязычне населення», а через те поступово стали втрачати згодом і свою історичну пам'ять — хто вони і якого роду-племени. А теперішній ганебний наступ на ту єдину українську бібліотеку в Москві розпочався з жорсткої цензури її книжкових фондів, з вилучення книжок, журналів і газет, в яких знаходилася новітніми цензорами хоч якась інакша думка щодо висвітлення спірних неоднозначних історичних подій і не лише у довгій спільній історії двох сусідніх народів, як і щодо оцінки вчинків окремих історичних постатей обох народів. Це тільки один з багатьох, але досить яскравий прояв звести яскраву різнобарвну палітру культурних об'єктів до одного кольору, а всі квітники до однієї квіткі ...

Наведу лишень один невеличкий приклад із того, яка ж то доля відривала від рідних місць, від свого народу людей і перетворювала їх на денаціоналізоване іншомовне (російськомовне) населення на неохопних територіях СРСР. По закінченню у 1962 році Дніпропетровського інженерно-будівельного інституту мені пощастило залишитися в рідному місті — я дістав призначення на будівництво Придніпровської електростанції в межах обласного центру, а півтори сотні моїх однокурсників змушені були поїхати на подібні будови до Казахстану. А ще десятки молодих спеціалістів мого інститутського випуску були розподілені на роботу до різних регіонів Сибіру, Далекого Сходу, навіть до Камчатки. Яким же великим було моє здивування, коли до Дніпропетровська лише на будівництво Придніпровської електростанції того ж року прибули за державним розподілом півтора десятка молодих казахів — випускників Алматинського інженерно-будівельного інституту. Я був на тому будівництві за десятком кілометрів від моєї Альма-матері одним єдиним молодим спеціалістом з Дніпропетровського вузу на п'ятнадцять молодих спеціалістів з Алматинського. І це лише на одній новобудові в місті Дніпропетровську! До речі, незмінний теперішній Президент Казахстану Нурсалтан Назарбаєв технічну освіту здобував тоді поруч — в Дніпродзержинську. І хоча не всі молоді спеціалісти згодом після тих примусових розподілень, а лише значна частка з них, після відпрацювання обов'язкових двох-трьох років, залишалися в місцях призначення (висилки) і не поверталися до рідних місць, до своїх етнічних земель, до батьків і рідні. Але замість вибулих щороку державні структури присилали все нових і нових. Держава не шкодувала ніяких великих коштів на цілеспрямоване вимішування народів, поступово перетворюючи їх на населення. Наприкінці вісімдесятих років у деяких республіках СРСР з'явилася сміливість якось протистояти диктату центральних всесоюзних органів влади, насамперед — в республіках Балтії. Спочатку це стосувалося суто економічних проектів нового будівництва. Саме в ті роки мені довелося керувати республіканською позавідомчою експертизою Латвійської ССР. Надуманість, економічна

необґрунтованість деяких новобудов у Ризі чи близько неї, які затверджувалися міністерствами всесоюзного підпорядкування кидалася в очі навіть не фахівцям. Узяти хоча б для прикладу Ризькій завод промислових роботів, який міг бути за проектним обсягом продукції лише одним із цехів при будь-якому існуючому тоді авіабудівному заводі, яких було достатньо в різних містах Росії чи України, але в Ризі він перетворився на окремий завод з усіма численними допоміжними вироб-

них республік чи чималої частки якихось народів Балтії, Білорусі, України, як не згадує й про трагічні прояви ледь примаскованого геноциду фізичного, а торкатимуся лише духовного. Тому просто зауважу, що в місцях проживання примусово депортованого люду або масового переселення простих заробітчанин на грандіозні, інколи економічно не обґрунтовані, будови у суворох сибірських регіонах на зразок славнозвісного БАМу, не дозволялося створювати ніяких національних то-

карні, видавництвом передбачено провести її презентацію за участю автора й перекладача в Україні та Польщі. Автор цього роману народився в казахському селі польських спецпоселенців, там виріс, а нині мешкає в польському місті Стальова Воля. Але ж таких репатріантів порівняно з чисельністю колись депортованих зовсім мало, бо лише дехто з нащадків тих засланих із великими труднощами спроможний сьогодні дістатися історичної Батьківщини. Я маю декілька таких

Заклучна сцена прем'єрної вистави Українського народного театру в Ризі «Наталка-Полтавка» за п'єсою Івана Котляревського (режисер-постановник Марія Семенова, художник по декораціях Георгій Крутий, продюсер проекту Людмила Белинцева).

ництвами, для чого треба було привезти з віддалених регіонів СРСР декілька тисяч робітників. Тобто відірвати їх від свого національно-культурного середовища, свого народу, перетворити далеко від рідного дому на «населення». Недарма у той час скрізь, з усіх радіоточок, надто часто лунала пісня про те, що в щасливої радянської людини не може бути малої Батьківщини, рідного дому, рідної вулиці, бо її адреса — це весь Радянський Союз...

Я свідомо оминаю жорстокі масові депортації за національною ознакою жителів цілих національ-

вариств чи гуртків для вивчення дітьми рідної мови, пісень, народних звичаїв. Минулого року я переклав роман-хроніку сучасного польського письменника Анатолія Дячинського про долю депортованого 1936 року з України до Північного Казахстану цілого Автономного польського району, вивезли всіх поляків від немовлят до хворих старців, яких забирали до ешелонів з «телячих вагонів», навіть з лікарень. Під депортацію потрапляли і люди інших національностей, які проживали тоді у польських селах України. Книжка вже на виході з дру-

знайомих, які повернулися до України, або до Польщі. Тож книжка дістала досить сумну назву — «Протих, позабутих, згадайте хоч словом». У розповідях Дячинського є й болючі сторінки, на яких згадуються перші спроби нащадків депортованих поляків створювати в Казахстані наприкінці восьмидесятих років, саме в розпалі горбачовської «демократизації та гласності», якісь культурологічні польські організації та недільні школи для дітей з вивчення рідної мови і національних традицій. І не тільки для дітей, бо й багато хто з дорослих уже не знав

мови своїх предків, бо за десятиліття утисків був відлучений від мови своїх батьків. Ініціаторів тоді викликали до певних контролюючих органів, де їм суворо «рекомендували» не травмувати людей згадками щодо їхнього національного походження, бо всі вони є нині типовими представниками російськомовного населення: — «Це спричинить лише зайвий болючий сплеск психологічного духовного дискомфорту в нормальних трударів!». Людина лише тоді стала людиною, коли замислилася над одвічним питанням: — «Хто я, звідки і навіщо у цьому Світі?». Боялася тодішня влада, що люди можуть спромогтися на справедливую помсту за всю спричинену кривду, а головне — за нагле жорстоке розірвання духовного зв'язку з усіма пращурами, з тисячоліттями історії розвитку СВОГО народу, СВОЄЇ мови, СВОЄЇ пісні...

На жаль, подібні процеси свідомого нищення іншомовного середовища з метою перетворення країни на одномовну і мононаціональну відбуваються на всіх континентах. Навіть сьогодні в деяких «супер демократичних і супер цивілізованих» європейських країнах час від часу спалахують з цього приводу масштабні етнічні конфлікти на різному підґрунті: мовному, конфесійному, культурологічному. Останніми роками я досить часто виступаю на різних конференціях і в засобах масової інформації, в тому числі й за межами України, зі своїми міркуваннями про категоричне несприйняття мною негативних наслідків проявів глобалізму, в першу чергу, саме на мовному ґрунті. Про це я говорив і на минулій міжнародній науково-практичній конференції в Ризі 2007 року: «Україна — Латвія: історія, культура, економіка». Дещо вже потроху зрушилося в світі. Лише кілька років тому за ініціативою ЮНЕСКО почали відзначати у різних країнах День рідної мови, але з кожним роком це свято повсюдно помітно набирає обертів. В тому числі й в Україні. Все-таки першою і, як на мою думку, головною ознакою приналежності будь-якої людини до певного народу — є мова. Так вже влаштовано самим Творцем нашого буття, що з'явилося на Землі багато різних народів, і в кожного своя рідна мова. Саме через неї відрізняється один народ від іншого. Вона і називається рідною, бо через себе означає приналежність кожної людини до свого Роду, до

свого Родового коріння. Недарма у Святому письмі є красномовна згадка про зішестя Святого Духа на Апостолів, після чого вони стали знати всілякі мови, щоб понести Христову Істину до кожного етносу саме мовою цього народу.

Загальноземну цивілізацію, загальнолюдську культуру планети Земля можна і без надмірної уяви з висоти льоту космічного апарата побачити у вигляді яскравого мозаїчного панно, де кожен окремий народ зі своєю самобутньою культурою та історією посідає своє певне місце. Це може бути й невеличкий шматочок смальти, і великий коштовний чи напівкоштовний камінь чи простий камінець із різними відтінками, бо існують в усіх мовах діалекти, існують серед усіх народів і різні етнографічні території зі своїми специфічними відмінностями в одязі, звичаях, піснях і обрядах, навіть у кухні. І це стосується і більш численних народів, як, наприклад, китайський, чи не так і дуже, порівняно з ним, як український, так і багато менших за чисельністю, як латиський чи естонський. Але коли з того спільного загальноземлянського мозаїчного панно випадає ненароком сам собою, або за чийсь злим помислом, будь-який, навіть самий найменший, яскравий камінець — то на його місці залишається тільки сіра сумна порожнеча. Навіть й у тому випадку, коли те місце спробує зайняти більш успішний етнос, якому з різних причин поталанило більше. Панно все одно стає менш яскравим, бо вже не стало на ньому ще одної своєрідної фарби. Хіба комусь зможе з'явитися навіть подумки, що з усього розмаїття квітів zostалися у людей лише троянди ще й одного забарвлення і розміру. Гарна ця квітка, напрочуд гарна, але ж, щоб тільки вона одна милувала очі! Для чогось світове співтовариство створює «червоні книги» про безпеку зникнення окремих видів тварин, рослин, навіть комах. Мабуть, що давно вже треба було б те саме робити і з окремими народами. Тож таки треба, вочевидь, кожній свідомій і небаїдужій людині робити все, що від неї залежить, щоб не зникла в прийдешньому її рідна мова, щоб не щезла у майбутніх століттях у нащадків родова пам'ять про батьків і пращурів, щоб не тільки не щез зі сторінок «червоної книги людства» її народ, а навіть не поставала потреба зано-

сити ім'я народу до неї.

На сьогодні практично нема у світі народів, які б не мали, нехай і малочисельних, своїх представницьких груп в інших країнах, серед інших етносів. Навіть не всі народи на Землі й досі не здобули святого права мати свою власну державу. Але кожен намагається триматися свого родового дерева, не дає засохнути його гіллі, навіть тим галузкам, які зазеленіли десь на віддалі. Треба пам'ятати про свої витоки і вклонятися своїм предкам не лише Святвечора, бо це означає перебувати під їхнім захистом. Українці Святвечора ставлять під образами Дідуха і діляться кутею зі своїми пращурами, латиші підготовують велів свого роду, поляки не забувають дзядів. І якщо виникає потреба звертатися до своїх предків-охоронців по допомогу, то треба обов'язково вимовляти своє прохання і слова вдячності їхньої мовою, тобто мовою свого Роду. Бо інакше вони можуть не впізнати і не зрозуміти свого нащадка, навіть покарати за порушення одвічного порядку. У всіх народів здавен усталилися і збереглися до нашого всуціль урбанізованого і механізованого часу майже однакові ритуали вшанування своїх пращурів, як своїх оберегів. Нехай це і здається деяким затятим матеріалістам цілком антинауковим припущенням, але йдеться не про них, зовсім не про тих, хто не береже духовного зв'язку зі своїми пращурами. В моїх роздумах, подеколи сумних, йдеться про тих, хто залишається за будь-яких обставин зі своїм Родом, зі своїм народом, як би далеко від Батьківщини не завіяла зла чи просто примхлива Доля..

За останні роки я декілька разів мав задоволення взяти участь у різних країнах у деяких фольклорних або й чисто мистецьких, літературних, якихось інших за тематикою фестивалях на запрошення організаторів тих імпрез. І скрізь вважається окрасою святкового дійства розмаїття представництва різних культур, різних мов. Саме тому викликає не просто подив чи обурення на дії, якими заангажовані прихильники єдинодумств і одноподібності, які намагаються все зрівняти і поставити на один копил, а постає нагальна потреба активного спротиву за право залишатися представником свого Роду, свого Народу, а не часткою денационалізованого населення.

Наталія ФЕДЬКО,

поетеса.

ПОШУКИ ВТРАЧЕНОГО РАЮ

Цікаво слухати суперечки про сутність і призначення поезії. Особливо тоді, коли сперечаються творчі люди.

– Поезія – це поєднання вишуканої форми та змісту.

– Поезія – це один із способів самовираження.

– Та ні! Це просто крик душі.

Вкотре слухаючи полеміку своїх друзів, я несподівано збунтувалася:

– Нічого ві не розумієте! Поезія – це пошуки втраченого раю.

Можливо, комусь мої слова здадуться надміру зухвалими. І все-таки, читаючи вірши світових класиків і талановитих сучасників, я знаходжу підтвердження цьому визначенню.

Як виглядає рай у свідомості людини? Мир, спокій, гармонія з природою та Богом, зустріч із людьми, які передчасно покинули нас у земному житті – все це можливо у раю. А наш світ – далекий від раю. Саме тому щирі, емоційні люди (якими ще можуть бути поети?) гостро відчують недосконалість навколишнього світу і водночас – радіють кожному прояву “земного раювання”.

Віра у чисте й вічне кохання, захоплення красою природи, роздуми про сенс життя так чи інакше знаходять відображення у творчості кожного поета. Винятку не становить і нова добірка Володимира Лендича. У віршах цього автора провідною є тема кохання. Ліричний герой Лендича – вразливий і мужній, пристасний і ніжний водночас:

Коханий образ всюди

І п'ю духмяний подих твій,

Палкі бажання тиснуть груди

І слів жарких бентежить рій.

Поет не визнає компромісів у почуттях. Заради своєї обраниці він готовий здійснити неможливе. Адже вона – його муза, подруга, його половинка:

Для тебе тільки я живу,
Дарую мрії і думки.

І з неба зірочок нарву –

Тебе зігріють крихітки.

Зірки розкидаю по долу,

П'яних конвалій постелю

І вкрию шовком землю голу

Для твоїх ніжок без жалю.

Кожна мить раювання з коханою дорожка за будь-які багатства. Ліричний герой прагне абсолютної єдності зі своєю панею. Адже він знає, що це неповторне відчуття здатне подолати всі примхи долі й стати безсмертним: Коли хвилячки останні спливуть
І закінчиться зоряна мить,
Ти про руку мою не забудь,
Щоб нам разом з тобою злетіть!

Природа в поезіях Лендича постає відображенням почуттів ліричного героя. Вона така ж прекрасна, щедра й умиротворена, як душа закоханого:

Ми йшли удвох з тобою полем,

Цвіли волошки під ногами,

І хвилювались квіти з нами,

А серце рвалося на волю.

Втім автор, не відхрещується від болючих реалій сьогодення. Громадянська лірика Володимира Лендича – тривожна й щемлива. Презирство до зрадників українського народу переплітається в рядках поета з болем і тугою:

Раби, раби. Невже раби

Запроданців-багатіїв?

Без опору й без боротьби

Йдемо назад в московський хлів?

Отак їм просто віддамо свободу,

І мову, і минуле, і майбутнє

Синів, дочок, всього свого народу

ду

І все, що українцям сутнє?

Дійсно, є над чим замислитись. Душа поета прагне спокою, а життя – штовхає на барикади. На жаль, світ далекий від досконалості – перш, ніж помолитися, нам часто доводиться вигнати нечестивців із храму...

• ПОЕТИЧНИЙ РОЗМАЙ

Володимир ЛЕНДИЧ

Незалежність за газ?

Раби, раби, невже раби

Запроданців — багатіїв?

Без опору, без боротьби

Назад в московський хлів?

Отак їм просто віддамо свободу,

І мову, і минуле, і майбутнє

Синів, дочок, свого народу

І все, що українцям сутнє?

Вони не знають, що творять:

Заради влади, баришів

Гуртом в церквах Москви стоять

Благословитись у чужих попів!

З Росії вже попхались в Крим

Ті ж ненаситні емісари,

Дошкульний напускають дим,

Щоб воскресити давні чвари.

Московська православна церкво,

Утриманко, прислужниці Кремля

І більшовизму безневинна жертво,

Яке тепер твоє ім'я?

Ти проти української держави

Була, стояла і стоїш,

Втручаєшся не в свої справи,

Де говорити треба - ти мовчиш!

За кого ти творитимеш молитву,

Якщо за волею Кремля,

За землю нашу нам нав'язують битву,

Бо українська полюбилась їм земля?

І ти, "равноапостольний", за що ідеш
молитися

У храм, святивший бійню на Кавказі,

Чи ти, "гарант", "за магушку Россию"

підеш битися,

Бо сенс життя твого у їхнім газі?

Про що шепочеш, вітре вільний,

Коли з-за моря прилетиш,

Кому несеш ти подих сильний,

Про що зі мною гомониш?
Чи звеш мене за синє море
Шукать небачену жар-птицю,
Чи мовиш, що ніхто не зборе
Тебе і грізну громовицю?

За морем може доля краща
І світ широкий привільніший,
А воля справжня, не ледаща
І погляд там її ясніший?
Помріять і подихати з тобою,
Пристану на одну хвилинку,
Доки змарнілою рукою
Дістану житнього скоринку.

Окраєць чорний із водою
Добріший в рідній стороні,
Хай доля краща за горою,
Не до душі вона мені.
І рідний край і Україну
З моєю долею не розірвуть,
Бо так велить сумління
сину -
Радіти з нею і страждать...

Українській мові

Рідна моя мова!
Своя, не вкрадена, не дана,
Ти вийшла з маминого слова-

Барвіста, чиста,
бездоганна,
Дзвінка і промениста,
Як золоте намисто,
Висока, вільна як пісні,
Ти гідна слів любові
І як дощі рясні
На висохлому полі

Життя дарують житу,
Твоя джерельна сила
Думки здійма на крила!
Ти полетиш по світу

В дівочих голосах,
Сльозою на очах
На чужині озвешся
В серцях своїх синів,
І до останніх днів

Зі мною і поплачеш, й посмієшся...

Козацький марш

Сини України
Лихої години
Не гайте хвилини,
Вставайте герої,

До зброї,
До зброї.

Йде ворог війною
Важкою ходою
За правду до бою,
Вставайте герої,
До зброї,
До зброї.

Шикуйтеся в лави
Для чесної справи —
За волю держави,
Вставайте герої
До зброї,
До зброї.

В загони сталеві,
Нестримні, крицеві
На битви вогневі,
Вставайте герої,
До зброї,
До зброї.

Воля і доля
Ти Вся моя, моя, моя
Волошкам шепочу я в полі,
Повторюю твоє ім'я
Вітрам і вільній волі.

Все ж воля чи кохання?
Безцінні два скарби
Панують без вагання,
Не йдуть без боротьби.

Та волю сонячна теплень
Очей твоїх ніколи не згада,
Життя не шкода за їх синь -
Душа їм сповіда.
І доки серце паленить,
Віддам тобі всю волю,
І за щасливу кожну мить
Згадаю вдячно долю.

Прийди

Кохана ніжна і єдина,
Ніч — чарівниця настає,
Остання добіжить година,
І прийдеш сонечко моє.
Для тебе тільки я живу,

Дарую мрії і думки,
І з неба зірочок нарву-
Тебе зігріють крихітки.

Зірки розкидаю по долу,
П'янок конвалій постелю,
Укрию шовком землю голу
Для твоїх ніжок без жалю.

І дочекаюсь серед ночі
Легкої тихої ходи,
Почую ніжки як дівочі
Ступають босими сюди.

Тебе я піснею позву,
Моє почуєш ти жадання
Любові, щастя наяву
І вірного твого кохання.

Очі

Кохані — очі лагідна
блакить
Сумує серце в самоті без вас,
Струною тихою душа
бринить,
Мов на світанку день
погас.
Барви очей у небес навесні,
У хвиль неозорних морів,
І більше немає, здається мені,
На світі таких кольорів.

Ясними перлами сяєте ви,
Як світлом проллється
любов,
Без слів до коханого
мовите ви,
То щира, яскравіша з мов!

А згубних очей глибочінь
Поглинула безліч сердець,
З собою в чужу завела
далечінь,
Звела їм життя нанівець.
Правічна їх жагуча
таємниця
В живих нову надію
викреша,
Немов у спраглої криниці
І сили, і дух воскреша.
Ось іскра спалахнула
золотава,
Коханий погляд полум'ям
обпик,
Вже розгорілася заграва
І не загаснуть їй довік...

Прощальний поцілунок

Моя релігія — кохання,
Лише йому я помолюсь,
Віддам всю душу без вагання,
Лише коханню підкорюсь.
Учора ці святі слова
Ти мовила як присягання,
Сьогодні ж віра дотліва,
Згасає ніжність без прощання.

Ти гаряче учора шепотіла:
З тобою милий назавжди,
Лиха нас не розірве сила,
Лише до завтра підожди!
Тому лукавий твій цілунок
В душі палає мов отрута,
Підступний ніби
розрахунок,
На мене надягає пута.
Ти знала, ти тоді вже знала:
Холодний ліг між нами
край,
Тоді навіщо ти сказала,
Лише до завтра зачекай?

Коханій

Коханий образ бачу всюди
І п'ю духм'яний подих твій,
Палкі бажання тиснуть
груди
І слів жарких бентежить
рій.

Ти в очі глянь і не лякайся,
З тобою вдвох ми над
світами,
Зі мною вище підіймайся,
Любов до сонця лине з
нами.

Ми вже для світу
недосяжні,
Удвох, як тіні промайнули,
Як почуття гарячі,
справжні
У серці ночі спалахнули.
Жагучі пристрасні слова
Ти без упину шепотіла,
І непокірна голова
З душею в небо відлетіла.

Валентина ШАБЕТА,
Національний Гірничий
Університет

Вже цвіте бузок ніжним білим цвітом...

Бузок. Здається, що це наш рідний кущ, який ріс на наших землях завжди. Але у Європі бузок — чужинець. Його батьківщина — Мала Азія, Персія, звідки він і потрапив до нас лише в XVI сторіччі. Вперше він був описаний в 1562 році, коли Ангериус Бусбег, посол імператора Фердинанда I, привіз бузок до Відня з Константинополя. Близько цього ж часу, очевидно, бузок потрапив і в Англію, тому що

в тогочасному описі замку Нонсеч говориться, що в тамтешньому парку було кілька мармурових басейнів, навколо одного з яких росли 6 кущів бузку, які відрізнялися чудовим ароматом. Отже, в XVI сторіччі бузок був у Європі ще великою рідкістю, але невибагливість до ґрунту та кліматичних умов, а також висока декоративність сприяли його швидкому розповсюдженню по всіх європейських країнах. Через 40 років після першої появи вже не було в Європі саду або парку, де б не ріс бузок. От така офіційна версія заселення бузком Європи і України.

Коли бузок починає квітнути, всі шляхи ведуть до Києва, до Національного ботанічного саду імені академіка Миколи Гришка. Цієї весни мені також пощастивилося помилуватися й відчутти аромат саме київського бузку. Його цвітіння в столиці — мабуть, друге за значенням після цвітіння

каштанів. Два гектари землі на схилах біля Видубицького монастиря, на яких ростуть ці кущі із прекрасним ароматом, — гордість Ботанічного саду ім. Миколи Гришка. Всі сорти цих досить невибагливих кущів, а їх тут близько 70, ботаніки називають рідкісними та унікальними.

Коли ходиш алеями ботсаду і бачиш неймовірну кількість відтінків квітучого бузку, може здатися, що там зростає фантастична кількість сортів. Але фахівці пояснюють, що в саду вони вирощують дикі ви-

ди — ті, які зустрічаються у природі. Загалом ботаніки диких видів налічують 28, а в колекції ботсаду представлено 21. Також у саду вирощують близько 70 сортів бузку. Є й гібриди — вони не мають статусу сорту, хоча дуже красиві і

доповнюють колекцію. Таким чином, виходить, що у Ботанічному саду налічується близько 180 різновидів бузку. Багато сортів привезені з Німеччини після війни. Також тут є сорти, виведені в Нідерландах, Франції. Особливо пишуться співробітники саду сортами вітчизняних селекціонерів: вони називаються «Богдан Хмельницький», «Полтава», «Леся Українка». Крім того, є сорти відомого московського колекціонера Колеснікова. Щороку колекція бузку поповнюється.

Я потрапила якраз на масове цвітіння цього дива природи — 14 травня. Аромат квітучого бузку дійсно п'янив. На віддалених алеях відпочивали студенти. Тут дозволе-

но ходити й навіть лежати на газонах. Скористалася цим правом і я, бо була стомлена мандрівкою з Дніпропетровська до столиці нічним поїздом, а, може, дійсно сп'яніла від бузку. Сіла відпочити неподалік крислатого бузкового дерева з ніжно-рожевими квітками. Й задрімала... Приблизно 40 хвилин я дихала уві сні не зрівняним ні з чим чистим бузковим ароматом. Відчуття передати неможливо, треба лише самому заплещити очі й задріммати під квітучим бузком. Пам'ятаю, що дякувала тоді Господові за те, що створив таку диво-рослину.

Коли повернулася до Дніпропетровська, то натрапила в Інтернеті на новину: відома поп-діва, нині вагітна на останньому місяці Ані Лорак також відвідала Ботанічний сад ім. Миколи Гришка кількома днями пізніше. Вона гуляла алеями, часто зупинялася біля і нюхала бузок. Мабуть, так їй порекомендував лікар.

Жаль, що цвіте бузок лише один раз на рік. Але парадокс: людям завжди не вгодиш. Якби він

цвів цілорічно, ми б його й не помічали б. Тому нехай все буде так, як є. Влітку ми відновлюватимемо свої сили ароматом троянд, шипшини й матіоли, а взимку — запахом хвої. Будьмо здорові!

Фото автора ☐

Серед відомих вчених України почесне місце по праву належить доктору історичних наук, професору Володимиру Володимировичу Крутікову, який понад тридцять років свого плідного творчого життя присвятив вивченню соціально-економічної історії Донецько-Придніпровського регіону в 60 — 90-х рр. XIX ст.

В. В. Крутіков став піонером у дослідженні спектра складних і надзвичайно важливих проблем розвитку гірничопромислової буржуазії України в пореформений період, зокрема джерел і шляхів формування великої й середньої промислової буржуазії, процесу становлення першої регіонально-галузевої представницької організації південних гірничих промисловців, їх впливу на політику уряду, ролі у зміцненні воєнно-економічного потенціалу держави і боротьби підприємців за зовнішні ринки збуту.

Учений вперше в історичній науці ввів до наукового обігу широке коло джерел, насамперед діловодної документації. Особливу увагу дослідник приділяв матеріалам Ради з'їзду гірничопромисловців Півдня Росії, Гірничого управління регіону. Відсутність фондів особистого походження була компенсована широким використанням масових джерел: відомостей про надання «спадкового почесного громадянства», документів центральних і місцевих державних установ, що знаходяться в Російському державному історичному архіві, а також численних центральних і місцевих архівів Російської Федерації та України.

Володимир Володимирович Крутіков народився 31 жовтня 1936 р. в Сталіно (нині Донецьк) у родині службовців. Коли почалася Велика Вітчизняна війна, батько пішов на фронт. Володимир разом з матір'ю залишився на тимчасово окупованій гітлерівцями території. Після звільнення міста від окупантів продовжив навчання у середній школі № 29, яку закінчив зі срібною медаллю.

У 1954 р. Володимир поступив на перший курс історичного факультету Львівського державного університету ім. І. Я. Франка [1, арк. 1 — 3]. Під час навчання в університеті цікавився переважно проблемами історії економічного розвитку пореформеної доби, набув певні навички роботи над джерелами, у тому числі й архівними. Брав активну участь в роботі студентського наукового товариства, виступав на конференціях, а також, як підкреслював згодом майбутній вчений: «виполняв ряд общественных поручений, был членом правления спортклуба университета, членом бюро ЛКСМУ факультета» [1, арк. 1 — 3].

Після закінчення в 1959 р. Львівського державного університету В. В. Крутіков протягом трьох з половиною років працював науковим співробітником «отдела фондов Донецкого областного государственного архива». «Однак робота у цьому відділі, — як зазначав згодом Володимир Володимирович, — «давала мало можливостей для научного поиска» [2, арк. 1–4]. Тому в жовтні 1963 р. він прийняв запрошення керівництва Державного архіву Луганської області очолити там науково-дослідну ро-

боту. Саме в цей час молодий архівіст склав кандидатські іспити. Темою майбутньої дисертації він обрав розвиток капіталістичних відносин у Донбасі в 90-х рр. XIX ст.

Наступні п'ятнадцять років В. В. Крутікова пов'язані з історичним фа-

**Валентин ІВАНЕНКО,
В'ячеслав МИРОНЧУК**

ВІРНІСТЬ ІСТОРИЧНІЙ ПРАВДІ (ДО 75-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ В. В. КРУТІКОВА)

культетом Дніпропетровського державного університету [1]. В цей час в ДДУ працювали такі відомі історики, як Д. П. Пойда., В. Я. Борщевський, М. П. Ковальський, Ф. С. Павлов, Ф. Р. Гольденберг, З. М. Куніна та ін.

З 1 вересня 1966 р. Володимир Володимирович був зарахований до очної аспірантури при кафедрі історії СРСР та УРСР ДДУ [1, арк. 1 — 3]. Його науковим керівником став відомий вчений Д. П. Пойда. Молодий дослідник вперше залучив до наукового обігу низку матеріалів Центрального державного історичного архіву у м. Ленінграді (зараз — РДІА м. Санкт-Петербург). У травні 1969 р. достроково захистив кандидатську дисертацію на тему «Донбасс в период промышленного подъема 90-х гг. XIX в. (угольная, металлургическая и машиностроительная промышленность)». За рекомендацією Д. П. Пойди став працювати старшим викладачем кафедри історії СРСР та УРСР [17, арк. 1 — 3]. З лютого 1971 р. був обраний на посаду доцента, а у грудні 1972 р. ВАК присудила йому звання доцента [18, арк. 1 — 3].

Під час роботи на кафедрі історії СРСР та УРСР читав лекційний курс з історії СРСР XIX — початку XX ст., «викладав матеріал на високому фаховому, теоретичному, методичному рівні» [10, арк. 1 — 6]. «Его лекции воспринимались очень хорошо и отличались богатством фактическим материалом, а поэтому, — як згадувала директор Державного архіву Дніпропетровської області Н. В. Киструська, — это позволяло записывать основные положения» [13]. Як зазначає доцент кафедри всесвітньої історії ДНУ І. В. Толстих, Володимир Володимирович використовував технічні засоби: «принесил на лекцию магнитофон, ставил его, включал; позднее, наверное, изучал логичность, последовательность изложения материала» [14].

За ерудицію і вимогливість В. В. Крутікова поважали як студенти, так і його колеги. Осць що з цього приводу згадує його колишній студент, нині завідувач кафедри української історії та етнополітики ДНУ О. Б.

Шляхов: «Він був людиною дуже широкого наукового діапазону, мав енциклопедичні знання, до „своїх“ відносився дуже уважно, консультував з різних проблем не тільки в стінах університету» [15], але й у гуртожитку № 2, де він мешкав у окремій кімнаті. Окремі консультації поступово перетворювались ще в одне позачергове заняття наукового гуртка, де вивчалися проблеми соціально-економічного розвитку Російської імперії пореформеної доби. Нерідко під час обговорення визначалися теми майбутніх дипломних робіт — А. В. Молчанової, В. Д. Мирончука, Н. В. Киструської та інших студентів історичного факультету».

В. В. Крутіков володів рідкісним вмінням викладати матеріал послідовно, відбирати та систематизувати факти, які робили його лекції переконливими і в той же час цікавими, як за змістом, так і за формою викладання [17, арк. 1–3].

Як зазначалося в характеристичі доцента Крутікова Володимира Володимировича, яка датована 1977 р.: «Під час роботи в ДДУ показав себе здібним та працелюбним викладачем, що користується авторитетом серед студентів та викладачів» [18, арк. 1—3]. Протягом кількох років він керував студентським науковим гуртком з історії СРСР та УРСР, дипломними і курсовими роботами [10, арк. 1–6].

Разом з викладацькою вчений продовжував займатися науково-дослідницькою роботою, під час якої йому вдалося виявити цікаву і маловивчену проблему — історію буржуазії України пореформеної доби. Після консультацій в Інституті історії СРСР (Москва) і Інституті історії АН УРСР (Київ) він сформулював тему наступного дослідження: «Соціально-економічна політика царського уряду пореформеної доби і гірничопромислова буржуазія Півдня Росії». Тема докторської дисертації була затверджена в грудні 1976 р. Радою Інституту історії АН УРСР [2, арк. 1–4].

З метою підготовки докторської дисертації В. В. Крутіков був переведений на посаду старшого наукового співробітника (лютий 1977 — лютий 1979 рр.) [5, арк. 1]. Не дивлячись на виконаний великий обсяг роботи, завершити докторську дисертацію досліднику не вдалося. Це обумовлювалось складнощами об'єктивного характеру: необхідністю обробки великої кількості матеріалів центральних архівів, різноманітних статистичних джерел, періодики. Під час перебування в докторантурі вчений здійснював керівництво дипломними роботами, продовжував викладання низки лекційних курсів на заочному відділенні. Однак, на час виходу з докторантури Крутікову, як зазначається в його осо-

Про авторів: Валентин Васильович ІВАНЕНКО — проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді, завідувач кафедри ДНУ ім. Олесья Гончара; В'ячеслав Дмитрович МИРОНЧУК — доцент ДНУ ім. Олесья Гончара.

бістий справі від 1981р. «вдалося підготувати 80 % тексту дисертації» [2, арк. 1].

Дніпропетровський етап роботи дослідника, безперечно, сприяв формуванню інтелектуального та викладацького потенціалу Володимира Володимировича, як справжнього вченого, удосконаленню його подальшого поступу.

Наступним етапом у житті В. В. Крутікова стала робота у Кіровоградському педагогічному інституті ім. О. С. Пушкіна (згодом Кіровоградський державний педагогічний університет), куди вчений переїхав працювати у 1981р. [6, арк. 1].

Ось, що згадує колишній декан історичного факультету КДПУ Т. І. Бабак, який працював на цій посаді у 1980 — 1984 рр.: «Был объявлен конкурс на замещение вакантной должности доцента кафедры истории СССР и УССР. Владимир Владимирович тогда работал в Днепропетровске. В ректорат поступили его документы, и ректор пригласил меня и объяснил, что поступили документы В. В. Крутікова — ознакомьтесь. Я ознакомился с личным делом и выявил интерес, — дело в том, что он окончил Львовский университет, а поскольку я сам оттуда, мне это импонировало. Я говорю: „Пусть приезжает“. Через некоторое время Владимир Владимирович приехал, состоялась встреча. Он сказал, что, в принципе, диссертация у него готова, где-то буквально в пределах двух лет будет защита докторской» [11].

У 1981–1983 рр. Володимир Володимирович працює завідувачем кафедри історії СРСР та УРСР [9, с. 1]. Починаючи з 1984 р. — доцент на цій же кафедрі, а згодом на кафедрі всесвітньої історії [4, арк. 24]. Завдяки постійному самовдосконаленню, зміг виявити і реалізувати свій педагогічний талант [9]. В той же час, висока вимогливість до себе, намагання залучити нові джерела та літературу, дещо уповільнили захист докторської дисертації.

Із спогадів його друга, доцента кафедри всесвітньої історії КДПУ А. І. Кияна, ми дізнаємося, що В. В. Крутіков був люди-

ною широкого наукового діапазону, його дуже цікавила військова історія: «любые баталии, любые сцены, количество — он четко знал... основательно изучал литературу и мог принимать участие в любых дебатах по военному вопросу» [12].

Результати своїх плідних досліджень в галузі соціально-економічної історії України пореформеної доби В. В. Крутіков друкував в наукових часописах Дніпропетровська, Львова, Харкова, Донецька та Києва. На жаль, в Кіровограді не вийшла друком жодна з його статей. У 1992 р. у видавництві ДДУ вийшла фундаментальна монографія вченого «Буржуазія України та економічна політика царизму в пореформений період», яка отримала високу оцінку наукової громадськості.

Своєрідним пам'ятником вченому стала докторська дисертація «Гірничопромишля буржуазія Донецько-Придніпровського регіону та соціально-економічна політика царизму в пореформений період (60—90-ті рр. XIX століття)», яку він блискуче захистив 9 жовтня 1996 року в Дніпропетровському державному університеті. Такі відомі вчені, як В. Г. Сарбей, Ф. Г. Турченко, Р. І. Ветров та ін. дали високу оцінку дисертаційної роботи Володимира Володимировича.

У своїх спогадах старший викладач кафедри історіографії, джерелознавства та архівознавства ДНУ Є. А. Чернов зазначає: «Я был на защите докторской диссертации, мы видели, что это результат многолетнего труда. Это был плод творчества ученого, который над этим много работал, много думал...» [16].

Працюючи в Кіровоградському державному педагогічному університеті Володимир Володимирович створив атмосферу творчого пошуку, постійного вдосконалення. Він був одним із перших докторів наук, який захистився, працюючи на історичному факультеті КДПУ. Крутіков залишив по собі вагомий науковий доробок та забезпечив високий рівень педагогічної майстерності, на який рівняються й досі.

Смерть обірвала життя В. В. Крутікова 9 грудня 1998 р., коли він готував до друку монографію та низку статей. Як констатують колеги по кафедрі, — у нього було нестримне бажання жити і творчо працювати. Навіть перебуваючи у машині швидкої медичної допомоги, він звернувся до лікарів зі словами: «Я хочу жити!»

Безперечно, все життя вченого-історика, педагога було насичене різнобічною науковою та громадською діяльністю. Володимир Володимирович поєднував наукову принципність, професіоналізм з глибокою магією педагогічного слова.

Вагомий внесок в розробку історії формування і розвитку буржуазії і індустріального потенціалу України пореформеної доби, здійснений професором В. В. Крутіковим, сподіваємось, буде і надалі принагідно згачуватися його вдячними учнями і послідовниками. В історії вітчизняної науки він залишиться справжнім вченим, який зміг багато в чому реалізувати свої творчі задуми, у витоків яких стояв його Вчитель — Дмитро Павлович Пойда.

На сучасному етапі викладачі кафедри російської історії не лише шанують пам'ять талановитого вченого, але й плідно продовжують започатковану ним наукову традицію. Завдяки пошуковій роботі доцентів Т. Д. Липовської, В. Д. Мирончука, Т. А. Чуднової вивчені основні етапи життя, наукової і викладацької діяльності колеги. Розробляється проблематика, пов'язана з вивченням історії гірничопромишля буржуазії Півдня України пореформеної доби, у витоків якої стояв В. В. Крутіков. Свідченням цього є дослідження аспірантом кафедри В. Медяником яскравої постаті та різнобічної діяльності одного з найбільш авторитетних представників ділових кіл Російської імперії кінця XIX — початку XX ст., голови Ради з'їздів гірничопромишля Півдня Росії М. Ф. фон Дітмара, який залишив після себе помітний слід в підприємстві, науці та громадському житті.■

Список використаних джерел та літератури:

1. Автобіографія В. В. Крутікова от 1966 г. — Архів Дніпропетровського національного університету (далі — АДНУ), спр. 2, арк. 1–3.
2. Автобіографія В. В. Крутікова от 1981 г. — Архів Кіровоградського державного педагогічного університету (далі — АКДПУ), спр. 3, арк. 1–4.
3. Витяг з наказу № 6-К по Кіровоградському державному педагогічному університету від 26 січня 1981 р. — АКДПУ, спр. 1, арк. 1.
4. Витяг з наказу № 56-К по Кіровоградському державному педагогічному університету від 9 жовтня 1991 р. — АКДПУ, спр. 19, арк. 24.
5. Заявление о переводе В. В. Крутікова на должность старшего научного сотрудника 1977 г. — АДНУ, спр. 5, арк. 1.
6. Заявление об увольнении В. В. Крутікова с должности доцента кафедры истории СССР и УССР 1981 г. — АДНУ, спр. 30, арк. 1.
7. Липовська Т. Д., В. В. Крутіков — відомий вчений України / Т. Д. Липовська, В. Д. Мирончук // Вісник Дніпропетровського університету. — 2004. — № 5. — с. 86–90.
8. Личная анкета В. В. Крутікова. — АДНУ, спр. 2, арк. 1–4.
9. Некролог // Записки науково-дослідницької лабораторії Південної України. — Запоріжжя, 1999. — №4 — 5. — с. 300.
10. Отчет о работе на кафедре истории СССР и УССР за 1971–1975 гг. // АДНУ, спр. 15, арк. 1–6.
11. Спогади про В. В. Крутікова декана історичного факультету КДПУ Т. І. Бабака у 1980–1984 рр // Особистий фонд М. Міленіна.
12. Спогади про В. В. Крутікова доцента кафедри всесвітньої історії КДПУ А. І. Кияна // Особистий фонд М. Міленіна.
13. Спогади про В. В. Крутікова директора Державного архіву Дніпропетровської області Н. В. Киструської // Особистий фонд М. Міленіна.
14. Спогади про В. В. Крутікова доцента кафедри всесвітньої історії ДНУ І. В. Толстих // Особистий фонд М. Міленіна.
15. Спогади про В. В. Крутікова доктора історичних наук, завідувача кафедри української історії та етнополітики ДНУ О. Б. Шляхова // Особистий фонд М. Міленіна.
16. Спогади про В. В. Крутікова старшого викладача кафедри історіографії, джерелознавства та архівознавства ДНУ Є. А. Чернова // Особистий фонд М. Міленіна.
17. Характеристика старшого преподавателя кафедры истории СССР и УССР В. В. Крутікова 1971 г. — АДНУ, спр. 10, арк. 1–3.
18. Характеристика доцента кафедры истории СССР та УССР В. В. Крутікова 1972 г. — АДНУ, спр. 20, арк. 1–3.

«УКРАЇНИ ХХІ СТОРІЧЧЯ — ІНТЕЛЕКТ І ТВОРЧИСТЬ МОЛОДІ»

Оргкомітет I Всеукраїнського форуму студентів, аспірантів і молодих учених «Україні ХХІ сторіччя — інтелект і творчість молоді», що проходив у Дніпропетровському національному університеті ім. О. Гончара, розробив рекомендації для здійснення комплексу заходів на державному, регіональному і університетському рівнях для підвищення мотивації молоді займатися науковими дослідженнями.

Зокрема, акцентується увага на необхідності адаптації національного законодавства з питань освіт-

вили 207 молодих науковців з Дніпропетровська, Києва, Харкова, Луганська, Львова, Одеси, Миколаєва, Полтави, Житомира та інших міст України, дослідження яких відзначені на регіональному, загальнодержавному та міжнародному рівнях. Це студенти, аспіранти та молоді учені — лауреати премії НАНУ, іменні стипендіати Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та інших державних установ, такі, що отри-

ди України В.М. Литвина, Президента Національної академії наук України Б.Є. Патона, Міністра освіти і науки, молоді та спорту України Д.В. Табачника, Президента Національної академії педагогічних наук України В.Г. Кременя, Першого заступника Міністра освіти і науки, молоді та спорту України і голови Оргкомітету Форуму Є.М. Суліми та інших.

«Турботливе відношення до інтелектуального багатства має для України принципове значення, — йдеться у привітанні Міністра освіти і науки, молоді та спорту Дмитра Табачника. — Молоді люди, які захоплені науковою творчістю, володіють сучасними методами і технологіями в галузі науки, техніки і виробництва, практикою вибору оптимальних рішень — це головний ресурс сучасної інноваційної економіки, ресурс, який здатний забезпечити динамічний розвиток нашої країни.

Форум зібрав найталановитіших представників молоді з усієї країни, яких об'єднує не лише потяг до знань, але й бажання реалізувати свої здібності. Дехто вже присвятив себе науці і знайшов використання своїм талантам. Впевнений, що молоді люди, які здібні генерувати інноваційні ідеї, створювати і впроваджувати нові технології, дозволять Україні зробити впевнений крок у стабільне майбутнє», — зазначив Дмитро Володимирович.

Вітаючи молодих науковців, ректор Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара М.В. Поляков наголосив:

— У сучасному світі інтелектуальний ресурс виступає головним рушієм розвитку суспільства. Сьогодні Україна має достатній потенціал для прискореного інноваційного ро-

Урочисте відкриття Форуму.

ньою та наукової діяльності до законодавства Європейського Союзу; розширенні напрямів державних і регіональних цільових наукових програм для студентства і молодих учених та підсиленні контролю державних органів за цільовим використанням коштів цих програм; впровадженні державних мінімальних соціальних стандартів з метою фінансового забезпечення наукової діяльності студентства і молодих учених. Також пропонується започаткувати загальноукраїнську академічну програму, яка б дозволила виконувати системну роботу з формування нової генерації наукової еліти України, у тому числі й кредитування молодих учених, що досягли результатів світового рівня — гранти на житло, наукове обладнання, стажування у провідних вітчизняних і зарубіжних науково-освітніх центрах та інше.

За підсумками роботи Форуму 20 студентів, аспірантів і молодих учених з різних ВНЗ України були відзначені дипломами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту за кращі доповіді, а всі молоді науковці отримали сертифікати учасників. Нагадаємо, що свої доповіді предста-

мали державні або зарубіжні гранти, переможці й призери міжнародних, всеукраїнських і регіональних олімпіад, конкурсів, виставок тощо.

Робота Форуму проходила в режимі пленарних засідань і шести секцій в таких галузях: гуманітарні науки, розвиток людського потенціалу та формування громадянського суспільства, економічні науки, природничі науки та охорона навколишнього середовища, математичні науки та нові комп'ютерні технології, новітні технології, речовини та матеріали. Роботою молоді в усіх секціях керували декани відповідних факультетів ДНУ, авторитетні вчені.

На адресу Форуму надійшли вітання від Голови Верховної Ра-

Диплом МОНМС отримує Ганна Нікітіна, студентка ДНУ ім. О. Гончара.

звитку за пріоритетними науковими напрямками, серед яких фундаментальна наука, енергозбереження, раціональне природокористування, профілактика і лікування найпоширеніших захворювань, інформаційні та комунікаційні технології, нові речовини і матеріали. Створюються правові, економічні та організаційні засади для активізації дослідницької діяльності у вищих навчальних закладах, забезпечення оновлення матеріально-технічної бази, стимулювання розвитку провідних наукових шкіл і закріплення молодих талановитих кадрів у науці, підвищення соціального статусу науковців.

Переконаний: саме університети є сьогодні тими осередками, де щодня творяться нові наукові ідеї. Важливим показником діяльності університету є підготовка висококваліфікованих фахівців і молодих дослідників для наукомістких галузей вітчизняної економіки, пошук нових і поширення існуючих форм навчання і наукової роботи студентів та аспірантів університету. До таких форм наукової роботи належать: участь студентів у виконанні наукових розробок за напрямками кафедр, здійснення самостійних пошукових досліджень, виготовлення зразків і моделей, розробка програмних продуктів, виступи на наукових конференціях, участь у фахових олімпіадах тощо. Ці форми сприяють накопиченню та поширенню знань, освоєнню перспективних наукових напрямів, стимулюють творчу діяльність майбутніх фахівців, стають нормою для більшості випускаючих кафедр університету, — зазначив Микола Вікторович.

Також із побажаннями учасникам Форуму нових ідей і відкриттів до молодих науковців звернулися Голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації О.Ю. Вілкул, голова Придніпровського наукового центру НАН і МОНМС України А.Ф. Булат, начальник відділу Інституту інноваційних технологій та змісту освіти МОНМС Ю.М. Сафонов, проректор Київського національного університету ім. Т. Шевченка В.П. Шевченко.

Головне завдання Форуму повністю збігається зі стратегічною метою Державної цільової науково-технічної та соціальної програ-

ми «Наука в університетах» на 2008—2012 роки, яка передбачає активізацію наукової діяльності вищих навчальних закладів України та поглиблення її взаємодії з навчальним процесом, що сприятиме підготовці нового покоління висококваліфікованих фахівців для різних галузей національної економіки. Регулярне проведення подібних форумів в Україні, на думку організаторів, працюватиме на зростання іміджу науковця, створюватиме основу для формування професійної компетенції в триаді: студент-аспірант-науковець. Справжня, а не лише декларована увага з боку

Рада молодих учених ДНУ презентує свої досягнення.

держави до конкурентоспроможних наукових розробок та інноваційної діяльності найталановитіших представників молоді в ринкових умовах відіграватиме позитивну роль у розвитку національної інноваційної системи. Тому до його організації долучилися Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Національна академія наук України, Інститут інноваційних технологій та змісту освіти МОНМС, НАНУ, Дніпропетровська обласна державна адміністрація, Дніпропетровська обласна рада.

Великі сподівання на участь у Форумі покладають і молоді науковці, що приїхали до Дніпропетровська з різних міст України. «Моя спеціальність „Екологія та охорона навколишнього середовища“, я займаюся створенням експериментальних моделей кар'єрів, хвостосховищ, сміттєвідвалів, як соляних, так і побутових, — говорить студент Львівського національного університету ім. І. Франка Ігор Кицмур. — Моя робота називається „Експериментальне моделювання процесів засолення ґрунтових вод в зоні впливу ДП «Калійний завод» міста Калуш“. Проблема міста Калуш, що на Івано-Франківщині, ак-

туальна для багатьох регіонів. Адже такі незагоєні рани, як кар'єр у Калуші, є в різних місцях, і без наукового підходу проблеми не вирішити. Наприклад, досліджуваний мною кар'єр може залишити без питної води близько 120 тисяч людей. Я прагну оприлюднити мої дослідження, продемонструвати експериментальні моделі, створені в лабораторних умовах, обмінятися ідеями з колегами».

«Я багаторазово брала участь у міжнародних конференціях, посідала призові місця у Всеукраїнських конкурсах наукових робіт, — говорить студентка Луганського національного університету Ольга Сидоренко. — Робота, яку я представляю на Форумі, присвячується дослідженню умов годування і утримання перепелів японських. Це нова і досить перспективна галузь птахівництва в Україні, тому я сподіваюся, що вона знайде застосування у промисловості».

Господарі Форуму — Рада молодих вчених і Студентське наукове товариство ДНУ ім. О. Гончара — також представили свої численні здобутки колегам. «Молоді вчені нашого університету мають значні досягнення, — зазначає голова Ради молодих вчених ДНУ Тетяна Чаус. — Ми маємо патенти, винаходи, монографії, підручники, перемоги у конкурсах. Протягом останніх трьох років наша Рада молодих вчених посідає призові місця в обласних конкурсах. Так, за результатами конкурсу молодих вчених минулого року з 12 призових місць п'ять посіли молоді науковці ДНУ. Наприклад, ми представляємо дослідження „Вивчення насінневого генофонду рослин в умовах урбанізованого міста“, що фінансується Дніпропетровською облдержадміністрацією. Тема дуже актуальна не тільки до Дніпропетровщини, а й для інших промислових мегаполісів України. Тож, на Форумі ми представляємо вже знані наукові школи ДНУ, славетні традиції яких продовжує молодь».

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О. Гончара.

Зустрічаючись з нашими людьми в Америці і з тими, хто тут живе більше як півстоліття, і хто прибув сюди порівняно нещодавно, або навіть з такими, що побачили світ на землі Вашингтону, я знову та знову намагаюся знайти відповідь на головне запитання. А чому ж такі у більшості своїй ці люди тягнуться до свого, не цураються рідного кореня та, принаймні, раз у тиждень прагнуть зібратися хоч би у церкві, щоб знову почути материнське слово, погмоніти про те се. А то й навіть послухати гарного анекдоту з України. Тим більш, що приводів для розчарувань материнським краєм в тутешній громаді доволі.

Якщо подумки окреслити ставлення і цікавість Україною західною діаспорою, то можна окреслити два основних етапи. Це до доленого для усіх нас 1991 року і власне двадцять останніх літ, коли на мапі світу з'явилася держава — Україна.

Доволі однозначно сприймалася і трактувалася, у не завжди однорідному політично і навіть релігійному середовищі української діаспори США, доба Радянської України. В більшості, за винятком окремих зовсім не впливових груп, котрі чи то за гроші Москви, чи не з великого розуму, вірили у «світле майбутне» для своєї історичної Батьківщини, решта мала чітку позицію щодо тодішнього свого народу. Україна під гнітом іноземної окупації, її народ зазнає різних форм дискримінації й головне завдання кожного свідомого українця — робити все для того, аби Вітчизна стала вільною і позбулася комуністичної влади. Про це молилися, як у католицьких так і православних українських церквах, про це прохали Дажбога сповідники Рідної Української Віри, послідовники якої, між іншим, на чолі з своїм зверхником Учителем Левом Силенко зародилися (а вони самі, вочевидь, вважають що відродилися) саме на вільній землі Вашингтону та Канаді. Не знаю, кому вже там молилися атеїсти та агностики, котрі, хоч у малій кількості, напевно, є такі серед нашої громади Північної Америки. Але українці США були єдині в своєму прагненні щодо долі України. Щоправда, дещо по-різному бачили вони шляхи здобуття бажаного.

Власне розгляд цієї теми потребує опрацювання цілих наукових інституцій, систематизації та осмислення цих явищ, як значної складової українського еміграційного життя, зрештою як впливовий чинник формування національної ідеї та її втілення в період бездержавності нашого народу в двадцятому сторіччі. Як позитив цього процесу я б відзначив доволі широкий спектр політичних угруповань та навіть партій, котрі наша діаспора творила на чужині, ставлячи здавалось би нездоланне завдання — утворення незалежної та демократичної України. Як мені скидається, таке вочевидь, стало можливо завдяки широким демократичним свободам, котрими завжди відрзнялась і відрізняються Сполучені Штати Америки. Країну, котру проклинають шовіністи усіх відтінків, яку ненавидять люди з тоталітарним мисленням і прихильники поневолення за будь-якою ознакою: національною, релігійною, соціальною, тощо. В людській спільноті не може бути чогось безгрішного і досконалого. Зрозуміло, що має свої хибі й Америка. Для ока подорожувачого це малопомітно, не так відчутно. Однак, зрозуміло, і ця держава має свої проблеми, можливо, навіть не безпідставні нарікання про те що, чимало з того позитивного, що вона мала у соціальному та політичному житті нині, частково втрачається та нівелюється. Однак, особисто я відчув, що «нігде так вольно не дишит человек», як саме в Америці. Права людини, свободи особистості зведені тут, як на мене, до культу. Нам, сформованим в умовах одного великого колгоспу з неоконкретною назвою СРСР, це часами важко до кінця усвідомити. Інколи нам скидається, що це щось штучне, породжене «загниваючим капіталізмом» і аж ніяк не притаманне українській душі. Але такі тези однозначно помилкові, навіть шкідливі для майбуття власної України. Ми повинні чітко розуміти, що на цій планеті Земля є, коли не об'єктом для наслідування, то принаймні орієнтири для нашого подальшого руху. А на закиди опонентів, котрі у стилі кремлівського утримання Задорнова, який заробляє гроші, паплюжачи Захід у своїх доволі примітивних інтермедіях, а, між тим, мешкає в «буржуазній Ризі», зазначу лише одне. Порівняйте кількість тих, хто їде на стало в США з країн колишнього Радянського Союзу з числом таких, хто повертається. Рух відбувається фактично в одному напрямку. Чи можна знайти такого факту, бодай, якийсь один переконливий аргумент на користь того, як добре було в СРСР та як погано жилося в Америці...

Однак, щодо політичного життя нашої громади в Америці за часів Радянської України. Попри, знову ж таки, певну «багатовек-

торність» політичної думки в середовищі західної української діаспори, вона була послідовна в конечній необхідності повстання незалежної Української держави. Ось лише шляхи вирішення цього історичного завдання різні політичні групи та партії бачили по-різному. Багато цікавого мені на цю тему розповідав під час нинішніх моїх відвідин США добродій Петро Палюх. Про нього та його родину можна було б багато оповідати, як про приклад того, що «Україна справді там, де я». І не лише тому, що три доні, а зараз вже чотири маленьких онуки, подружжя Лесі та Петра Палюх плино говорять по-нашому, а старша Уляна, здається, коли б не на стало переїхала жити в Україну. Просто, як на мене, родина Палюха свідчення того, що національна, культурологічна, ментальна приналежність людини може визначитися не завжди місцем проживання. Зрозуміло, що Петро Палюх разом зі своїми рідними — американці. Інакше, це було б, очевидно, в певній мірі трагедією. Емі-

Фідель СУХОНИС

І ЗНОВУ Я В АМЕРИЦІ

Частина друга

Продовження. Початок у попередньому номері.

грація — завжди певний стрес, завжди певні випробування. І перебувати в такому стані цілими генераціями — це своєрідна форма геноциду. Але у випадку родини Палюх можна спостерігати яскраве свідчення такого явища, котре часами може лише декларуватися, не набуваючи реального змісту. А саме, що ці люди (якщо врахувати батьків пані Лесі та пана Петра) вже започаткували четверту генерацію американців українського походження не лише за самовизначенням, а й за суттю. До того треба докласти чимало зусиль і душі. Однак будь-яке моральне та ментальне удосконалення людини потребує праці.

Цінуючи гумор, Петро Палюх у розмові з мною нерідко супроводжував свої сентенції добрим жартом. Але така добра справа не заважала, а лише допомагала часами зрозуміти чимало з того, що було незрозумілим чи погано уявним.

— Ну, а на що Ви, бандерівці, тут в Америці сподівалися, наприклад, у 70-х чи 80-х роках минулого століття. Хоч то і подиву гідно, але останній постріл повстанців на Західній Україні пролунав в 1960 році. Військовий опір припинено, русифікація набуває жахливих розмірів, виростають вже цілі генерації українців, котрі абсолютно відірвані від національних традицій та ідей, релігії, інших джерел самоусвідомлення людини. Москва не без успіху творить етномонстра під назвою «советський народ». Я пригадую, що у ті роки, наприклад, в Дніпропетровську мені просто поговорити з кимось доброю українською «не хатньою» мовою — вже було подія. В яку незалежну Україну за таких умов Ви тоді могли вірити за тисячі миль від неї?! — цікаво у Петра, заважаючи йому керувати авто по дорозі на Філадельфію.

— Ти ж знаєш, що бандерівці ніколи не здаються! — з доброю посмішкою промовляє Петро. А потім вже серйозно додає. — Ми тут на Заході добре знали, що Радянський Союз — абсолютно не життєздатна система. Ми розуміли, що рано чи пізно, він щезне. Навіть висловлювалися припущення, коли це може статися. Дехто дуже помилявся в своїх прогнозах, декому вдалося майже точно передбачити розпад. Отож, навіть тодішня ситуація не була абсолютно безвихідною...

Подорожуючи цього разу багато Америкою з Петром Палюхом, котрий належить до тих, хто «народжений по дорозі» (так часто жартома називають представників третьої хвилі еміграції, котрі потрапили разом з батьками на Захід зовсім малими дітьми або народилися в Європі, у таборах для переміщених осіб чи ще якійсь країні, допоки родина остаточно облаштувалася на сталі життя в західній півкулі), я чимало дізнався нового власне про юнацький період життя таких, як мій опікун. Багатьом українським організаціям, котрі мали чітку політичну програму, вдалося створити абсолютну життєздатні, дієві структури. Наприкінці 50-х початку 60-х років минулого століття, як я зрозумів в Америці, не проблема було зібрати для якихось протестних акцій десятки, а то й сотні тисяч наших співвітчизників. Власне, якихось інших дієвих акцій, як засвідчити світові, що є українській нарід, який не хоче жити у «соціалістичному раю», наша діаспора не мала. Особливо організованими і дисциплінованими були, очевидно, бандерівці.

— Я вже нині й не пригадаю, з якої причини ми тоді демонстрували під радянською амбасадом, — ділиться свої спогадами Петро Палюх. — Причин очевидно вистачало. Це були утиски прав люди в Україні, нищення мови, переслідування дисидентів і таке інше. Щоб ти знав, демократія в Америці має зуби. Пригадую, коли наша молодь кинулася штурмувати ворота советського посольства, поліцейські кийки щедро посилалися по наших спинах і

головах. А потім частину найбільш активних і завязятих відрізали від основного натовпу і почали забирати до поліцейських машин. Я опинився якраз посередині цього збуреного гурту, дістав пару разів добряче по корку, а тоді двійко подібних, до тебе здорованих — полісменів, потягли мене до своїх блимаючих світлами, з включеними сиренами автівок. Бути заарештованим мені аж ніяк не хотілося. Але що робити?! І раптом в ці хвили, невідомо звідки, до мене підбігає якась маленька старенька українка. Вона щосили починає мене лупцювати по голові та плечах, відштовхуючи від поліцейських і поганою англійською кричить:

— Дайте мені цього дурня! Я дам йому перцю вдома! Скільки раз говорили: не ходи на демонстрації! не ходи на демонстрації!

Незнайома бабуся безупинно гателить мене по чому доведеться. Поліцейські зупинилися і отетеріли, дивляться один на одного. Потім один каже до незнайомки:

— Забирай його таки додому. І щоб ми його тут більше не бачили!

Ми швидко починаємо проштовхуватися з старенькою через збурений натовп. Опинившись вже на вільному місті, одночасно зупиняємося. Чи то по інерції, чи з великої любові, чи для переконливості старенька ще раз гателить мене по голові своєю маленькою, але міцною рукою. А тоді перехрещує і каже:

— Біжи, синку, біжи!

Я не встигаю їй подякувати і чимдуж кидаюся в найближчі провулки. Ти, розумієш, той випадок сповна розкушує сенс нашого тутешнього громадського життя. На жаль, нині вже набагато менш активного, аніж колись. Якщо справа заходила про засадничі речі українського політикуму, всі були єдині, незалежно від відтінків партійних прапорів...

На загал пересічно суспільство в Україні дуже мало знає про те, як намагалися боронити права нашого народу діаспоряни в роки «залізної завіси». І, як на мене, вина у тому навіть не держави, хоча й вона, відома річ, повинна була б долучитися до такої просвітницької роботи. Упущення тут усіх тих, хто може бути захищений до націонал-демократичного сучасного політичного вітчизняного табору. Ми, як у «советські часи», звикли до команди згори, до якихось директив, до якоїсь компанійщини. Наша ж еміграція, дякувати Богу, діяла інакше, найперше думається через наочні приклади західного суспільства, серед якого жила і, по-можливості, боролася за українську Україну. А у суспільстві тому будь-яка громадська ініціатива часто йде не згори, а знизу.

Чому ми повинні більше знати про той період життя нашої еміграції? Про те, як намагалися наблизити незалежну добу нашої держави ці люди. Зрозуміло, що найперше, коли керуватися принципами цивілізованого соціуму, такими простими і людяними засадами, як вдячність і пам'ять про жертвовну працю багатьох і багатьох свідомих українців на чужині заради національних ідеалів. І це важливо не лише для тих людей. Це потрібно для майбуття України, це потрібно для виховання покоління, котре хочеться вірити, остаточно набуде рис представників самодостатньої і свідомої нації.

Пригадаймо, як навіть з негідників комуністична система робила героїв. Син, котрий зрадив батька, в усі часи, і в усіх народів викликає лише огиду і зневагу. А стараннями Москви Павлик Морозов, який фактично знищив власного тата заради утопічної марксистсько-ленінської ідеї, був ідеалом для наслідування мільйонів маленьких українців в часи СРСР. Зрозуміло, коли за чесноти для наслідування подається зрада і опуканство, суспільство морально не може бути здоровим і життєдайним. Ми нині дивуємося розхристаності духовних вартостей в українському житті. Але все закономірно! Більшість з тих, хто нині живе і працює в Україні, мав за ідейний приклад павликів морозових...

Однак, у нашого народу є справжні герої, є правдиві ідеали. І не лише постаті світової історії. А мільйони-мільйони вірних синів і дочок, котрі залишилися українцями, котрі сповідували віру в Бога і в людину, в найскрутніші для нашого народу часи.

Завдяки Петрові під час цієї подорожі до США у мене відбулася не одна цікава зустріч. І найперше з паном Дмитром. Сьогодні — це вже літня, можна сказати немінна людина, котра окрім родини Палюх ані від кого не має опіки. А скільки ж пан Дмитро віддав на алтар української справи! Окремої книжки заслуговує його життєпис, його багаторічна боротьба і праця заради того, що нині є в Україні реальністю: незалежність, жовто-блакитний прапор, право мати нашому народу власну державу. Якби подібну долю мав хтось з тих, хто долучився, наприклад, до творення Ізраїлю, то певен — його сьогодні було б зовсім інакшим. До Дмитра ж раз

Пан Дмитро останні роки працював в бюро ОЧУСу — української допорогової організації у Нью-Йорку. А хто ж нині допоможе йому окрім родини Палюх....

на день заїздить чи то Петро, чи його дружина — пані Леся, чи навіть їх зять. Привезуть старенькому поїсти, перекинуться словом, аби, бодай, якось прикрасити його самотність. І знову для самотнього старика години на самоті тягнуться, як вічність. Не хочу ідеалізувати все, що нині відбувається в нашій громаді у США, навіть серед найбільш свідомої та організованої її частини. А тому дозволю собі ствердити: не по-християнські це, не по-людські, навіть якщо хочете не по-бандерівські. Справжні бандерівці своїх ніколи не полишали у біді. А пан Дмитро нині бідує під вантажем прожитих літ, від шоденності самотнього відвіця без дітей та рідні. Йому так важлива навіть дрібка уваги до нього з боку будь-кого. Я вже прилетів в Україну, а Петро по Інтернету, писав мені, як ще довго згадував пан Дмитро нашу зустріч. Та, мовляв, дивувався, що не перевелися козаки на Україні.

— А я все на того хлопа дивився знизу вгору. Ото великий хлоп! — описував мені враження старенького від нашої зустрічі Петро в е-ноті.

Однак, ця дрібка радості від нашої зустрічі так і залишилась для старенького лише милим спомином про коротку зустріч. Чи дасть ще Бог нам колись побачитися? І мені потиснути вже немінно, але мужню руку борця за волю України.

Очевидно, на жаль, що будь-яка етнічна група на чужині не може достатньо довго зберігати активність без припливу нової крові, без моральної і матеріальної допомоги материкової Батьківщини. І тут можна окреслити цілий масив проблем щодо сьогодення нашої діаспори в США. Однак, це тема вже для окремої розмови.

А насамкінець цього розділу хотів би торкнутися ще одного стереотипу, що побутує в Україні стосовно життя діаспори. Не раз доводилося чути чи то опосередковано, чи то у прямій редакції від тутешніх, дозволю собі висловитися — хохлів, таку тезу. Мовляв, бавляться ті діаспорчики Україною через ситість та неробство. Ім би наші проблеми, ось тоді й побачили б, які вони патріоти?! Після неодноразових відвідин Америки таке мені слухати просто гидко. Так життя в цій країні надзвичайно вигідне і влаштоване. Але ніколи там доларя, і ні для кого (принаймні, для наших людей) з неба не падали. Їх заробляли важкою щоденною працею. І подвійно, коли не потрібні, було трудно тим, хто прибув до США після Другої Світової війни та хотів залишатися українцем. Ось фрагмент з розповіді, котру я почув від успішного і респектабельного нині американця українського походження, що народився «по дорозі» в Америку Петра Палюха. Редакція тексту моя, однак суть оповіді збережена до дрібки.

— Бувають сядуть батько з мамою ввечері до столу і починають кроїти кущий родинний бюджет. Ось це на харчі, а це за рент квартири треба заплатити, і за електрику, і за воду. А ше мати скрушно похитає головою:

— Петрові штани нові вкрай потрібні. Я вже старі латала — латала. Немає куди й заплату ставити.

Василь Палюх дружину розуміє і сина шкода. Однак, рішуче відкладе двадцятку на «українську справу». Заробляв у ті часи Василь Палюх трохи більше доляра денно...

Дарина СУХОНИС

можу хоч зараз поплавати з дельфінами, треба

Планета Земля ховає від нас безліч загадок. І не завжди науковий та технічний прогрес можуть допомогти нам їх розгадати. Одна із найпрекрасніших таємниць природи — це дельфіни. «Люди моря», «морські канарки» — ці дивні, чудові створіння не можуть залишити байдужим. Дельфіни мешкають у воді, але це не риби, а ссавці з ряду китоподібних. Тобто їм необхідне повітря — вони дихають легенями, а не зябрами. Люди завжди можуть бачити мордочки дельфінів на поверхні моря, тому що дельфіни можуть знаходитися під водою в середньому близько 3—5 хвилин (хоча були зафіксовані випадки, коли дельфіни знаходилися під водою від 10 до 15 хвилин). Попри ці факти, у мене, після безпосереднього спілкування з дельфінами виникло враження, що це — інопланетні гості, дивні розумні істоти, що знають набагато більше, ніж ми....

У Криму влітку можна зустріти безліч написів про те, що

ВІЧНІ ДІТЛАХИ, АБО ЯК Я ЗАКОХАЛАСЬ У ДЕЛЬФІНІВ

«Дельфінарії у Ялті» (чи будь-якому іншому місті) запрошує вас на незабутню виставу. За окрему плату можна торкнутися, погодувати та сфотографувати зірок програми. І певно, майже у кожній дитини, що відпочивала на Чорному морі, є фото з дельфіном. Моєю дитячою, а згодом і дорослою мрією було бажання поплавати з дельфіном. Просто торкнутися, обійняти його і пливти... Але з певних причин, це довго залишалось мрією.

Безперечним плюсом у відпочинку на морі весною, а не влітку, є відсут-

ність галасливої юрти туристів з країн близького зарубіжжя. Цієї весни я побачила зовсім іншу Ялту — не вишарпану спекою та туристами, а соковиту, свіжу, немов живий організм, що вже прокинувся. Для того, аби нарешті справдити власну мрію, я вибрала дельфінарії, що знаходиться в готельному комплексі Ялта-Інтурист. Безліч моїх знайомих розпові-

дали свої позитивні враження від відвідин цього закладу і про те, які талановиті тут дельфіни. У цей час вистав ще було, не лю-дей та кож. До існує близько сорока різновидів дельфінів. Я познайомилася з Афалінами (Tursiops truncatus). Це — найвідоміший і популярний різновид дельфінових. При згадці дельфіна з більшою ймовірністю люди на уявляють собі саме цей вид. Частково своєю популярністю афаліни зобов'язані численним згадуванням у кінематографі та художній літературі і високою здатністю до навчання.

Мене зустріла привітна молода дівчина, і я з завмиранням серця почула, що

У ДЕЛЬФІНІВ

взяти лише купальник та рушник.

Навіть журналісту важко знайти відповідні слова, аби описати те відчуття, коли підходиш до краю басейну, а на тебе дивляться чотири усміхнені обличчя. Так, саме обличчя, і саме усміхнені, бо дельфіни усміхались, стрекотали, пищали, гукали та плескали. За словами тренера, вони надто сумували за людьми та виставами взимку. Поки я вдягала гідрокостюм (адже вода у басейні морська, її температура на той час сягала 14 градусів за Цельсієм), моя група підтримки у кількості п'ять чоловік розмісилась на трибунах. Дельфіни одразу зауважили публіку і почали до них загравати, співати, плескати. Вони це робили не тому що треба, а просто тому, що так хочеться. Чи це не вияв самосвідомості?

Після короткого інструктажу (мені розповіли, як правильно тримати дельфіна за плавники, як правильно їх гладити) ми, разом з тренером, підійшли до краю басейна. На мене знову дивилися чотири усміхнені обличчя. Вони плавали один поперед одного, іноді стрекотали, немов говорячи «Я! Я! Можна Я!». Я одразу помітила найменшого за розміром дельфіна, як потім виявилось, це був наймолодший, чотирирічний Боря.

Мить, коли я, лежачи на животі, обхопила плавники дельфіна — ніби взяла його за руки, і він затягнув мене у воду, а потім ми швидко

попливли, незбагненна... Я стискала його руками, бачила, як він високо підняв голову і ми швидко розсікаємо воду в басейні. Ми зробили невелике коло і повернулись. Одразу ж мене обступили всі чотири дельфіни. Під водою я відчувала, як вони притискаються до мене. Певно, в мене на обличчі був такий шок, що тренер спитала, чи все добре, та взяла мене за руку. Навіть холодна вода не заглушила цих емоцій. Я дивилась в їхні очі, зовсім поруч, і не могла повірити, що вони тут, біля мене. Більш за все вразило, що тренер не давала їм конкретних команд. Вона розповідала мені, що зараз будуть робити дельфіни або якогось дельфіна і за який плавник треба взяти, і вони просто це повторюва-

ли. Ми зробили безліч кіл із Зайкою та Немо (два найстарші дельфіни у басейні, Зайка навіть знімалась у телевізійному серіалі на українському телебаченні). Потім були обійми та поцілунки, чухання животиків, плавання та танці. Дельфіни швидко торкалися мене своїми дзьобиками (чи можливо, влучніше сказати носиками), імітуючи поцілунки. Я в свою чергу також цілувала їх, все ще не вірячи, що все це реальність. Ще запам'яталось те, що коли до мене з обох боків притислись Зайка та Немо, позуючи та посміхаючись для фото, ззаду несподівано з'явився маленький Боря. Мене вразило, що він зробив це просто так, ніби четвертий приятель зі словами «Я з вами теж хочу сфотографуватись».

А ще, я зауважила, що люди, які працюють з дельфінами, якісь інші. Усміхнені, спокійні, чемні, ніби випромінюють позитивну енергію. А очі у цих людей, що закохані у свою роботу.

Чотири дельфіни назавжди забрали моє серце. Навіть, коли я повернулась додому, закриваючи очі, я пам'ятаю їхні усмішки та пісні та дуже сумую за ними.

Коли я мокра та щаслива вже йшла з дельфінарію (дельфіни, до речі, помахали мені — «па-па!» на прощання), тренер Віктор нагадав мені загадати бажання, доки я ще в приміщенні дельфінарію. Я добре пам'ятаю, як подивилась на чотири усміхнені обличчя, що аж світилися у сонячних промінцях, і загадала повернутися сюди ще...

ПАМ'ЯТІ ВІТАЛІЯ ШУМАКОВА

Марія ТОВСТОП'ЯТ,
(Каліфорнія, США)

Віталій Шумаков належав до тих людей, для яких Державна Незалежність України і збереження Української нації поза межами Батьківщини, було метою їхнього життя. Тому він приймав активну участь в українських громадсько-церковних організаціях.

Після смерті Патріарха Української Православної Церкви КП Мстислава, нове керівництво УПЦ в США відлучилось від Київського Патріархату і взяло церковну зверхність чужого народу — Константинопільської Церкви.

В. Шумаков багато писав в українській пресі, що ніколи-ніколи національно-свідомий українець, з глибокою вірою в Бога, не буде служити інтересам чужої Церкви, і ніколи не відвернеться від свого народу.

Київський Патріарх і далі продовжував очолювати Цер-

Віталій ШУМАКОВ разом зі своєю дружиною побіля свого будинку в Каліфорнії.

кви Православних Українців, в серцях яких домінували самостійницькі ідеали Української Нації. З ними була і душа В. Шумакова.

Після церковного розколу В. Шумаков всю свою увагу спрямував на фінансову допомогу УПЦ КП в Україні і в США. Він тримав кріпкий зв'язок з Архієпископом Димитрієм (КП). Фінансово помагав українським журналам в Україні і в США. Помогав сиротам в Україні. Постій-

но провадив грошові збірки на інші допомогіві цілі в Українській Громаді, і т.п.

Смерть Віталія Шумакова — є великою втратою для нашого народу, якому він віддав все, що було в його силах.

Ціле своє життя, він непохитно стояв на шляху Української Правди і ніколи не зійшов із цієї дороги, бо був Вірним Сином Української Нації.

І ЗНОВУ Я В АМЕРИЦІ

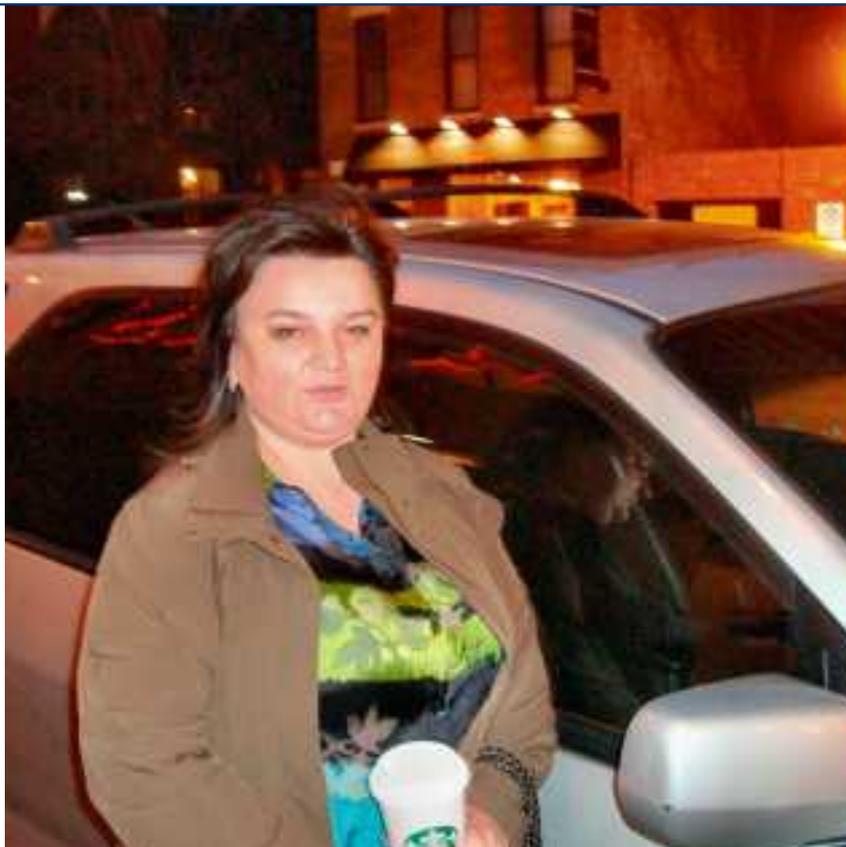
Не лише з блокнотом, а й фотокамерою здійснював свою чергову творчу подорож до США редактор журналу «Бористен» Фідель Сухоніс

Родина Палюхів — такий підпис можна зробити під цим фото. На світлинці аж чотири генерації українського кореня в США, який сягає своїм початком Галичини. І що дивно і водночас зворушливо більшість з цих людей: від дітей до найстарших не лише усвідомлюють своє українське коріння, але й зберігають нашу мову, традиції та звичаї. Крайні зліва Петро та Леся Палюх, яким автор щиро завдячує своїм побутом в США.

Роксолана з Чикаго — так жартома називаю я свою нову знайому американську українку Надію Ільків. Пані Надія родом з Івано-Франківська й належить до, так званої, "четвертої хвилі" нашої еміграції на землі Вашингтона. До честі Н. Ільків вона з перших днів свого перебування в Америці спростовує, на жаль, не безпідставний стереотип про те, що більшість новоприбулих українців цікавлять лише матеріальні блага придбаної Батьківщини. Аж не віриться, як пані Надія багато встигає виконувати обов'язків у громаді: підготовка українських радіопередач, праця встейтовому відділі УККА, організація щорічного фестивалю, присвяченого черговій річниці незалежності України і ще чимало іншої роботи для нашої спільноти на теренах США. І майте на увазі, що за цими турботами ніхто не звільняв Надію Ільків від, так би мовити, "американського життя". Як і переважна більшість активістів і лідерів нашої громади в США роботою на етнічній ниві вона не заробляє собі на хліб насущний.

А чому Роксолана? Бо так само, як і її славна землячка підкорила Туреччину, Надія Ільків надзвичайно вдало за короткий термін опанувала американський спосіб життя. Вона плинно щебече англійською, хвацько керує авто на вулицях гомінкого Чикаго, послуговує усіма найновішими засобами електронної грамоти і без будь-яких вагань береться вирішити будь-яку проблему, де б вона її не зустріла: чи то в своєму "американському житті", чи серед нашої громади.

Серед американців чималенько людей і великих, і огрядних. В принципі це можна вважати проблемою нації. Воно й зрозуміло, харчі доступні у великій кількості найширшим верствам населення, пересуваються тут здебільшого на авто, а городи з картоплею серед пересічних громадян, напевно, ж така рідкість, як серед українців теплиці з екзотичними фруктами. Ось і нарощує вагу американська нація. Тому доволі розповсюджені в США спеціалізовані крамниці для людей із зайвою вагою та просто, так би мовити, фактурних. На крамницю «Casual Male XL», котру можна вважати аналогом нашого «Богатиря», я натрапив у штаті Нью-Джерзі. Який вибір одягу для великих чоловіків у США, зацікавив і мене. Зайшов і зрозумів, що хоча асортимент товару, як і скрізь в тутешніх крамницях, величезний, але мати нормальну вагу не лише корисно для здоров'я, естетично, а й ощадливо. Наприклад, симпатичні й вигідні картаті штани для гольфа, котрі я придбав буквально через дорогу в іншій крамниці лише за 7 доларів, у американському «Богатирі» коштували буквально втричі більше.

Американський спосіб життя — в простих речах знаходити втіху та поважати навіть у дрібницях кожного. Це відчувається в різних ситуаціях, за різних обставин. «Посміхайся. Ти у Пенсільванії!». Такий напис ми побачили при в'їзді до одного найвідоміших штатів з США у «Rest area» — спеціальної відпочинкової зони, котрі часто можна зустріти, здавалося б на нескінченних гайвеях Америки. Досвід вартий запозичання і в Україні. Між іншим, ще й як елемент патріотичного виховання. Я б, скажімо, бачив на початку славнозвісної Хортиці таке мото: «Українець випростуй плечі! Ти у серці козацького краю!».

З Ноа ми познайомилися у редакції популярного серед українців США тижневика «Час і події» у Чикаго. Америка етнічно надзвичайно строката країна. Ось і у маленького Ноа батько в'єтнамец, а мати європейка. Ну, а до української громади хлопчик так само має безпосереднє відношення. Одна з наших новоприбулих молодих жінок доглядає дитину як нянька. Поміж цією пані і хлопчиком настільки теплі стосунки, що я природно сприйняв її як маму хлопчика. І вже в Україні отримав по Інтернет повідомлення від нових знайомих, що жіночка прохає не гніватися на той жарт. А насправді вона для маленького Ноа лише «бебі сітер». Однак, за що гніватися? Тільки можна потішитися і за щасливе дитинство Ноа, і за те що, наші люди можуть в США все. Навіть виховувати маленьких американців в'єтнамського походження. На згадку про нашу зустріч Ноа подарував мені власний малюнок. Неодмінно буду його зберігати. А раптом з хлопчика виросте славетний художник. Якщо доживу, то поповню на старість особисті статки від продажу такого мистецького раритету.

Приємно зазначити, що українці США зберігають і примножують рідні культурні та релігійні традиції в родині. Вже не один рік знайомий з майстром народної вишивки з Чикаго — пані Анною Кульчицькою. У 2008 році у серії бібліотека журналу «Бористен» побачив світ фотоальбом її робіт, а ще раніше ми перевидали її книгу віршів та спогадів «Українські остарбайтери з Галичини». На чужині здібна мисткиня не лише розвинула свій талант, а й долучила до української народної творчості свою доню Вікторію. Перебуваючи в Чикаго, мені випала приємність — відвідати пані Анну Кульчицьку. На цю зустріч завітала і Вікторія. Охайна і мила квартира української мисткині радувала око різноманітними

художніми виробами різних жанрів. Але найперше вражали виробы самої пані Анни. Особливо колекція чоловічого та жіночого одягу доби Київської Русі. Розробила та виготовила її особисто пані Анна, як і багато інших художніх витворів в українському національному стилі, що прикрашають не лише її апартамент, а й помешкання багатьох людей у різних країнах світу.

На світлині: мамин талант і любов до української культури перебрала доня Вікторія Кавка (на світлині зліва). А зовнішня подібність обох жінок лише підтверджує нерозривність мистецького зв'язку поколінь цієї родини; вбрання княжої доби розроблене і виготовлене Анною Кульчицькою.

«БОРИСТЕН» ПРОПАГУЄ КНИГУ ЛЮБОВІ ВАСИЛІВ-БАЗЮК З КАНАДИ НА СХОДІ УКРАЇНИ.

Книга Любові Василів-Базюк з Торонто «У горі та сльозах наша доля... Геноциди в Україні», на жаль, не втрачає актуальності в значній мірі й сьогодні. Ось чому ми у співпраці з авторкою спробували, по-можливості, ознайомити громадськість на східних теренах нашої країни. Для цього ми обрали вже багато років перевірений шлях презентації української патріотичної книги. А саме — презентація видання в осередках національно-демократичних та просвітницьких організацій Дніпропетровщини та деяких інших містах сходу України. Так, наприклад, цікаво відбулося обговорення книги в красназвочному клубі Дніпропетровської обласної бібліотеки, який очолює Ірина Голуб. Декілька примірників книги отримала січеська група національно свідомої

молоді «Третій гетьманат», яку очолює Юрій Якуба. Ознайомилися з виданням і вірні Храму Петра і Павла УПЦ КП в обласному центрі та члени Січеського представництва Фундації Багряного. На презентаціях цінної книги українки з Канади шеф-редактор видання Фідель Сухоніс знайомив присутніх з життєвим шляхом Любові Василів-Базюк, оповідав про непросту долю цієї жінки, котра через роки, кордони і поневіряння пронесла безмежну любов до свого народу та його духовності. З великим зацікавленням слухало чи маленьке, чи велике зібрання слово — звернення українки з Канади, котре ми вміщуємо у цій добірці. Насамкінець хочеться побажати довгої і щасливої долі новій книзі Любові Василів-Базюк «У горі та сльозах наша доля... Геноциди в Україні», котра неодмінно прислужить творенню нашої соборної, демократичної та незалежної Вітчизни!

Влас. інформ.

3 ПЕРШИХ ВІДГУКІВ

Шановний пане Фідель Сухоніс! Вельми дякую Вам за надану можливість познайомитися з чудовою історичною повістю Любові Василів-Базюк «У горі та сльозах наша доля... Геноциди в Україні»! З перших рядків книга захоплює і поглинає читача так, якби рибу кинули у воду. Якщо не зважати на деякі орфографічні та пунктуаційні помилки, ця науково-дослідницька праця написана «живою» українською мовою, доступно для людей з будь-яким рівнем освітньої підготовки, ніби відбувається дружня бесіда з близькою людиною. Особливо цікавим, на мою думку, цей твір буде для молодого покоління, бо не тільки є насиченим безліччю довідкової інформації з історії України, а також — легким до сприйняття, адаптованим до рівня художньої літератури. Отже, будемо сподіватися, що цю неймовірно цінну, актуальну і повчальну повість побачать якомога більше зацікавлених очей, збережуть в собі якомога більше палких, відданих Батьківщині сердець!

З повагою і вдячністю, Юрій ДЕНИСЕНКО,
(Дніпропетровськ)

Книга Любові Василів-Базюк «У горі та сльозах наша доля...» в історичній перспективі показує геноцид нашого народу. Такі книги вкрай необхідні для духовного розвитку українців та запобіганню таких помилок, які робили наші керманічі протягом століть. І навіть в наш час, коли ще живі деякі люди, що пережили страхіття голоду 1932—33р.р. та 1947р., є такі сили в нашій

країні, які заперечують геноцид українського народу, пояснюючі, ці жахливі події невражає та засухою. Роблячи екскурс в далеке минуле, починаючи зі становлення держа-

Для молодого науковця, громадського активіста Романа Безуса знайомство з книгою українки з Канади стало значною подією в духовному житті.

ви — Київська Русь, автор показує причини втрати державності українців, а з цим і перші геноциди, починаючи з татарської навали. Червоною ниткою пролягає в повісті думка, що тільки власна українська держава може захистити своїх громадян. І тільки

об'єднання всіх патріотичних сил в змозі протистояти загрози з боку антиукраїнських сил.

Роман БЕЗУС,

кандидат економічних наук

Голова громадської організації «Світанок» Любов Лисенко з вдячністю отримала книги Любові Василів-Базюк «У горі та сльозах наша доля... Геноциди в Україні», що надійшли від редакції нашого щомісячника «Бористен». На її рідній конотопщині так само існує брак історичної правди серед широкого загалу населення. Тепер завдяки старанням двох Любовів: з Торонто та з Сумщини, добра на землі стане трошечки більше.

Любов Лисенко.

ПРИВІТАННЯ

Шановний пане редакторе Фіделю Сухоніс, високоповажані Професори, Викладачі шкіл, Письменники, Любителі друкованого слова та всі Учасники — Гості!

Вітаю Вас та щиро дякую, що Ви зібралися на цей вечір, щоб розглянути мій твір «У горі та сльозах наша доля... Геноциди в Україні» та своїми думками, заввагами та навіть гіркою критикою збагатити мене як автора, додати нової снаги для дальшої творчої праці.

Закинула мене гірка доля так далеко від моєї любові Батьківщини, тому і не змогла до Вас прилетіти. Великий Атлантичний океан стає все важче та важче перелітати.

Думками та серцем я буду з Вами, а пан Редактор Сухоніс все розкаже мені при допомозі електронної пошти.

Кожному авторові важливо, як буде сприйнята його книжка. Розумію, що мої політичні погляди можуть не всім подобатися, але старалася висловити все так, щоб нікого не ображати, хоч правда є гіркою та пекучою.

Сердечно дякую Всім Учасникам, що не пожаліли часу та прийшли поділитися своїми думками та враженнями, а пану редактору Сухонісу велике спасибі, що не тільки видає такий змістовний журнал, а й підтримує на душі нас — розсіяних по світі емігрантів.

З пошаною,
Любов ВАСИЛІВ-БАЗЮК
09. 05.2011.

Торонто, у день річниці закінчення Другої Світової Кривавої Війни, яку я від 10 до 15 років повністю пережила та пам'ятаю.☹

МУДРІСТЬ НАРОДІВ СВІТУ: ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Азербайджанські

Нема горя — молись, нема
боргів — женись.

Чужа жінка всім дівкою
здається.

Дім з гарною жінкою — рай.

Не та гарна, що вродлива, а
що довіку правдива.

Женитися — не води напи-
тися.

І красуні розум не завадить.

З коханим кожен куц — дім.

Личіко під чадрою, як сонце
за хмарою.

Від серця до серця —
навпростець дорога.

Англійські

Одруження або людину робить,
або нелюда.

Вибирай собі жінку в суботу, а не в
неділю.

Ані жінки, ані білизни не вибирай
при свічці.

З неслухняної дочки свавільна
жінка.

Від жіночого удару синців
не буває.

Врода у спадок не передається.

Кохання гладеньким шляхом не
ходить.

Коли серце в огні, іскри вилітають
ротом.

Немає ницого кохання, як і гарної
тюрми.

Арабські

Камінь з руки любого яблуком
здається.

Нарізно тужать, а разом нудяться.

Любов подібна до кільця, де ні
початку, ні кінця.

Від любого й цибулина баранцем
здається.

Любиш солодке — терпи гірке.

Далеко від ока, далеко від серця.

Краще відвертий докір, ніж
прихована ненависть.

Сідай навпроти того, кого любиш, і
поруч з тим, кого ненавидиш.

Тяжко, коли любий чумою стає.

Жінка без сорому, що їжа без солі.

У кого гроші, тому й султанська
дочка — наречена.

• РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з іншими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.mist.ua
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.mist.ua

НАША ЦЕРКВА- КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"

видання благославиє патріарх УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№5, 2011

Патріарх ФІЛАРЕТ: «КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ ЗНИЩИТИ НЕМОЖЛИВО»

— *Ваша Святосте, наприкінці минулого року Київський Патріархат заявив, що в Україні реалізовується сценарій зі знищення УПЦ КП. На чому засновані такі твердження?*

— Інформація ця йде з Москви. Базується вона на тому, що Московська Патріархія хоче «подолати розкол», а «подолання розколу» для неї означає припинення існування Київського Патріархату... і приєднання до Московського Патріархату. Ми також за подолання розділення і виступаємо за єдину Помісну Православну Церкву, але маємо інше її бачення: ця Церква повинна існувати незалежно від Московського Патріархату.

Московська патріархія думає «подолати розкол» за допомогою влади. Патріарх Кіріл на прикладах з історії доводить, що, коли влада хоче подолати ті чи інші розколи, вона може це зробити. Наприклад, у 1930 році влада ліквідувала Автокефальну

Церкву, та ж радянська влада ліквідувала відроджену в 1944 році Автокефальну Церкву. Таким же чином був припинений «обновленський» розкол у Росії, як і інші розколи.

Представник митрополита Агафангела заявив, що розкол може бути подоланий в Україні за болгарським зразком. Коли прем'єр-міністром Болгарії став колишній цар Симеон, він через новий закон заборонив діяльність Болгарського Синоду, який не підкорявся патріархові Макси-

му через те, що цей патріарх був поставлений болгарською владою свавільно і не за приписами церковних канонів.

— *Щось свідчить про те, що «подолання розколу» вже має місце?*

— Із приходом нової влади почалися рейдерські атаки на Київський Патріархат. У Донецькій

ме у Ріжках Таращанського району, Ясногородцях Макарівського району. У Вінницькій області районні адміністрації запрошували духовенство Київського Патріархату і пропонували переходити до Московського — обіцяли допомогу й підтримку з боку влади.

Президент заявляє про одна-

кове ставлення до всіх конфесій, а насправді не хоче зустрітися з керівництвом християнських Церков — не тільки Київського Патріархату, але й Греко-Католицької, Римо-Католицької і протестантських, хоча ми вже не один раз до нього зверталися.

Хочу підкреслити, що Українська Православна Церква Московського Патріархату не проявляє такої агресії щодо Київського Патріархату, як Москва.

Причина полягає в тому, що сама Українська Православна Церква зацікавлена — бажає вона того чи

ні, визнає це, чи не визнає — в існуванні Київського Патріархату. Бо якщо Київського Патріархату не буде, то тоді Українська Православна Церква втратить самостійність і незалежність в управлінні, яку патріарх Кіріл хоче скасувати, бо він централізатор у керівництві. І скасував би, якби не побоювався, що значна частина УПЦ КП об'єднається з Київським Патріархатом.

Митрополит Володимир виступає за збереження самостійності й не-

залежності Української Церкви.

На Архієрейському Соборі, який відбувся нещодавно в Москві, він виголосив доповідь, у якій доводив, що самостійність і незалежність в управлінні не є «наслідком діяльності колишнього митрополита Філарета», а що Українська Церква користувалася цим правом від початку і до часу приєднання до Московського Патріархату.

— Хіба самостійності і незалежності УПЦ МП щось загрожує?

— Московська патріархія хоче ліквідувати її. Це видно з того, що патріарх Кіріл зачастив до України. Якщо патріарх Алексій II за вісімнадцять років в Україні побував усього тричі: тоді, коли давали нам грамоту про самостійність і незалежність у Софіївському соборі 1990 року, тоді, коли він зустрічався зі Вселенським патріархом в Одесі, і на святкуванні 1020-ліття Хрещення Руси. А патріарх Кіріл був в Україні тричі за один рік, причому приїжджав не просто відвідати свою паству, — він зустрічався не тільки з вірними і духовенством, але і з молоддю, ЗМІ, громадськими організаціями. І що він проповідував? Ідею «руського міра». Це суто політична ідея — як у сучасних умовах відновити Російську імперію. Проте на заваді її реалізації стоїть самостійність і незалежність Української Церкви.

Дійшло до того, що патріарх Кіріл змушений був заявити після молебня у Софіївському соборі 26 липня минулого року, що ніхто не прагне відбирати в Української Церкви самостійність і незалежність. Але, якщо це так, навіщо про це заявляти, при тому, що Українська Церква має незалежність і самостійність уже понад двадцять років?

Патріарх Кіріл зустрічався з Президентом В. Януковичем у Криму без митрополита Володимира, що є порушенням протоколу і, приїхавши в Україну, він повинен зустрічатися з українським Президентом тільки в присутності митрополита Київського, як Предстоятеля Української Церкви Московського Патріархату). Чому на цій зустрічі не було митрополита? Можливо, йшлося про те, чого він не повинен був чути? Образа митрополита Володимира виявилася в тому, що він покинув Дніпропетровськ і не

служив там разом із патріархом Кірілом. Після цього у Софіївському соборі патріарх Кіріл заявив, що ніхто не збирається відбирати самостійність і незалежність в управлінні Української Православної Церкви.

Крім того, поширені чутки, не зовсім безпідставні, що патріарх Кіріл хоче мати подвійне громадянство — крім російського, ще й українське. Що він хоче змінити свій титул із патріарха Московського на патріарха Московського і Київського, і що бажає мати резиденцію в Лаврі..

— Чи агресивні дії щодо Київського Патріархату вже мали для Вас якісь наслідки?

— Події, які відбуваються останні півроку, свідчать якраз про те, що Київський Патріархат знищити неможливо. За останній час ми втратили декілька парафій, але і до Київського Патріархату переходять парафії з Московського, як це нещодавно сталося у Полтавській області. І навіть у тих декількох парафіях, на які здійснювалися атаки, йде шалений спротив, так що остаточно відібрати їх у нас поки не можуть. Тому я думаю, що Україна не піде далі цим небезпечним шляхом. Цей наступ на Київський Патріархат не ослаблює, а, навпаки, зміцнює нас. Протягом ХХ століття від радянської влади ми терпіли і не таке, проте Церква залишилася — а радянської влади не стало. То хто переміг? 1995 року Київський Патріархат також намагалися знищити, але це набуло такого розголосу, що Київський Патріархат, усупереч усьому, почав зростати, причому дуже швидко. Так і зараз: ми бачимо, що більше людей стало приходити на богослужіння до київських храмів.

Ми переконані: Київський Патріархат ніколи не знищить ніяка влада, бо не можна знищити український народ. Тим більше, що в Московському Патріархаті дуже багато прихильників автокефалії Української Церкви. Ми хочемо жити в мирі і злагоді із Російською Церквою. Ми, християни, повинні не забувати, що Церква Христова — єдина, і один у неї Глава: немає одного Бога для Росії, а іншого для України. У цьому ми єдині. Нас розділяє тільки гріх владолюбства, бажання Москви панувати над Україною. А цей гріх і в минулі часи, і в наші завдає великої

шкоди Церкві Христовій.

— Чи можна сказати, що тиск Москви на УПЦ МП зближує УПЦ МП з Київським Патріархатом?

— Гадаю, що так. Коли в минулому році у мене запитували, як я ставлюся до приїзду патріарха Кіріла в Україну, я відповідав, що позитивно: його приїзди в Україну сприяють розумінню віруючими Московського Патріархату, що вони належать не до Української Церкви, а — до Російської, в той час, як вони все-таки хочуть належати до Української Церкви. Сила Київського Патріархату — в тому, що він керується стремліннями народу. Український народ хоче мати свою державу і свою Церкву. Російський народ у ХVІІ столітті також захотів мати свою Церкву, і незважаючи на те, що Російську Церкву не визнавали тривалий час, вона все ж таки залишилася автокефальною.

— Своєю часу Президент Леонід Кучма був супротивником Київського Патріархату, але потім він змінив свою думку. Ви можете сказати, коли і чому сталася ця зміна?

— Леонід Данилович зрозумів, що Київський Патріархат має велику підтримку народу, тому без Київського Патріархату не можна будувати Українську державу. Я думаю, що і нинішній Президент це збагне — саме як Президент український, а не російський губернатор, — і ми його, як Президента українського, підтримуємо.

— Чого Ви очікуєте від зустрічі з Віктором Януковичем?

— Ми прагнемо донести до нього думку, що держава має ставитися однаково до всіх конфесій, а не так, як зараз: позитивно — до Московського Патріархату і як до чогось другорядного та тимчасового — до інших. У нас є запитання щодо нового проекту Закону «Про свободу совісті та релігійні організації», який нас не влаштує. Ми про це писали йому разом з усіма керівниками християнських Церков. Є ще багато чого, що ми хотіли б з ним обговорити.

— Які у Київського Патріархату претензії до проекту Закону «Про свободу совісті...»?

— Цей проект Закону передбачає надання Церкві статусу юридичної особи. На сьогодні статус юридичної особи мають єпархії, парафії, навчальні заклади, монастирі, а Церква як така — ні. Чому сьогодні нас не влаштовує надання такого статусу? Тому, що почнеться боротьба за майно. Ми побоюємося, що Московський Патріархат почне претендувати на храми Київського Патріархату. Виникне велике напруження, яке було на початку 90-х років у Західній Україні, коли йшов розподіл храмів між православними і греко-католиками. Ми не хотіли б, аби по всій Україні почалася нова хвиля такого протистояння.

— Чи виправдана думка, що так само відкриті конфлікти між конфесіями можуть траплятися відтепер, оскільки фактично ліквідовано Держкомнацрелігій, що раніше виступав арбітром у суперечках?

— Пониження статусу Держкомнацрелігій також, на наш погляд, є нерозумним кроком, тому що, яким би безправним не був цей комітет раніше, все-таки за його допомогою ми безпосередньо вирішували багато проблем — і в результаті мали мир і злагоду. Комітет сприяв тому, щоб не було конфліктів. А тепер — хто цим займатиметься? До кого нам тепер звертатися?

— І так само Церкви висловлювали невдоволення ліквідацією Національної комісії з питань захисту суспільної моралі. Але у суспільства думка щодо цього органу була неоднозначна, інтелігенція взагалі ставилася до нього здебільшого вороже.

— Ми не згодні з тим, щоб ліквідували цю комісію. Ми бачимо, що мораль занепадає. Цим стурбована і Церква, і суспільство. Усі ми повинні брати участь у вирішенні цієї проблеми.

— У чому проявляється падіння моралі?

— Розриваються шлюби. Це великий недолік — відсутність міцної сім'ї. Якщо не існує міцної сім'ї — суспільство слабе. Пропаганду насилля, розбещеності, неправди ми вважаємо падінням моралі. А це — одностатеві шлюби.. Слава Богу, Україна не дійшла до їхнього офіційного визнання, але ж ситуація в окремих державах Європи

інакша, і нам хочуть ці погляди нав'язати.

Церква буде до кінця боротися проти цього, незважаючи на позицію держави, бо Церква ставить на перше місце Бога і Його заповіді.

— Але чи правильно робити це шляхом заборон? Це ж боротьба з наслідками, а не з причинами.

— Це так. Ми боремося з наслідками: зі СНІДом, з пияцтвом, з наркоманією, з іншими пороками, але треба знати причини цих негативних явищ. У чому вони полягають? У тому, що немає належного виховання дітей і молоді. Церква наполягає, щоб у школах здійснювалося викладання християнської етики. Тоді діти будуть знати, що таке добро і що таке зло.

Зараз, як не прикро, часом зло називають добром, а добро — злом. Це і є боротьба з причиною — виховання дітей. Але оскільки сім'ї зараз слабкі або їх взагалі немає, то хто виховує дітей? — Вулиця, низькопробна література, телебачення, Інтернет.

Хочу звернути увагу на такий приклад:

яким чином найчастіше ведеться боротьба зі СНІДом? Пропонують презервативи. Хіба такою має бути боротьба? Ні, в такий спосіб пропагується розбещеність. Українці вважають це нормальним, — але це не так!

Людина повинна мати насамперед страх перед Богом — не рабський страх, не тваринний, — а страх перед порушенням заповідей Божих. Дитина виховується спочатку страхом покарання за вчинене зло, а потім — починає розуміти Бога і любити Його, і вже з любові робить добро, а не зі страху. Повинен бути страх і повинна бути любов.

— Чи здатна сьогодні Церква протистояти всім тим негативним явищам, про які Ви казали?

— Церква бореться, і боремося ми спільно. Всеукраїнська Рада Церков уже не один раз виступала із заявами на захист суспільної моралі. Але, оскільки пороки є, значить, працюємо ми мало і не на всю потужність.

— Чи підтримує Київський Патріархат занепокоєння через передачу Софії Київської Міністерству культури? Є версія, що це зроблено з нами-

рами передати її потім Московському Патріархату.

— Ми побоюємося цього, але не думаємо, що це буде здійснено, тому що Київський Патріархат виступатиме проти усією своєю силою. Софія Київська належить Україні, належить Українській Церкві, а не Російській. Зараз іде боротьба і за Софію, і за Десятинну церкву, і за Лавру, а все це підігривається Москвою.

Ми не згодні з намірами Москви збагачувати російську культуру за рахунок української. Я гадаю, Софійський собор передадуть Українській Церкві, але тоді, коли вона буде єдиною, разом з тим має бути бережений і музей.

— До якого рівня може дійти протистояння, якщо Софіїю все ж таки спробують передати одній із конфесій?

— Зараз тяжко передбачити, що може відбутися. Краще не експериментувати.

— Для Російської Православної Церкви втрата Києва — це величезний удар, і можна зрозуміти, чому вона ні за що добровільно не дасть автокефалію Українській Церкві. Як Вам свого часу вдалося переконати патріарха Алексія і дати УПЦ самостійність і незалежність? Хіба в Москві не розуміли, що це тільки перший крок і обов'язково буде другий?

— У той час республіки Радянського Союзу, у тому числі Україна, стали вимагати більших прав. Становище Москви було безвихідне — нічого іншого їй просто не лишалося. Оскільки Україна вже отримала 1990 року більші права, ніж вона мала раніше, я, як митрополит Київський, поставив перед Собором в 1990р. питання про надання і Українській Церкві прав, відповідно до становища України у Радянському Союзі. Архієрейський Собор пішов на це — і ми отримали права самостійності і незалежності Церкви.

Коли 1991 року Україна проголосила повну державну незалежність, ми знову порушили питання про відповідні права Української Церкви — автокефалію. Але тоді Москва не прийняла наше прохання, і Українську Церкву розділили. Так званий

Харківський собор — це наслідок зусиль Москви і спецслужб. Якби не було Харківського псевдособору, я гадаю, Церква розвивалася б зовсім по-іншому. Якби Українську Церкву не розділили, і українські конфесії не боролися між собою, замість того, щоб змагатися за незалежність, ми подолали б опір Москви і отримали б визнання автокефалії.

— Чи є речі «про які Ви шкодуєте з того часу?»

— Я не шкодую ні про що. Тоді я вчинив правильно, відстоюючи незалежність Церкви. І митрополит Володимир, я думаю, зараз це розуміє. Якщо утворюється незалежна держава — мусить бути і незалежна Церква. Таким шляхом ішли всі православні держави: і Росія, і Греція, і Грузія, і Болгарія, і Румунія, і Сербія. Чому Україна має бути винятком?

Цей шлях обрав не я, — його обрала Церква, бо це ж рішення було прийнято на Помісному Соборі; увесь єпископат, усі монастирі, навчальні заклади, духовенство і народ підтримали його. Я тільки очолював цей процес, але умови для нього склалися історично. Цей наш шлях — правильний, тому ми впевнені, що переможемо.

— У Московському Патріархаті стверджують, що обряди, які справляє Київський Патріархат, не є дійсними. Що відказує на це Київський Патріархат?

— Це облудливе твердження. Бо в Символі віри написано: «Визнаю єдине хрещення на відпущення гріхів». Єдине хрещення. І той, хто перехрещує, порушує Символ віри. Він просто богохульник, тому що це хула на Святого Духа. Все це ми виклали у нашій Історико-канонічній декларації, і ніхто не може знайти аргументи, аби це спростувати.

— РПЦ нещодавно відкоригувала свої вимоги щодо участі священнослужителів у виборах. Малася на увазі, зокрема, можливість їхньої участі у виборах в Україні ...

— Ми проти втручання Церкви в політику і не благословляємо участь духовенства у виборах. Але оскільки зараз іде мова про виділення земельних ділянок під будівництво храмів, про будівництво храмів як таких,

краще було б, якби представники Церкви були представлені в місцевих радах — тільки заради того, щоб вирішувати подібні питання. Водночас ми благословляємо священників на участь у виборах тільки там, де народ хоче побачити священника у місцевій раді.

— Але оскільки висування кандидатів у депутати можливе лише за підтримки певної партії, священник, який агітує за себе, там само агітує і за партію.

— Депутати місцевих рад від Київського Патріархату позапартійні. Я не знаю, як вони туди проходять, тому що ми не займаємося цими питаннями. Але нам відомо, що їх підтримували різні партії.

— Кардинал Гузар подає у відставку, і тепер має можливість добре підготувати свого наступника і допомогти йому зміцнити авторитет — серед вірних і в країні загалом. Неодноразово доводилося чути, що Київський Патріархат — це Церква Патріарха Філарета, і існує доти, доки є Патріарх Філарет...

— Ні, Київський Патріархат буде існувати і після Філарета. Я повинен сказати, що особи в історії відіграють роль, але вони нічого не можуть зробити, якщо їм нема на що спиратися. Говорити, що особи визначають усе — неправильно. Наприклад, не Кравчук, Єльцин і Шушкевич розвалили СРСР — так склалися обставини, а вони були лише на чолі подій. Не Філарет створив Київський Патріархат, — Київський Патріархат виник через бажання православних українців мати свою Церкву, — і тоді знайшлася особа, яка очолила цей рух, і цей рух уже не зупинити. Будьте впевнені — коли Господь мене покличе в інше життя, тоді знайдеться новий Патріарх для Української Церкви. Нічого трагічного не відбудеться.

— Серед української еліти стало модним бути віруючим, хоча віруючих серед неї, мабуть, не так багато, як тих, хто відвідує храми. Як відрізнити по-справжньому віруючу людину від тієї, яка просто ходить до храму?

— Якщо людина виконує заповіді Божі і діє по совісті, то навіть, якщо вона і не часто відвідує церкву, — вона є віруючою людиною, тому що живе за вірою. А коли людина показує себе віруючою, ставить свічки, а совісті не має або її не слухає, — то це не є правдиво віруюча людина.

Після розпаду Радянського Союзу багато людей навернулися до Церкви, причому — щиро. Вони будують храми, допомагають, виконують свої християнські обов'язки. Але до цього долучаються й інші, які віри не мають, а пристосовуються до часу.

Таке вже було в історії Церкви. Коли за часів Римської імперії здійснювалися гоніння на Церкву, в ній перебували тільки віруючі, — інші йти на муки не хотіли. Потім, коли Константин Великий проголосив християнство державною релігією, в Церкву пішли всі, хто хотів скористатися з нових умов. Тому часто потрапляли туди люди, які за своїм світоглядом були не християнами, а язичниками.

— Характеризуючи сьогоднішню владу, прийнято згадувати, що її представники сформувалися на Донбасі, і наділяти їх специфічними «донецькими» рисами, такими, як, наприклад, жорсткість чи прагматичність. Ви також сформувався на Донеччині — чи відчуваєте в собі щось «донецьке»?

— Це все неправильно (сміється). І на заході є люди з рисами, які Ви описали, і в інших регіонах. Я не вважаю, що тільки один регіон здатен давати українським керівників. Хіба у нас перший Президент із Донецька? — Ні, з Рівненщини. Другий Президент — із Чернігівщини, третій — із Сумщини, і тільки четвертий — з Донеччини. Так що, не обов'язково вихідці з Донецька повинні керувати країною. Кого Господь допустить, кого обирають, той і стає її керівником.

— А стають завжди обдаровані?

— Обдарування бувають різні: бувають позитивні — бувають і негативні (сміється).

*Розмову провела
Юлія АБІБОК,
«ZAXID».*

ВІДБУЛАСЬ ІНТРОНІЗАЦІЯ НОВОГО ГЛАВИ УГКЦ

27 березня 2011 року в греко-католицькому кафедральному храмі Воскресіння Христового в Києві відбулась інтронізація нового Верховного Архієпископа УГКЦ владика Святослава (Шевчука).

мав можливість особисто привітати й владика Святослава (Шевчука).

Новий глава УГКЦ у своєму слові з подякою відгукнувся про присутність на урочистостях Патріарха Філарета, яка, на його думку, є доброю ознакою для продовження співпраці між Київським Патріархатом та УГКЦ.

Раніше, відразу після повідомлення про підсумок виборів глави УГКЦ, Святійший Патріарх Філарет надіслав владіці Святославу вітання:

«Дорогий владико Святославе!

У зв'язку з повідомленням про обрання та утвердження Вас Верховним Архієпископом Української Греко-католицької Церкви прийміть вітання від мене особисто та від Української Православної Церкви Київського

Патріархату.

Ваші попередники, владика Андрій Шептицький, Йосип Сліпий, Любомир Гузар, визнавали потребу й необхідність порозуміння в Україні між православними та греко-католиками, утверджували українську ідентичність Греко-католицької Церкви. Сподіваюся, що в період Вашого керівництва в її УГКЦ набудуть свого подальшого розвитку позитивні досягнення попередніх часів.

Зараз перед християнами в Україні з новою силою постають виклики занепаду суспільної моралі, руйнування традиційних сімейних цінностей, наступу агресивного секуляризму, поширення споживачтва й бездуховності. Дати на ці виклики належну відповідь, засновану на традиційних для українського народу християнських духовних, моральних, культурних цінностях є поле для співпраці Київського Патріархату і УГКЦ. Основи

цієї співпраці було закладено в попередні роки, тому сподіваюся на її плідне продовження.

Керівництво Українською Греко-католицькою Церквою є важке і відповідальне служіння. Бажаю, щоби воно принесло добрі плоди для пастви, довіреній Вашій опіці, посприяло Вашому особистому спасінню.

Бажаю Вам многих і благих літ!

З любов'ю у Христі — ФІЛАРЕТ, Патріарх Київський і всієї Руси-України».

Після завершення богослужіння учасники й гості урочистостей були запрошені на прийняття, на початку якого перше слово для вітання було надане Патріархові Філарету. Святійший Владика відзначив: «Ми раді, що обрали Блаженнішим Святослава (Шевчука). Сподіваємося, що взаємини між Київським Патріархатом та Українською Греко-католицькою Церквою розвиватимуться. Я радий, що в нас хороші взаємини, які заклав ще кардинал Любомир Гузар. Ми, Православна Церква Київського Патріархату, Греко-католицька Церква, також Римо-католицька і протестантські Церкви показуємо приклад єднання українців. Оскільки тут багато політичних діячів, хочу звернути їхню увагу на те, як треба єднатися українцям».

Патріарх подарував Блаженнішому Верховному Архієпископу УГКЦ Святославу набір із хреста і двох панайі — це богослужбові відзнаки Предстоятеля Церкви, а також букет білих троянд.

Під час прийняття та в його кулуарах Святійший Владика мав розмову з багатьма церковними та громадськими діячами. Зокрема, Патріарх спілкувався з ієрархами РКЦ в Україні, мелькітським патріархом Антіохії Григорієм III, низкою ієрархів УГКЦ з України та діаспори, а також із Президентом України (2005-2010 рр.) Віктором Ющенком і його дружиною Катериною, лідерами партії: «Батьківщина» Юлією Тимошенко та партії «Фронт змін» Арсенієм Яценюком, послом США в Україні Джоном Тефтом та багатьма іншими.

*За матеріалами газети
«Голос Православ'я».*

На запрошення організаторів, на урочистому богослужінні з нагоди інтронізації були присутні представники Київського Патріархату.

Зокрема, з благословення Святійшого Патріарха Філарета, секретар Священного Синоду єпископ евстратій перебував на літургії, під час якої звершено чин інтронізації глави УГКЦ. У богослужінні брали участь греко-католицькі ієрархи з України та з діаспори, а також гості: мелькітський греко-католицький патріарх Антіохії Григорій III, папський нунцій в Росії архієпископ Іван Юркович (який завершує свою місію нунція в Україні), митрополит Римо-Католицької Церкви Мечислав Мокшицький та інші ієрархи РКЦ.

Наприкінці богослужіння до Воскресенського собору прибув Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. Він привітав попереднього главу УГКЦ владика Любомира Гузара, а згодом

Візит делегації англіканської церкви до Української Православної Церкви Київського Патріархату

Із 9 по 13 квітня 2011 року в Києві — на запрошення Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета — перебувала офіційна делегація Церкви Англії. До складу делегації входили єпископ Уейкфілда Стівен Платтен, голова літургічної комісії Англіканської Церкви, який також відповідає за екуменічні зв'язки, член палати лордів британського парламенту, а також два священники Церкви Англії: секретар архієпископа Кентерберійського (духовного глави Англіканського співтовариства) в екуменічних справах канонік Джонатан Гудал і відомий англіканський богослов-літургіст, спеціаліст із православної літургії канонік Х'ю Уайбру. Також делегацію супроводжував глава Баптистської Церкви Грузії архієпископ Малхаз Сонгулашвілі, який зараз займається в Англії науково-богословською діяльністю.

Метою приїзду делегації було встановлення офіційних і дружніх взаємин між Церквою Англії та Українською Православною Церквою Київського Патріархату. Також під час візиту відбулися зустрічі з представниками християнських Церков України. Іноземна делегація мала можливість познайомитися із загальною релігійною ситуацією в Україні.

Священники Джонатан Гудал і Х'ю Уайбру, а також архієпископ Малхаз Сонгулашвілі прибули до Києва 9 квітня.

Зранку 10 квітня, в неділю, вони були присутні за Патріаршим богослужінням у Володимирському кафедральному соборі, після завершення якого мали можливість звернутися до віруючих. У Патріаршій резиденції відбулося спілкування поважних гостей із Предстоятелем Київського Патріархату — Святійшим Патріархом Філаретом, а також з архієреями УПЦ Київського Патріархату — єпископом Чернігівським і Ніжинським Іларіоном; секретарем Священного Синоду, єпископом, Васильківським Євстратієм і керуючим справами Київської Патріархії, єпископом Вишгородським

Агапітом. По обіді гості оглянули Михайлівський Золотоверхий монастир.

11 квітня священники Дж. Гудал, Х. Уайбру та архієпископ М. Сонгулашвілі прибули до Київської православної богословської академії. В актовій залі Академії, після представлення членів делегації професорсько-викладацькому

складу та студентам, відбулася лекція священника Х. Уайбру на тему: «Розвиток християнського богослужіння в перші три століття». У цей час канонік Дж. Гудал та архієпископ М. Сонгулашвілі зустрілися з ректором КПБА, єпископом Переяслав-Хмельницьким і Бориспільським Єпіфанієм. Учасником зустрічі був також доцент Академії єпископ Євстратій.

Вони обмінялися думками щодо особливостей богословської освіти в Англіканській Церкві та в Київському Патріархаті, обговорили можливі напрями розвитку співпраці в науковій сфері. Після завершення лекції священника Х. Уайбру владика-ректор провів для іноземних гостей екскурсію навчальним корпусом Академії.

О 13 годині в рамках візиту делегація прибула в офіс Української Греко-Католицької Церкви, де відбулася їхня зустріч із Верховним Архієпископом Любомиром Гузаром, экс-главою УГКЦ. У цей час до розмови приєднався єпископ Стівен Платтен, який щойно прибув літаком з Англії. На зустрічі також були присутні священник УГКЦ Ігор Шабан та єпископи Київського Патріархату Іларіон і Євстратій. Під час розмови учасники торкнулися широкого кола питань — як

внутрішніх українських, так і міжнародних. Зустріч пройшла у дружній атмосфері.

О 14:30 делегація в повному складі разом з архієпископом Малхазом прибула до патріаршої резиденції, де відбулася офіційна зустріч зі Святійшим Патріархом Філаретом. Також були присутні єпископи Іларіон, Євстратій, Єпіфаній та Агапіт і священники Ніколай Інасарідзе та Микола Салабай.

Патріарх і закордонні гості розповіли один одному про релігійне життя в Англії та в Україні, відповіли на питання. Святійший Владика підкреслив, що з Церквою Англії у нього пов'язані особливі спогади, адже саме до неї відбулася 1955 року його перша закордонна подорож, в якій він взяв участь у складі делегації РПЦ. Патріарх розповів про те, що особисто був знайомий з усіма попередніми Кентерберійськими архієпископами, починаючи з Джеффри Фішера.

Учасники зустрічі обмінялися думками про стан і перспективи екуменічного діалогу, про виклики, які постають перед християнськими Церквами у сучасній Європі. Святійший Патріарх особливо підкреслив спільний обов'язок християн підтримувати в суспільстві традиційні моральні та сімейні цінності. «Без збереження суспільної моралі, без міцної сім'ї європейська цивілізація приречена на загибель», — зазначив Святійший Філарет.

Велику зацікавленість у закордонних гостей викликала інформація про діяльність Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій (ВРЦіРО). Тема роботи цього представницького міжконфесійного органу протягом численних зустрічей не раз обговорювалася главами та представниками Київського Патріархату, УГКЦ, РКЦ в Україні, протестантських Церков... Усі, хто згадував про ВРЦіРО, відзначали як цілком позитивний досвід своєї роботи в раді.

На закінчення зустрічі Патріарх Київський Філарет, на знак поваги, а також за сприяння в утвердженні християнської співпраці між Православною і Англійською Церквами та за налагодження дружніх взаємин між Англійською Церквою і Українською Православною Церквою Київського Патріархату нагородив єпископа Стівена Платтена і архієпископа Малхаза Сонгулашвілі орденами Христа Спасителя, а каноніків Джонатана Гудала і Х'ю Уайбру — орденами Юрія Переможця. Учасники зустрічі також обмінялися пам'ятними подарунками, після чого відбувся офіційний обід, даний Патріархом на честь гостей.

О 17:00 іноземні гості в супроводі єпископів Іларіона і Євстратія відвідали з візитом єпископа Римо-Католицької Церкви в Україні Станіслава Широкоградюка. Владика Станіслав і настоятель католицького храму Святого Олександра отець Олександр Гурський розповіли про історію та відродження святині. Після невеликої екскурсії спілкування продовжилось в неформальній обстановці за кавою. Владика Станіслав розповів про життя РКЦ в Україні, а також відповів на питання гостей.

12 квітня насичена подія програма візиту продовжилася о 8:30 зустріччю в Апостольській нунціатурі (Посольстві Ватикану) в Києві.

О 10:00 делегацію Англійської Церкви і супроводжуючих осіб у приміщенні парламентських комітетів прийняв голова комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності, народний депутат України Володимир Яворівський. Ця зустріч була особливо цікавою з огляду на те, що за своєю духовною посадою єпископ Стівен Платтен є членом палати лордів британського парламенту. Під час обміну думками єпископ Стівен відзначив, що для Церкви Англії, як і для британського суспільства, важливо підтримувати високі стандарти свободи совісті та віросповідання, в тому числі й в Україні. Тому він, а також інші діячі Церкви Англії, з великою зацікавленістю ставляться до державно-церковних і міжконфесійних відносин в Україні, бажаючи сприяти їхньому успішному розвитку на демократичних засадах.

Після цієї зустрічі об 11:00 членів делегації прийняв у своїй резиденції у Києво-Печерській лаврі митрополит Володимир (Сабодан), глава УПЦ (МП).

О 13:00 програма візиту була продовжена зустріччю закордонних гостей з керівниками протестантських конфесій України — головою Всеукраїнського союзу об'єднань євангельських християн-баптистів (ВСОЄХБ) В'ячеславом Нестеруком і старшим єпископом Церкви християн віри євангельської України (п'ятидесятників) Михайлом Паночком. У зустрічі, яка проходила в приміщенні канцелярії ВСОЄХБ, взяли участь також керівник громадської організації Інституту релігійної свободи Олександр Заєць та експерт Максим Васін.

Глави протестантських Церков розповіли про свої конфесії, їхнє життя в часи СРСР і тепер, у незалежній Україні, а іноземні гості — про мету свого візиту. Після цього відбувся обмін думками з широкого кола питань, основне з яких — питання плідної міжконфесійної співпраці в рамках ВРЦіРО, Народи представників християнських Церков України, Ради євангельських протестантських Церков України.

Після обіду іноземні гості у супроводі єпископа Іларіона побували в соборі Святої Софії Київської.

Насичена програма вівторка завершилася відвіданням Свято-Михайлівського Видубицького монастиря, де гостей зустрів намісник,

понад 900-літньої історії. Після цього у Георгіївському соборі Святійший Патріарх Філарет у присутності православного та англійського духовенства звершив молитву за народ Японії, який страждає від наслідків природних і техногенних катастроф.

Під час вечери у неформальній обстановці відбувся обмін думками і враженнями від візиту. Всі учасники висловили впевненість у тому, що цей візит і встановлення офіційних і дружніх відносин між Церквою Англії та УПЦ Київського Патріархату послужить у подальшому запорукою плідної співпраці.

Патріархом Філаретом, єпископами Іларіоном, Єпіфанієм і Євстратієм, священниками Ніколомом Інасарідзе та Миколою Салабаєм, з одного боку, і єпископом Стівеном Платтеном, священниками Джонатаном Гудалом, Х'ю Уайбру, послом паном Лі Тернером та архієпископом Малхазом Сонгулашвілі, з другого боку, були висловлені взаємні добрі побажання процвітання народам Англії та України, Українській та Англійській Церквам.

13 квітня, в останній день свого перебування в Києві, гості зустрілися з ректором Київської духовної академії і семінарії Української Православної Церкви (Московського Патріархату) архієпископом

єпископ Переяслав-Хмельницький і Бориспільський Єпіфаній. До цієї обителі на офіційну прощальну вечерю прибули також Святійший Патріарх Філарет і Посол Великої Британії в Україні пан Лі Тернер.

Спочатку для гостей було проведено екскурсію територією монастиря, під час якої вони відвідали храми обителі, побачили її святині, почули основні факти з її

Антонієм.

Цього ж дня єпископ Чернігівський і Ніжинський Іларіон разом із протоієреєм Миколаєм Салабаєм та священником Ніколомом Інасарідзе супроводив іноземну делегацію до аеропорту «Бориспіль» та побажали їй щасливої дороги.

Прес-центр

Київської Патріархії.

«ІСТОРІЯ ПАМ'ЯТНИКА МИТРОПОЛИТОВІ ВАСИЛЕВІ ЛИПКІВСЬКОМУ», Петро МАТУЛА

В цій книжці є описана історія будівництва пам'ятника Великому Митрополитові Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ) Василеві Липківському, від зародку ідеї до посвячення пам'ятника у 1983 р. в осередкові УПЦ в США у South Bound Brook, New Jersey. Митрополит Василь Липківський і його спадщина є неоціненним скарбом історії українського народу. Він воскресив УАПЦ з московської домовини і поставив її на ноги як суто Українську Церкву. Він став улюбленим духовним провідником України. І за це Москва, у оргії нищення усього українського, розстріляла 73-річного Митрополита 27 листопада 1937 р.

На останньому етапі формального відродження УАПЦ, на всеукраїнському Соборі 1921 р., у св. Софії, у Києві, протоієрея Василя Липківського було висвячено в єпископи первісним християнським способом — рукоположенням Собору, бо московські окупанти України не дали змоги Соборові висвятити свою ієрархію «канонічним» способом — єпископами.

З цього народилося тавро відродженої УАПЦ, як «неканонічної», а Митрополита В. Липківського, як «неканонічного». Через це тавро, з політичних причин, щоб не «пошкодити» своїй «канонічності», більшість українських церков обходять «десятою дорогою» і УАПЦ 1921 р. і Митрополита Василя Липківського.

У цій книжці читач знайде вистачаюче матеріалу, щоб частково пізнати історію УАПЦ 1921 р. і Митрополита В. Липківського. Для глибшого ознайомлення з тією добою, у кінці книжки є поданий короткий список ґрунтовніших праць.

Історію Пам'ятника Митрополитові Василеві Липківському потрібно було написати, бо вона відбулася і вона є частиною історії української діаспори. Безпосереднім же поштовхом до написання цієї історії був розділ про пам'ятник Митр. В. Липківському у книжці проф. Дмитра Степовика: «Патріарх Мстислав — життя і архіпастирська діяльність», яка вийшла у київському видавницт-

Бажаючі придбати книгу Петра Матули «Історія пам'ятника митрополитові Василеві Липківському» можуть звертатися до автора за такою адресою:
P. Matula
8600, Buckhannon Dr.,
Potomac, MD., 20854, USA...

ний комітет не бажав загострювати стосунки з ОДУМ». Це є якесь незрозуміле накопичення видуманих «фактів». У правдивій історії пам'ятника, нічого подібного не сталося. Так само загадковими є й слідуючі твердження п. Степовика: ініціатором пам'ятника був Митр. Мстислав, потім Митр. Іван (Теодорович), потім «здійсненням задуму Теодоровича Мстислав почав займатися у 1978 році.» Або ще таке — ніби Митр. Мстислав вирішив ділом довести своїм критикам, що він не є «антилипків-

вець» і заініціював проєкт пам'ятника Василю Липківському. Насправді ж Митр. Мстислав сам дивувався, що ніхто перед ОДУМ-ом не вийшов з ідеєю пам'ятника Митр. Липківському. Як занотовано нижче, це він не раз стверджував на засіданнях Комітету Пам'ятника. Такими дивними і загадковими «фактами» є насичені 40% розділу про пам'ятник у книжці проф. Степовика. 60% тексту того розділу не має прямого відношення до пам'ятника.

У 2008 році я познайомився із книжкою Олександра Федорука «Пластика Петра Капшученка», яка вийшла у видавництві М. П. Коця, Київ, 2004 р. На 182 сторінці п. Федорук пише: «З'явилася ідея спорудження пам'ятника В. Липківському. Громадськість воліла його бачити в Бавнд Бруку.» «Насамперед владика Митрополит Мстислав подбав, аби скульптором для тієї справи став Петро Капшученко.» Знову ж, кимось видумані «факти». У правдивій історії пам'ятника, тако-го й приблизно не було.

Що дає мені підставу претендувати на знання правдивої історії пам'ятника? А це те, що я брав активну участь у його будівництві від самих початків і до кінця, в роках 1974—1985. Ще правдивіше окреслити мою участь у цьому проєкті було б сказати, що я був одержимий ідеєю пам'ятника. І не дивлячись на всякі труднощі і розчарування на

ві «Мистецтво» у 2007 р. з впроваджуючим словом Патріарха Філарета.

У тому розділі, «Пам'ятник Митрополитові Василю Липківському» (ст. 206—218), автор допустився чимало довільних тверджень і неперевіраних «фактів». Моєю першою реакцією на таку плутанину було написати спростування. Але виявилось, що тієї плутанини там так багато, що самою поправкою було б тяжко здобути чітку і правдиву історію пам'ятника і я вирішив описати як воно справді було. Щоб мати уяву про яку плутанину тут говориться, ось пару прикладів із книжки Д. Степовика.

Відомим фактом є, що ОДУМ (Об'єднання Демократичної Української Молоді) заініціював і будував пам'ятник Митр. Липківському. У п. Степовика є «ОДУМ», гаразд, але у нього це є невідоме «Об'єднання Діячів українського Мистецтва». Замінивши правдивий ОДУМ якимсь видуманим, п. Степовик сплів навколо свого ОДУМу чимало неблиць. Для праці над пам'ятником правдивий ОДУМ призначив свій одумівський Комітет Пам'ятника, який сумлінно і лояльно виконував постанову своєї організації. У Д. Степовика ці одиниці, «ОДУМ» і Комітет, конкурують між собою: «Мстислав звернувся до ОДУМ з проханням поради іншого скульптора. Але члени організації наполягали на тому, щоб не усувати Дарагана від роботи (...) Будівель-

протязі тієї праці, я лишився з почуттям, що то було одне з кращих десятиліть мого життя. За це я є вдячний дружині Олі, яка не тільки уможливила мені повністю віддатися праці над пам'ятником, а й була постійним спільником і дорадником.

В наступних сторінках читач уважить, що ми в Комітеті Пам'ятника не були переконані, що наша праця закінчиться успішним його спорудженням. Ми постійно побоювалися, що вирине якась проблема, яка заморозить працю Комітету на довгі роки.

Таке побоювання було породжене тим, що в церкві УПЦ в США не плекалася пам'ять про Митр. Липківського та його спадщину. Покоління молоді проходили через недільні школи і нічого не навчилися про УАПЦ 21-го року. Вірні УПЦ прослу-

хали тисячі проповідей по своїх церквах і також майже нічого не почули про Митр. Липківського. Одинокого єпископа Церкви 21-го р., Івана Теодоровича, що вцілів від знищення комуністами, бо його Митр. Липківський вислав до Америки, Митр. Мстислав пересвятив, щоб не мати прямих зв'язків з «неканоничною» Церквою 21-го р. (Звичайно, найбільша вина за пересвячення лежить на совісті самого Івана Теодоровича, бо він зрадив свою Церкву і згодився на пересвячення.) В УПЦ не було, звичайно, конкретної заборони теми Липківського. Цілком ні. Його лише замовчували. Але кінцево, наші побоювання були марними, бо ніхто й ніщо не могло встоятися перед силою величі справді Великого Митрополита Василя Липківського.

Ця книжка складається з трьох частин. Перша частина — це історія пам'ятника. У другій частині є подані деякі документи з діловодства Комітету та фотографії, які доповнюють сказане у решті книжки. Третя частина — це є Післяслово. Документи є нумеровані і посилання на них є позначено числом документу, напр: [27].

Митр. Мстислав у цій книжці називається двома іменами: або «Митр. Мстислав», або «ММ», як він не раз підписувався під своїми документами.

Також, коли говориться про Комітет, який відповідає за будову пам'ятника, його назви як «Будівельний Комітет», «Діловий Комітет», «Комітет Пам'ятника», «Комітет» є рівнозначними.

БАТЬКІВСЬКА ВІРА, ДЕ Б МИ НЕ БУЛИ.

Учні Рідної школи УНО міста Реджайни (провінція Саскачеван, Канада) вчать пекти паску перед Великоднем.

«ВІДЧИЗНЯНА ВІЙНА» ЧИ СПРОТИВ АРМІЇ ПРОТИ ТЕРОСТИЧНОЇ ВЛАДИ?

Більшовики, приховуючи масовий перехід вояків у полон, інформували, що це вояки зниклої безвісти. Сталін сказав, що полонених немає, якщо якісь є, то вони зрадники «родіни», вони йому не цікаві. Масовий перехід радянських вояків у німецький полон, можна вважати, як вияв помсти за Сталінські злочинства та устремління поневолених народів до волі. Треба мати на увазі, що Друга світова війна почалася у 1939 році, коли союзні війська Німеччини і Росії атакували Польщу, а не за твердженням Москви, що 22-червня 1941 року, коли почалась боротьба між цими союзниками. Це була унікальність у світовій історії, щоб мільйони озброєних вояків, добровільно здались противникові у полон.

Виринає питання, чому за перших чотири місяці війни, без великих сутичок, перейшло до німецького полону біля трьох мільйонів Червоноармійців, враз з тисячами танків, гармат, амуніції та літаків? Чи ці вояки не були спроможні вести війну, чи не хотіли воювати, бо німці пройшли без великих втрат. Та ні, бо знаємо про подвиг цих вояків не чисельного гарнізону Брестської фортеці, який в оточенні німців, без боеприпасів вдержав фортецю майже цілий місяць, поки всі не погинули. Коли навпаки, в київському котлі в районі Вязьми, майже без бою, здалися в полон 600 000 вояків. Подібних прикладів можна навести багато, які вказують, що українські вояки, які пережили 12 років тому голодомор та смерть рідних, надіялись на кращу зміну й не хотіли воювати за чужу владу. Подібні причини мали вояки й інших народів.

Тоді, що зумовило радянське вояцтво, протиставитись німецькій агресії під Сталінградом? То не було якесь моральне перетворення, чи відродження почуття вояцької гордості? Ні! В основному то були дві причини: перша, американська допомога технологією і продовольством і, друга, німецька хамувата зарозумілість та брутальне поводження з полоненими, що вояцтво зрозуміло і вирішило прийняти смерть на полі бою, ніж смерть з рук одного, чи другого ката.

Початкова блискавична перемога німців, разом стала початком їхнього упадку. Бо Німеччина не була готова, ані спроможна задовольнити потреби трьох мільйонів полонених. Отож, через не людське відношення та брак харчів і зрозуміння до полоненого вояка, до кінця 1941 року, половина того вояцтва померла з голоду. Що було першим ударом Гітлера, який утратив унікальну нагоду виграти війну.

Бо коли б він був би проголосив волю поневоленим народам і дав можливість полоненим здобувати власну волю, то з певністю до року часу, імперія зла розлетілася б, як гнилий гарбуз.

В кінцевому результаті, Аліанти погромили німців, а Росія виграла війну. Більше цього, в нагороду вона одержала більшу частину Європи, за що Захід, а головню Америка, пізніше заплатила високу ціну людськими жертвами і капіталом у Кореї та В'єтнамі.

Що до питання перемоги, незаперечно можна сказати, що без Американської допомоги і вояцтва поневолених народів та помилок Гітлера, Росія не мала виглядів на перемогу. Так, що це не була тільки російська перемога, бо згідно зі статистичними даними, то Україна зазнала більше людських втрат за цю перемогу, як Росія. Тому Україна повинна відзначати «День пам'яті українських жертв Другої світової війни», а не день перемоги.

На закінчення, який історичний феномен: український народ великими людськими жертвами зберіг волю свого вікового поневолювача-окупанта. А ще більший парадокс, що в сучасній незалежній Україні, володарюють сини того самого окупанта, які далі гноблять, тероризують народ, ставлять пам'ятники Катерині, Сталіну, та заставляють ставити, намочений в українській крові червоний прапор, на глум його дальшого поневолення. А за найменший непослух, чи спротив вони саджають людей, поки що до в'язниць, бо то ще за скоро на Соловки чи Сибір.

Поки що, прижитий страхом народ, мовчить, мовчить та терпить і, як ще довго?

Іван БУРТИК,
(США).

• **БОЛИТЬ**

СТАНЬМО НА ЗАХИСТ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА!

Німецький суд засудив уродженця України Івана Джона Дем'янюка до 5 років в'язниці.

Відповідний вирок суд виніс 91-річному чоловікові у четвер, 12 травня 2011 року. Дем'янюка, який у 1943 році був охоронцем у концентраційному таборі «Собібор», визнали винним у пособництві убивству 27900 в'язнів-євреїв цього концтабору й засудили до 5 років ув'язнення.

Адвокати Дем'янюка налаштовані оскаржувати вирок. Процес над Іваном Дем'янюком почався наприкінці листопада 2009 року та неодноразово переривався у зв'язку з поганим самопочуттям обвинуваченого.

Дем'янюк раніше заявляв, що сам став жертвою нацистів, відзначивши, що його насильно депортували до Німеччини і використовували проти його волі.

(3 повідомлень мас-медіа)

Ми з Іваном Дем'янюком — ровесники. Як в таких роках не просто зустрічати кожен ранок мені добре відомо. Дев'ять десятків років за плечима — не жарти, кожен день життя на вагу золота. Чи побачиш цей Божий світ завтра — ніхто не гарантує. І людині в такому віці, котру мордують по судах з листопада 2009 року, присуджують 5 років в'язниці. За таких обставин Дем'янюка, напевно, гуманніше було б просто засудити до страти.

Але ще чим хвилює мене історія з моїм ровесником, окрім жалю та співчуття за безвинно постраждалого чоловіка. Найперше, що як і у роки Советського Союзу, наші люди фактично залишаються без протекції своєї держави. Загально відомо, що Іван Дем'янюк — українець, був період, коли навіть пророкувалося, що його депортуватимуть з США до України. Уявімо собі, що в якусь халепу потрапив або ж німець, або жид. Чи залишили б це без уваги Німеччина чи Ізраїль. Певен, що ніколи! Офіційна ж Україна відмовчується у справі Дем'янюка. Нині цьому є, на жаль, зрозумілі пояснення. При владі в країні відверті українофоби. Чи болить, наприклад, русофілу жиду Табачнику доля українця Івана Дем'янюка? Вочевидь ні! Чи хвилює його майбуття колишнього зека «донбаського родоводу» Віктора Януковича? Відповідь так само очевидна. Але і за президентства Ющенка та Кучми офіційний Київ так само не став в обороні скривдженого українця. То чи не час стати рішуче на захист свого свідомому світовому українству. Мені, як й Івану Дем'янюку залишилося небагато. Але подумаймо про майбуття України, про майбуття нації!

КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА З
ДЕТРОЙТА
(США)

КРЕМЛІВСЬКА ПРОВОКАЦІЯ СВІТОВОГО МАСШТАБУ

«Узагалі-то війна, що всіма прославляється, ведеться дармоїдами, злодіями, вбивцями, тупими мужланами та іншими покидьками суспільства».

Еразм РОТТЕРДАМСЬКИЙ.

«Якби українці знали свою історію, події у Львові можна було б уникнути»

Віктор ЮЩЕНКО.

Ще вчора здавалося піду на заслужений відпочинок: відкладу перо публіциста і візьмусь за спінінг чи вудочку. Але чергова кремлівська провокація проведена промосковською Верховною більшістю змусила мене знову взятися за перо. За десятки днів було відомо кожному тверезо мислячому, що проллється кров, якщо в святкування Великого Смутку і Жалоби за 5 мільйонами тільки військових українців, замайорить кривавий прапор у Західній Україні, який приніс цьому краю так багато крові і горя. А стільки крові, як пролила Україна за 70 років більшовицького панування, не проливалася в Історії планети Земля жодна нація за усі віки свого існування. 70 кривавих літ комуністичний Молох у колишній Московській імперії правив Сатана в особі лєнінсько-сталінських сатрапів.

Всі ці речі відомі і чи варто їх сьогодні б повторювати? Але час від часу все таки слід нагадувати. Нагадувати хоча б тому, що саме з такої кремлівської провокації, яка трапилася 9 травня 2011 року в Україні. У липні 1940 року розпочалася клікою «батька усіх народів» — Сталіним окупація трьох Прибалтійських народів, з яких більшовицькі сатрапи утворили Прибалтійський військовий округ (ПриБВО), стерши навіть пам'ять про корінне населення; литовців, латишів, естонців. За рік до цього, за домовленістю з соціалістом Гітлером, той же улюбленець симоненківців — соціаліст Сталін розпочав Другу Світову війну, намагаючись повернути у Московську імперію «ісконно рускіє землі» — Фінляндію. Але несподівано дістав по писку і тоді рушив на Польшу, яка також входила свого часу до складу Московської імперії. Саме тоді двом соціалістам — Гітлеру і Сталіну захотілося поділити Європу, а то й увесь світ, під свої хижацькі гербові крила двох тоталітарних антилюдських режимів. Для цього, як відомо, Сталін і Гітлер навіть уклали «мирний» пакт Молотова — Рібентропа, а Йосип Віссаріонович відмовився від союзників — Франції і Англії — проти гітлерівської Німеччини, бо до 22 червня 1941 року Сталін мав за свого найближчого і найріднішого друга і приятеля Адольфа Гітлера. Може, саме тому після підписання договору фюрер заявив: «Ще восени 1938 року я вирішив іти разом зі Сталіним... Сталін і я — єдині, хто дивлять-

ся в майбутнє. Так, я найближчими тижнями на німецько-радянському кордоні подам руку Сталіну й разом з ним приступлю до нового поділу світу». За це він підняв чарку. Йосип Сталін не забарився зі взаємністю і в Москві під час невеличкого фуршету підняв келих улюбленої «Хванчари» і виголосив тост за Адольфа Гітлера: «Я знаю, як сильно германская нація любить свого Вождя, и поэтому мне хочется выпить за его здоровье». Після капітуляції Польщі, брата — союзники 22 вересня 1939 року у Бресті (Білорусія) провели спільний парад. Коментарі зайві, як пишуть у пресі.

В ніч з 13 на 14 березня 1939 р. хортистська Угорщина, за підтримкою гітлерівської Німеччини, розпочала війну проти Карпатської України, котра входила як автономна республіка до складу Чехо-Словаччини. Друга світова війна для українського народу розпочалася саме з цього числа. Карпатсько-Українська республіка боролася з хортистськими мадярами сам на сам. Молоду українську республіку тоді не захистив ані Третій Рейх, ані СРСР, ані УРСР, ані США, до яких, по наївності, звертався президент Карпатської України Августин Волошин. Згодом Августина Волошина кліка Сталіна фізично знищила і стерла з нашої української пам'яті на довгі тоталітарні роки. Ось так починалася та Велика Вітчизняна війна для України і українського народу.

Сьогодні ми стали свідками чергового повторення тих далеких років, коли імпер-шовіністами знову розігрується українська карта на теренах нашої землі. Така ж карта розігравалась і в довоєнні роки у Прибалтиці, Фінляндії. Рік тому в Киргизії, коли американські ракети опинилися на території цієї країни. Кремлю це дуже не сподобалося. І розпочалася ця киргизька провокація за сценарієм Кремля. А всі війни і громадянські війни в тому числі, як відомо, починаються саме з провокацій.

Згадаймо і сьогодні вчорашню власну історію. Як всенародне попередження для всіх українців — Сходу і Заходу, Півночі і Півдня. За десятки днів, до прийняття у Верховній Раді необхідного законопроекту про червоний прапор у пресі з'явилася повідомлення, що Москва незадоволена правлінням Віктора Януковича. 18 квітня ко-

лишній глава секретаріату Віктора Ющенка — Олег Рибачук — по 5 каналу на всю Україну заявив, що «гарячі чи розумні, чи компетентні голови у Москві продумали такий сценарій, який називається умовно „киргизьким“. Нагадаємо що в Киргизстані кілька тисяч підготовлених, озброєних і радикально налаштованих молодих людей замінили владу в країні. Після цього Киргизтан готовий вступити до Митного Союзу. Такого ж розвитку подій хотів і Путін від України під час свого останнього візиту до Києва. Але номер не пройшов. Далі, за словами Олега Рибачука, „згідно кремлівського сценарію, після того, як ситуація в Україні дестабілізується, до влади придуть інші особи, повністю контрольовані Москвою“. Свідченням цьому у нас уже сьогодні є львівський сценарій. Під цей сценарій на пагорби Слави у Львів заздалегідь прибули навіть режисери із „Мосфільму“, які разом із російськими ЗМІ зайняли авансом місця, де за їхніми даними і мали відбуватися львівські події зпровоковані „Русским єдинством“, „Родіною“, „Дозором“.

Я особисто не виключаю, що на цю провокацію могли піддатися і деякі гарячі голови із „Свободи“, або звичайні платні провокатори з пов'язками „свободівців“, які затесалися в їхні ряди, щоб забезпечити успіх кремлівського „Мосфільму“. Могли своїми бездумними головами за принципом натовпу піддатися і окремі емоційні львів'яни, коли помітили, що „наших б'ють“. Саме на це й розраховували кремлівські кінорежисери, щоб того ж дня Україну показати в таких непривабливих відтінках по всіх світових телеканалах. Саме на це розраховував уманський виронок, безбатченко і кремлівський дрібний служка, коли верещав і бризкав слиною з трибуни Верховної Ради, вживаючи мову чужої держави, виступив як загарбник, окупант чи тимчасово проїжджий до столиці. Ось термінологія цього екс-агронома Вадима Колесніченкі: — Уроди, подонкі, отброси общества...

Гадаєте ці епітети, під оплески комуністів, частини регіоналів і литвинівців, адресувалися покидькам, які стріляли в людей і кричали на Львівських пагорбах „Победа наша — хахлам параша“? Нічого подібного — вони адресува-

лися тим людям, які падали під кулями, від таких, як він, регіоналів.

Такої ненависті, яку сіють колісниченки сьогодні на душу українського народу, такого розгулу расизму, печерної ксенофобії і провокацій світових масштабів (згадайте ще Колісниченкову Волинь) від часів кліки Сталіна-Когановича та прокурора Вишенського український люд не чув.

Тепер політично короткозора Ганна Герман може вилізувати скільки хоче „кремлівське око“ під час своїх виступів на, з дозволу сказати, „українських телеканалах“, захищаючи провокаційний верховнозрадівський законопроект про червоний прапор, але мені хочеться їй порадити (вона ж усім дає такі поради і подає їх, як істину в останній інстанції), щоб назавжди запам'ятала написаний московсько-ментальний закон: там, де щось світить позитивне Україні, — в Європі чи в світі, — там кінчається усяка любов і елементарна повага Москви до України.

Закінчилась та тимчасова любов і після візиту Путіна до Києва 18 квітня: і до Януковича, і до України, закінчилась та любов і після обіцянки Європою „асоціативного члена в Євросоюзі“, не кажучи вже про „Митний Союз“ і „Євро—2012“. Чим львівський „януковичгейт“ — не плівки майора Мельниченка чи „фашизм“ і „неонацизм“ Віктора Ющенка, в якого „дружина американка — агент ЦРУ“?! Мабуть, не випадково навіть регіоналка Олена Бондаренко на „Шустер лайв“ проговорилася, що це московський сценарій, влаштований Кремлем. А вона там до Президента і Олександра Єфремова ближче. Їй видніше. Так, що даремно вискакувала із трусів на згаданій політичній виставі радник Президента Ганна Герман, аби догодити колесничкам, іронічно захищаючи і виправдовуючи з властивим їй цинічним схидством кремлівський „Мосфільм“ і професійних московських журналістів, які ще зночі, вочевидь, зайняли вигідні для політичного торгу місця.

А тепер невеличкий екскурс. Ця промосковська провокація розпочалася із звичайного папірця, який підсунула Москва. Цей держдумівський папірець — Закон „Про червоний прапор“ — хтось із промосковських холуїв — комуністів (подейкують — комуніст Цибенко) приніс у Верховну Раду, і „мудрагелі“ із більшості у Верховній Раді переклали українською мовою. До коми і до титли. Після перекладу московський папірець став українським законопроектом. За цей законопроект 21 квітня промосковська більшість Верховної Ради і проголосувала, підтягнувши до компартійної братії, регіоналів і

гнучкошіяків із партії Литвина. В цій партії — „Україні потрібен Литвин“, з гасла якої випала, на жаль „частка «не», за вказівкою про владних більшість підписує все, що впаде згори, аби не опинитися внизу. За цей провокаційний проект закону (такого промосковського жесту, замітьте, не було навіть у ювілейні роки до дня 9 травня) проголосували промосковські кнопкодави на чолі з пластиліновим спікером «чого ізволете» паном Литвином, який грається в політику, не бачачи перед носом найближчої перспективи. У тому числі і своєї власної, хапаючись постійно за рятівну соломинку, хоча давно є політичним утоплеником. Потім верховнозрадівська комедія почала розігруватися на політичних виставах Шустера-Кисельова, на яких надривали свої горлянки представники Кремля. Зокрема, відомий українофоб від партії регіонів — Колесніченко (за сумісництвом — український квіслінг з маніакальною ненавистю до всього українського). Українофобу підспівували (це сказано м'яко), представники промосковських, якщо не сказати московських організацій «Родіна» (горезвісний Ігор Марков) і «Русское єдинство» в Україні. Саме ця прокремлівська тріада на всю Україну заявляла, що незважаючи ні на що, вони пойдуть до Львова і проллють там кров, оскільки у них в команді є боксери, важковаговики та інші шварцнегери і вони там зможуть пограти не тільки м'язами.

Після таких заяв на всю Україну, мали б деякі державні органи прокинутися. Бо в цих випадках у головах народжується думка про таке поняття, як профілактика. Профілактика, як відомо, запобігає хворобі. Здавалося Службі Безпеки України (та й міністерству внутрішніх справ!) взятися б за цих одесько-кримських молодчиків і застерегти їх — вчините всеукраїнську провокацію, сядете туди, куди свого часу посилав рідний вашій душі «батько Сталін». Нічого подібного збоку ані СБУ, ані МВС не було зроблено. Молодчики спокійно виїхали до Львова, озброївшись не лише бітами, а й пістолетами, охороняючи величезне червоне полотнище, яке аж ніяк не скидалося на прапор, який замайорів о 21.50 30 квітня 1945 над Рейхстагом. Лейтенант Червоної Армії, українець Олексій Берест разом з росіянином М.О. Єгоровим і грузином М. Кантарією закріпив прапор. М.О. Єгоров і М. Кантарія стали героями СРСР. Українець О. Берест потрапив до пермських таборів. Тільки за правління Віктора Ющенка справедливість восторжествувала — за свій берлінський подвиг О. Берест посмерт-

но став Героєм України. Оскільки ми уже згадали про президентство Віктора Ющенка, то саме за його роки правління, як і його попередників, відзначали 9 травня досить мирно. Ніхто навіть з прокремлівських холуїв не подавав до Верховної Ради московських копій кремлівських законів, не дублював їх і вони не приймалися під керівництвом головного стрілочника ВР М. Чечетова.

За кілька днів до згаданої всеукраїнської провокації, яку передбачив мер міста Львова Андрій Садовий, можна було запобігти львівським подіям. Не дати пролитися крові, розхитуючи український човен не тільки ззовні, а й з середини. Цього не зробили. Мер Львова у пряму ефірі звертався до правоохоронних органів, застерігав, що готується всеукраїнська провокація. А Садовий благав і просив, щоб саме цієї провокації не дозволили в Україні вчинити промосковським молодчикам. Він запевняв, що у Львові, як щорічно, львів'яни підуть до пам'ятника Слави і віддадуть шану убійцям: покладуть вінки до пантеону Слави, де поховані загиблі у Другій Світовій війні червоноармійці і пом'януть, як це належить християнам, як і поминали протягом 19-ти років української Незалежності тихо і мирно.

До мудрих слів мера Львова пана Садового столичні очільники у Києві не прислухалися. Верховна зрада, прийнявши в черговий раз провокаційний законопроект про вивішування червоного прапора, по суті, підтримала промосковську провокацію молодчиків «Русского єдинства», «Родіни», на «біографії» якої є уже смерть одеського студента — українця Максима Чайки, за котрого ніхто із «Родіни» так і не був покараний.

Не покарають прокремлівських і верховнозрадівських провокаторів і сьогодні. Кремль промосковським панам в Україні цього не дозволить. Розуміючи, що в Україні, пахне смаленим тамбовським вовком, президент України Віктор Янукович проявив обережність і не підписав Указ про вивішування червоного кривавого комуністичного прапора на жодній українській хаті, яка понесла від цього прапора непоправні жертви. Більші, ніж в роки голодомору в 1932—33 роках.

Після так званого звільнення 17 вересня 1939 року (саме тоді й розпочалася Друга Світова війна до відома ще одного промосковського прислужника, полковника історичних наук — Д. Табачника), західні українці викинули чергове гасло: хоч з чортом аби не з московським дияволом. Бо кров на Західноукраїнських теренах від сталін-

ських сатрапів полилася рікою. На цій землі у 1945 році Друга Світова війна не закінчилася. Саме на цій землі воювали нинішні пільговики — довгожителі і так звані учасники війни до 1954 року. Бо мої брати і дядьки, які воювали до 1945 року під Берлінами і Прагами, давно уже в кращих світах. Із таких, як вони, залишилися одиниці і тим уже майже по 90 і більше років. Ті ж ветерани 1945—1954 років воювали проти України. Воювали, щоб Україна ніколи не була Незалежною і Соборною. Я розумію, що багато з них після 9 травня 1945 року ще 9 кривавих і немилосердних літ воювали в Західній Україні під примусом і під дулами «загранзагонів». Але воювали аби споконвічні етнічні землі Західної України втягти під п'ятикутну імперську зірку Кремля. Це вилилося у криваву червону бійню: за приблизними даними 130 тисяч вояків УПА загинуло від рук НКВД, 500 тисяч мирних жителів відправлено до Сибіру. Про яку любов до кривавого червоного прапора поруч з портретом Сталіна можна нині говорити у Львові?! Хіба цього не знав «історик» і полковник КДБ В. Литвин? Хіба цього не знала верховнозрадівська більшість? Але саме вона розпочала всеукраїнську провокацію на догоду Держдуми РФ, яка уже після львівських подій заготувала документи для чергового осуду і суду (замітьте) «українських націоналістів», а не своїх «єдінонеделімцев» із одеської «Родіни» чи кримського «Русского єдінства». Саме про це заявив, авансом вислужуючись, на всю Україну по телебаченню, ще до розслідування, начальник Департаменту громадської безпеки МВС України, генерал-майор міліції Віктор Ратушняк: провокації 9 травня у Львові здійснювали люди з пов'язками Всеукраїнського об'єднання «Свобода». Про одесько-кримських молодчиків — провокаторів з пістолетами в руках він не згадав ані словом. Тепер колісниченки, сімоненки і добкіни — з Харкова, Луганська, Донецька та плюс ще й російські комуністи — збираються і на 22 червня поїхати до Львова. У них, що нема могил червоноармійців на своїх територіях? Ними ж вкрита вся Україна? Хотілося б запитати деяких «одеситів» і «кримчаків»: ви хочете вклонитися воіман Другої Світової війни, покласти квіти на їхні могилки, віддати шану пам'яті? Чому ж ви цього не робите протягом року? Чому ви цього не робите, хоча б у той чи інший день, коли народився той чи інший Герой, яких у Львові так багато поховано і в ці дні не поклонитесь усім тим, які світ позбавили від гітлеризму? Чому ви чекаєте тільки 9 травня? Щоб відстрілятися?

Чому одеситам не розшукати сьогодні тисячі поранених червоноармійців, яких нкеведисти прямо зі шпиталів вивозили вантажівками просто в Чорне море, щоб відступаючи, з ними не возитися, як з відпрацьованим матеріалом, біомасою? Чому севастопольці не походяють з лопатами по тих датах, дзотах, які підривав генерал Октябрський разом з живим людьми: солдатами, моряками, інженерами — будівничими тих дзотів, лікарями, медсестрами і санітарками, а сам відлетів на американському «Дугласі» до Москви, під автоматні черги захисників Севастополя, які стріляли по «Дугласу» і Октябрському, котрий не взяв на свій «партійний» літак жодного пораненого севастопольця і за це в 60-ті роки отримав Героя війни? Чому? Чому? Чому? Політика заважає? Представництво у партії, її ідеологія? Звичайно, у політику значно легше гратися, аніж важкопораненому «годувати крабів».

А взяти «братню» Росію. Там ще досі під Москвою валяються (дивись московське телебачення) не поховані останки воїнів Червоної армії. На це часу нема під носом але є час приїхати до Львова в усеозброєнні?

А 22 червня планується кремлівськими провокаторами ще один приїзд до Львова. Як «друга серія» тієї ж про кремлівської провокації! У цьому випадку, я особисто усім львів'янам поради би піти у знамениті львівські кав'ярні чи сісти за сімейні столи і навіть брову не провести під час цього московського «шабашу» на чолі з молодчиками із «Родіни» — «Русского єдінства»-«Дозора». Хай оператори з «Мосфільму», представники московського ЗМІ на чолі з російським консулом у Львові Гузєвим залишаться сам на сам з прокремлівськими холюями, промосковськими «дозорівцями-свистуновими», і в дружньому колі сфотографуються на згадку з написом «Привіт із Львова». Тільки так «шабаш» може закінчитися комедією. Прислухайтесь львів'яни. «Не висовуйтеся!». Як радять в Одесі під час поїздки у трамваї. Просто виголосіть за сімейним столом свій традиційний тост, який у вас звучить так: «Хай вони виздыхають!», не називаючи нікого поіменно.

За президента Леоніда Кравчука, якщо я не помиляюся, Комуністична партія була заборонена. В'ячеслав Чорновіл влаштував над комуністами, як і над гітлеризмом, своєрідний Нюрнберзький процес, що проходив у беріївській катівні — Жовтневому палаці України, в Києві. Згодом, новоявлені комуністи, відмовившись і осудивши (на сло-

вах) криваві злодіяння червоного терору Леніна і геноциду та знищення народів і народностей кривавого Сталіна, зареєстрували нову Компартию, яка на словах відмовилася від більшовицьких торквемад ХХ сторіччя. Якщо це так, то питається, чому ж вони сьогодні, 9 травня 2011 року, по Хрещатику пройшли з портретом ката багатьох націй і національностей — Сталіним?! Чому вони судять і судяться за відбиту руку цього ж свого ката — вождя, від якого вони начебто відмовилися і не лише на ХХ з'їзді КПРС, а й тоді, коли заборонені були урядом Леоніда Кравчука?! Чому ж вони сьогодні піднімають цього кривавого убивцю народів і народностей на щит слави, а не ганьби?

Відповідь проста: є негласна вказівка Кремля:

а) перше: чинити подібні провокації і осуджувати й засуджувати, так званих українських буржуазних націоналістів (це нам уже відомо — таке ми вже проходили в часи СРСР!), всіляко виправдовуючи роз'їзди і провокації «Родіни», «Русского єдінства» й інших прокремлівських партій під гаслом — права людини, які щедро фінансуються в Україні «братньою» Москвою;

б) друге: негайно будувати через церкву і затурканих вірян «руській мір» під скіпетром хреста;

в) третє: уряду Азарова розробити план по федералізації України, аби незабаром увести його в дію за принципом усіх імперій — розділяй і владарюй;

г) четверте: один із цих імперських, кремлівських Проектів по плану реалізації і перетворення України і Федерації уже лежить в Кабінеті Міністрів імені Азарова. Ось його котя:

1. Волинь (Волинська та Рівненська області).
2. Галичина (Івано-Франківська, Львівська, Тернопільська області).
3. Закарпаття (Закарпатська область).
4. Буковина (Чернівецька область).
5. Правобережжя (Житомирська, Вінницька, Хмельницька, Черкаська області).
6. Гетьманщина (Київська, Чернігівська, Полтавська області).
7. Слобожанщина (Харківська та Сумська області).
8. Донбас (Луганська та Донецька області).
9. Придніпров'я (Запорізька, Дніпропетровська та Кіровоградська області).
10. Чорномор'я (Одеська, Херсонська та Миколаївська області).

11. Крим (Кримська Автономна республіка).

Днями моя племінниця з подругою, росіянку, (вони живуть у Вінниці), повернулися із Москви. Вона там купила карту, на якій уже Беларусь зазначена в контурах Російської Федерації, як єдине ціле.

Українська росіянка, глянувши на цю «єдино-неділімую карту» сказала:

— Завтра-післязавтра вони покинчать з Білорусією і після цього візьмуться за нас... Це сказав не я. Це сказала росіянка, що живе в Україні. Це «завтра» уже не настало сьогодні?!

Та продовжимо абзаци про завтрашні плани Кремля. Після Федералізації, чи відриву України шматками і добровільними приєднаннями до однієї шостої, настає час пік:

а) повний заїзд усілякої московської «попси» на українські телеканали, театри, палаци, будинки культури, російські фільми і фільми інших народів без дублювання, демонстрація тільки російською мовою;

б) цькування і висміювання через промосковську пресу, радіо і телебачення всього українського, що вже не частково, а масово робиться;

в) постійне запровадження двомовності на телеканалах (два ведучих — дві мови). Своєрідна «картпідготовка» до другої державної мови, Литвинівці (депутат — Гріновецький) уже взяли в цьому активну участь разом з комуністами. Проект у Верховній Зраді;

г) звинуваченні українців у русофобстві, єврейофобстві, расизмі і так далі. Свідчення цьому «друга серія з Іваном Дем'янюком — євреї виправдали, німці, які породили Гітлера, засудили, догоджаючи Кремлю через экс-комсомолку Меркель) у подальшому — заборона проукраїнських партій і заклик трудящих про добровільне приєднання України до Московії.

Друге свідчення цьому — пункт д': виступ московського глашатая господіна Єфремова від 10 травня 2011 року:

— Я всех украинцев предупреждал, после Львовских событий мы потеряем Украину.

Завтра він скаже, виступивши, як пророк:

— Сегодня ми Украину потеряли. Винаваты в этом националисты...

Перекладаючи на людську мову, винуваті в усьому українці, які ще досі живуть українською Україною, українською мовою, а не мовою Леніна-Сталіна-Єфремова і Колесніків. Живе українською мовою й Українською Україною і автор цих рядків, як син свого народу і своєї держави, і саме він, автор цих рядків без допомоги Нострадамуса чи

Глоби, передбачає трагічний хід промосковських планів щодо незалежної України, якщо ми не візьмемося за свій розум, а не копіюватимемо документи Московської Держдуми. Якщо Москва, нарешті, підписуватиме з Україною усі урядові документи не як бізнесовим суб'єктом, а як з державою Україна. Якщо і наші внутрішні недруги, як московські імпер-шовіністи, вважатимуть Незалежність України московським недодуманням чи тимчасовою втраатою кремлівської голови.

ОЛЕГ ЧОРНОГУЗ.

P.S. Вилізши з підпільних катакомб після 1991 року і чорноволівського нюрнберзького процесу та обдуривши Мінюст України, новоявлені (та й старі номенклатурники) комуністи запевнили юридичну вищу інстанцію і український народ, що вони за новим статутом, є червоношкірими нового типу. Мовляв, свіжоспечена компартія немає нічого спільного з партією, в якій перебував найбільший кат усіх часів і народів Йосиф Сталін. Тепер мовляв, ми, українські комуністи, не передовий загін КПСС, а комуністи України, які відстоюватимуть інтереси цієї держави. Насправді новообраний червоношкірий вождь з багаторічним комсомольським гартом Пйотр Сімоненко, парень с Донецька, відстоює переважно інтереси сусідньої держави, бореться за мову сусідньої держави і відстоює все те, про що мріє і виношує в своїх наступальних планах «зореносний» Кремль. Виступає П. Сімоненко під фанеру чи під платівку, бо весь час теревенить одне і теж і навіть усі свої комуністичні спічі починає з одного і того ж рядка — «Ми, комуністи і так далі». Чим дуже скидається на здібну папу, яка заучила один і той же текст і, обдурюючи в черговий раз народ, зокрема, трудящих, ляпає безсоромно язиком, не кліпаючи при цьому очима.

Обіймаючи на практиці новоявлених капіталістів і осуджуючи їх на словах, завдяки невмирущій комуністичній демагогії, новоспечені і почервонілі дуже швидко вмонтилася на спині українських трудящих. Потім зі спини переповзли на плечі українського народу і, твердо сидючи там, досі паразитують. Не ховаючи і не позичаючи очі в сірка, привселюдно злигалися з капіталом (не Карла Маркса) всеукраїнських шахраїв, більшість яких у нас чомусь називають олігархами. Тепер, підкріплені фінансами і посадами, неокмуністи зі старими замашками уже сидять на шії українських трудящих. Залишився останній комуністичний етап — вилізи на українську голову і як у 1940 році, (під час окупації Прибалтики

Советським Союзом), від імені компартії закликати «великий російський народ» в Україну і приєднати її, Україну, до «братнього» народу під гаслом «навіки разом». Але спочатку до 22 червня 2011 року, у нео-комуністів, що в Україні, ще великі плани:

а) на догоду Кремля позбавити спочатку Львів футбольного чемпіонату 2012 року;

б) позбавити усі міста України, включаючи Донецьку арену, футбольного чемпіонату 2012 року;

в) запросити на територію України збройні сили інших держав, в першу чергу війська «старшого брата», аби вони, війська, навели в Україні порядок, як у часи Муравйова. Або хоча, як у Прибалтиці, у 1940 році.

Комусь це здається маячню публіциста. А хіба не маячню називалися погрози і заяви по українському телебаченню, щодо промосковських молодчиків із Одеси і Криму, котрі приїдуть до Львова і дадуть бій місцевому населенню? Хіба не про це вони заявляли на політичних виставах у Кисельова і Шустера? Хіба не вони стріляли у львів'ян, озброївшись пістолетами? Хіба не вони убили одеського студента Максима Чайку? Хіба проти них нині порушуються кримінальні справи? Ні. І ще раз — ні. Судитимуть... українців за право називатися українцями. За право любити свій народ і свою Вітчизну. Судитимуть їх. Судитимуть тих, у кого стріляли, а не тих, хто стріляв. Заради цього і в ім'я цього 12 травня, 269 голосами народних депутатів Верховна Рада України ухвалила ще один нагальний(!!!) Закон «Про допуск підрозділів збройних сил інших держав на територію України у 2011 році для участі у багатонаціональних військових навчаннях».

Цей закон вам, дорогий читачу, не нагадує закон про вивіску червоного прапора на усіх установах в Україні на цілий 2011 рік? Залишилося тільки під цей колір увести і збройні сили інших держав і вважайте, все буде, як за перших чи других «визволителів» у Львові, в 1939 і 1945 роках.

От тільки уже гривна в обмінних пунктах на той час не обмінюватиметься і язик в роті буде один. Великий і могутній. Як одна шоста планети. Дай Боже мені помилитися і хай тоді мою писанину назвуть маячню.

Олег ЧОРНОГУЗ,

(Київ).

• АДРЕСИ ДОБРОТИ

УКРАЇНЦІ З США ЗРОБИЛИ РАДІСНИМИ ТА ВЕСЕЛИМИ ВЕЛИКОДНІ СВЯТА ДЛЯ СИРІТ У СІЧЕСЛАВІ

Родина Ігоря та Алли Черний, Ольги та Василя Карпенко, Анатолій Брантон, Євген Макар, Сільвія Біліброн, Олександр Стрільбицький, Марія Сулківська, а також Наталя Павленко і Юрій Міщенко в світлу пам'ять Лідії Китастой надали обділенім долею дітям свою увагу та гарні подарунки.

Дніпропетровський обласний дитячий будинок для дітей з вродженими і придбаними вадами фінансується нині державою хіба-що на половину від потрібного. Зарплатня персоналу, харчування сиріт, оплати комунальних послуг, медичні препарати — ось на що в основному вистачає бюджетних коштів. Тому так важлива для обділених долею дітей допомога людей не байдужих, з правдиво християнською настановою.

Вже не один рік редакція нашого щомісячника «Бористен»

та його релігійного додатку «Наша Церква — Київський Патріархат» стала таким собі містечком благодійної допомоги з боку української діаспори США та Канади Дніпропетровському сиротинцю. За цей час зроблено вже чимало на добро обділених долею дітей. Адже ми постійно намагаємося інформувати доброчинців про найбільш необхідне для січеславських сиріт-калік.

Одна з останніх шляхетних акцій, котру було здійснено завдяки українцям-жертводавцям

з Америки — пасхальні дарунки на Великдень. Солодощі, фрукти та цікаві забавки для сиріт, котрі редакція бюлетеня «Наша Церква — Київський Патріархат» доручила до сиротинця з за доброчинні фонди правдивих віруючих з-за океану, порадували та потішили дітей, зробили для них пасхальні дні посправжньому піднесеними та пам'ятними. Попереду, нові добрі справи заради святих християнських чеснот!

Влас. інформ.

Такі діти особливо вдячні за увагу та приязнь.

У БЛАЖЕННІМ УСПІННІ

З ГЛИБОКИМ СУМОМ ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО 2-ГО КВІТНЯ 2011-ГО РОКУ ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ, ПІСЛЯ ТЯЖКОЇ НЕДУГИ, НА 89-МУ

РОЦІ ЖИТТЯ, бл.п.

ПАВЛО КОНОВАЛ,

який був народжений 18-го вересня 1922 року на Полтавщині.

Павло Коновал був активний в багатьох організаціях: УРДП, ОДУМ, ДОБРУС, Український Братський Союз, Фундація ім. Ів. Багряного та в українському церковному та громадському житті.

Похоронні відправи відбулися 6-го квітня 2011-го року в Українській Православній Церкві Святої Софії Київського Патріархату, а похований на Елмвуд кладовищі в Рівер Гров, передмісті Чікаго.

У глибокому смуткові залишилися:

дружина — Наталка;

син — Володимир з дружиною Лідєю та дітьми;

дочки — Наталя та Віра з чоловіком Джаном Гугліатом та дітьми;

внуки — Антон, Катя, Данило, Михайло та Олександр;

брати — Олексій з дружиною Марією та Василь з дружиною Наталею та їх дітьми та вуками.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ

Помісна Українська Православна Церква
Київського Патріархату.

● РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтеся в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.mist.ua
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.mist.ua

MIST MIST

Редагує - колеги. Адреса редакції: Релігійний бюлетень журналу "Бористен" "Наша Церква - Київський Патріархат", вул. Телевізійна, 3, 49010 м. Дніпропетровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: borysten@teleport.com
Представництва редакції:

У СІ Mr. V. Babanskyj,
74 Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні: Юрій Завгородній
вул. Артема, 40, кв. 1,
м. Київ. 04053

Підписано до друку 30.06.2011. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 944

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.